

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav asijských studií – Koreanistika

Bakalářská práce

Kateřina Suková

Válečné zločiny armády Korejské republiky ve Vietnamu a jejich dopady na mezinárodní vztahy

War crimes of the Republic of Korea Army in Vietnam and their impact on
international relations

Praha 2024

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Crhák

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala panu Mgr. Ondřeji Crhákovi za cenné rady, ochotu a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 31. července 2024

Kateřina Suková

Klíčová slova (česky)

Válka ve Vietnamu, Korejská republika, armáda Korejské republiky, válečné zločiny, mezinárodní vztahy

Klíčová slova (anglicky):

Vietnam War, Republic of Korea, Republic of Korea Army, war crimes, international relations

Abstrakt (česky)

Bakalářská práce se zaměřuje na válečné zločiny armády Korejské republiky během vietnamské války (1955–1975), konkrétně na masakry vietnamských civilistů a případy znásilnění vietnamských žen, a jejich dopady na mezinárodní vztahy. V první části poskytuje základní historický kontext války ve Vietnamu, ve druhé se již blíže věnuje účasti armády Korejské republiky v letech 1964–1973. Třetí část práce definuje pojem válečných zločinů a konkrétně popisuje útoky v Hà My, Phong Nhị, Phong Nhát, Bình An a Bình Hoa, včetně zpráv o sexuálních napadeních. Čtvrtá kapitola se věnuje politickým a diplomatickým důsledkům války, včetně vývoje korejsko-vietnamských vztahů a reakcí korejské společnosti na zveřejnění prvních svědectví vietnamských přeživších v roce 1999. Cílem práce je posoudit rozsah válečných zločinů a zhodnotit jejich následný dopad na rozvoj korejsko-vietnamských vztahů.

Abstract (in English):

The bachelor's thesis focuses on the war crimes committed by the Republic of Korea's army during the Vietnam War (1955–1975), specifically on the massacres of Vietnamese civilians and cases of sexual assault against Vietnamese women, and their impact on international relations. The first section provides the historical context of the Vietnam War, while the second section delves into the involvement of the Republic of Korea's army during the years 1964–1973. The third section defines the concept of war crimes and specifically describes the attacks in Hà My, Phong Nhị, Phong Nhát, Bình An, and Bình Hoa, including reports of sexual assaults. The fourth chapter addresses the political and diplomatic consequences of the war, including the evolution of Korean-Vietnamese relations and the responses of Korean society to the publication of the first testimonies from Vietnamese survivors in 1999. The objective of this thesis is to assess the extent of war crimes and evaluate their subsequent impact on the development of Korean-Vietnamese relations.

OBSAH

ÚVOD	1
1	HISTORICKÝ KONTEXT VÁLKY VE VIETNAMU 4
1.1	POČÁTEK A ESKALACE VÁLKY 4
1.2	OBDOBÍ SILNÉHO AMERICKÉHO NASAZENÍ A KONEC VÁLKY 6
2	KOREJSKÁ REPUBLIKA VE VIETNAMSKÉ VÁLCE 9
2.1	ÚČAST ARMÁDY KOREJSKÉ REPUBLIKY VE VÁLCE 9
2.1.1	<i>Brownovo memorandum a americká finanční pomoc 13</i>
2.2	OBECNÉ ZHODNOCENÍ JIHOKOREJSKÉHO NASAZENÍ VE VIETNAMU 14
3	VÁLEČNÉ ZLOČINY 18
3.1	POJEM A JEHO VYMEZENÍ 18
3.2	ROZSAH VÁLEČNÝCH ZLOČINŮ ARMÁDY KOREJSKÉ REPUBLIKY VE VIETNAMU 21
3.2.1	<i>Masakr v Hà My 23</i>
3.2.2	<i>Masakr v Phong Nhì a Phong Nhát 26</i>
3.2.3	<i>Masakr v oblasti Bình An 29</i>
3.2.4	<i>Masakr v oblasti Bình Hòa 30</i>
3.2.5	<i>Další svědectví o zločinech vůči civilistům 31</i>
3.2.6	<i>Výpověď důstojníka Kim Ki-tchäho 33</i>
3.2.7	<i>Případy znásilnění vietnamských žen a Lai Đại Hàn 36</i>
3.2.8	<i>Společné rysy útoků na civilisty 38</i>
3.3	APLIKACE POJMU VÁLEČNÝCH ZLOČINŮ NA ARMÁDU KOREJSKÉ REPUBLIKY VE VIETNAMU 40
4	DOPADY VÁLEČNÝCH ZLOČINŮ 44
4.1	REFLEXE VIETNAMSKÉ VÁLKY V POVÁLEČNÉM ROZVOJI KOREJSKO-VIETNAMSKÝCH VZTAHŮ 44
4.2	PRVNÍ ZPRÁVY O ZLOČINECH VE VIETNAMU V KOREJSKÉ SPOLEČNOSTI .49
4.3	STANOVISKO KOREJSKÉ VLÁDY K OBVINĚNÍM Z VÁLEČNÝCH ZLOČINŮ ... 50
4.3.1	<i>Postoj vietnamské vlády 52</i>

4.4	SPOLEČENSKÉ DOPADY	53
4.4.1	<i>Postoj veteránů</i>	54
4.4.2	<i>Občanské organizace a spory uvnitř společnosti</i>	56
4.4.3	<i>Lidový tribunál a soudní proces obětí</i>	58
ZÁVĚR.....		62
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....		66

Úvod

Vietnamská válka (1955–1975) si vyžádala přes 3 miliony obětí, více než polovinu z nich tvořili vietnamští civilisté. Po boku Spojených států se do konfliktu zapojila řada dalších spojenců, mezi nimi také Korejská republika, která v letech 1964-1973 vyslala do Vietnamu přibližně 325 000 vojáků, počet převyšující všechny ostatní spojenecké jednotky dohromady.

Výnosy z války se postupně staly základem pro rychlý korejský hospodářský rozvoj. Více než dvě desetiletí po jejím skončení však vyšly na povrch zprávy o násilnostech jihokorejských jednotek. Historické dokumenty a svědectví postupně ukázaly, že došlo přibližně ke 130 incidentům masakrů vietnamských civilistů, při kterých bylo jihokorejskými jednotkami zabito nejméně 10 tisíc civilistů včetně žen a dětí. Kromě toho bylo znásilněno více než 10 tisíc vietnamských žen. Ke dnešnímu datu vláda Korejské republiky nevydala žádné oficiální prohlášení týkající se jednání vlastní armády ve Vietnamu, jakékoli válečné zločiny vůči civilnímu obyvatelstvu kategoricky popírá.

Samotné zapojení Korejské republiky do války ve Vietnamu není velmi známé téma, bakalářská práce však reflektuje ještě méně známější aspekty jihokorejského zapojení, tedy válečné zločiny spáchané korejskou armádou.

Práce je strukturována do čtyř hlavních kapitol. V první části poskytuje základní seznámení s kontextem války ve Vietnamu. Prezentována je převážně ze všeobecně známé perspektivy, tedy takové, která vietnamskou válku předkládá jako boj Vietnamské demokratické republiky (Severní Vietnam) s Vietnamskou republikou (Jižní Vietnam) a silnou podporou Spojených států a dalších „spojenců“. O těchto spojencích již v mnoha zdrojích není žádná rozšiřující zmínka, ačkoli se jejich zapojení nedá považovat za zanedbatelné. Zapojení Korejské republiky je pro snadnější orientaci v popsáno v následující kapitole. Kromě přehledu vyslaných jihokorejských jednotek v průběhu let se pozastavuje nad důvodem pro tak silné vojenské nasazení a popisuje, jaký odkaz za sebou jihokorejští vojáci zanechali v očích amerických spojenců.

Třetí kapitola vymezuje pojem válečných zločinů na základě definice Římského statutu Mezinárodního trestního soudu. Jakých porušení mezinárodního práva se armáda Korejské republiky dopustila? A v jakém rozsahu? Pro zodpovězení těchto otázek kapitola dále konkrétněji popisuje útoky na civilisty v Hà My, Phong Nhị a Phong Nhát, Binh

An, Binh Hoa a další, přičemž se do nich snaží zahrnout také relevantní svědectví jednotlivých přeživších a vojáků, která dokládají pravdivost popisovaných situací. V kapitole jsou zahrnuty také dostupné výpovědi žen znásilněných jihokorejskými vojáky. Pro doložení konkrétních porušení mezinárodního práva jsou zvoleny Ženevské úmluvy z roku 1949, neboť se zaměřují na ochranu civilistů během ozbrojených konfliktů.

Čtvrtá kapitola se věnuje politickým a diplomatickým důsledkům. Specifičtěji popisuje poválečný vývoj korejsko-vietnamských vztahů, včetně prvních reakcí korejské společnosti na zprávy o těchto zločinech a postoje korejské a vietnamské vlády k obviněním. Kapitola dále rozebírá společenské dopady, včetně postoje korejských veteránů, aktivit občanských organizací a právních procesů vedených oběťmi, které se snaží domáhat pravdy od vlády Korejské republiky.

Cílem bakalářské práce je popsat povahu a rozsah válečných zločinů spáchaných armádou Korejské republiky ve Vietnamu a zjistit, jakým způsobem, pokud nějakým, ovlivnily mezinárodní vztahy mezi Korejskou republikou a Vietnamem. Přitom si klade řadu dalších otázek. Proč k útokům na civilisty vlastně docházelo? Dají se v nich vysledovat společné rysy? A skutečně nedokázali vojáci rozlišit mezi civilisty a „nepřáteli“? Tyto otázky jsou zodpovězeny v závěru, který rovněž obsahuje osobní poznatky k této tématice.

Práce se snaží zůstat objektivní a při hledání odpovědí na tyto otázky poskytnout dostatečný pohled na incidenty nejen z perspektivy přeživších Vietnamců, ale i amerických a korejských veteránů. Co se týče postoje korejské vlády, která dodnes veškeré zločiny popírá, práce se snaží z dostupných zdrojů doložit fakta, která jednoduše zapřít nelze.

Kvůli náročnosti tematiky válečných zločinů, které dodnes nejsou řádně prošetřeny, se však často liší historické záznamy a výpovědi přeživších. Oficiální záznamy Korejské republiky z války ve Vietnamu nejsou veřejnosti dostupné, například Národní zpravodajská služba Korejské republiky opakovaně odmítla zveřejnit vyšetřování masakrů ve vesnicích Phong Nhị a Phong Nhát. Také odborné práce, kterých je i přes závažnost celé problematiky obrovský nedostatek, se často rozcházejí v datech, místech a počtech obětí. Je tedy třeba upozornit, že veškerá data a počty obětí v práci jsou založena na nejvíce pravděpodobné možnosti, tedy té, která se opakovaně objevuje ve více výpovědích či jiných zdrojích. Z toho důvodu jsou v práci zvoleny a nejlépe popsány útoky na vesnice Hà My, Phong Nhị a Phong Nhát, neboť jsou v současnosti nejlépe zdokumentovány.

Práce využívá kvalitativní metodologii, čerpá z dostupných oficiálních historických zdrojů, odborných článků, studií, a řady mediálních článků v anglickém, korejském a vietnamském jazyce. Zvláštní pozornost je věnována článkům deníku *Hankjore* a *Hankjore 21*, které obsahují rozhovory s přeživšími a veterány, přičemž vychází z terénních šetření v zasažených oblastech Vietnamu. Právní proces obětí ve čtvrté kapitole poté vychází z oficiálního soudního záznamu.

Některé zdroje, o které se práce opírá, neobsahují jméno autora či rok vydání. První citace tohoto zdroje vždy poskytuje všechny dostupné údaje. Pokud není uveden rok vydání, zkrácená citace poté uvádí jméno autora a název textu. V případech, kdy není uveden autor, je použit název textu a rok vydání.

Pro přepis korejských názvů a jmen je použita česká vědecká transkripce, místní názvy a jména ve vietnamštině, která nejsou všeobecně známá, jsou pro lepší srozumitelnost ponechána v původním znění s diakritikou.

1 Historický kontext války ve Vietnamu

1.1 Počátek a eskalace války

Do poloviny 20. století byl Vietnam pod francouzskou koloniální nadvládou, následně se stal terčem vojenské intervence ze strany Japonska během druhé světové války. S cílem odrazit jak japonské okupanty, tak i francouzskou koloniální správu, vytvořil Nguyễn Sinh Cung, známější pod svým politickým pseudonymem Ho Či Min,¹ roku 1941 Ligu za nezávislost Vietnamu (Việt Nam Độc Lập Đồng Minh Hội), označovanou také jako Việt Minh.² S koncem druhé světové války Japonsko své jednotky z Vietnamu stáhlo, načež Ho Či Min a jeho síly pohlíželi jako na příležitost převzít kontrolu nad zemí. Protože se však Francie touto dobou opět usilovně snažila obnovit svou kontrolu nad regionem, docházelo mezi komunistickými silami Việt Minhu, které se chopily moci na severu, a francouzskými koloniálními silami na jihu, k ozbrojeným konfliktům vedoucím k první indočínské válce (1946-1954).

Rozbroje mezi severními a jižními armádami probíhaly až do bitvy u Điện Biên Phủ v květnu roku 1954. V severozápadní části Vietnamu, poblíž hranice s Laosem, bylo vysazeno tisíce francouzských parašutistů, jednotky Việt Minhu však využily svou znalost terénu k dobře organizovaným útokům. To vedlo k postupnému oslabení francouzských sil a k rozhodujícímu vítězství Việt Minhu. Souběžně s tím však narůstala americká angažovanost v regionu. Prezident Dwight David Eisenhower během těchto událostí varoval, že pokud Vietnam padne, rozšíří se komunismus do sousedních zemí jako řada domina, a bezpečnost celé jihovýchodní Asie bude ohrožena.³

Záhy po bitvě v Điện Biên Phủ se začali delegáti Ženevské mírové konference zabývat otázkou budoucnosti Indočíny. Přítomní byli zástupci Francie, kteří usilovali o zachování francouzské pozice v Indočíně, zástupci Việt Minhu prosazující nezávislost Vietnamu, a dalších zemí, tj. Spojených států, Spojeného království, Sovětského svazu,

¹ Jméno Ho Či Min (Hồ Chí Minh) lze z vietnamštiny přeložit jako „nositel světla“ nebo „ten, který osvobozuje“.

² Việt Minh byla komunistická organizace, která usilovala o nezávislost Vietnamu.

³ SLATER, Jerome. *The Domino Theory and International Politics: The Case of Vietnam*. Online. Security Studies. 2008, roč. 3, č. 2, s. 190-191. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09636419309347547>. [cit. 2024-03-11].

Čínské lidové republiky, Laosu a Kambodže. Na základě řady dohod bylo po Ženevské konferenci v červenci 1954 vyhlášeno příměří, které definitivně ukončilo francouzsko-vietnamskou válku.⁴

Dohody dočasně rozdělily Vietnam podél 17. rovnoběžky na dvě tzv. zóny přeskupení. Severní část Vietnamu, která byla pod kontrolou komunistického režimu vedeného Ho Či Minem, se stala Vietnamskou demokratickou republikou (Severní Vietnam) s hlavním městem v Hanoji. Toto území bylo podporováno zejména Sovětským svazem a Čínou. V jižní části vznikla Republika Vietnam (Jižní Vietnam), zpočátku podporovaná Francií, po stažení francouzských sil Spojenými státy a dalšími západními spojenci. Nebylo záměrem vytvořit dvě samostatné země; zóny přeskupení měly být dočasným uspořádáním do doby, než se uskuteční celostátní volby s cílem sjednotit Vietnam.⁵ K těm však nikdy nedošlo.

Snaha o úplnou nezávislost Vietnamu neustávala a v Jižním Vietnamu se povstanci sdružili do hnutí zvaného Vietkong (Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu).⁶ S podporou Severního Vietnamu spustil Vietkong rozsáhlou partyzánskou válku, aby se postavil narůstající přítomnosti amerických sil. Vrcholem rostoucího tlaku na obou stranách se stal incident v Tonkinském zálivu 2. a 4. srpna roku 1964, kdy severovietnamské síly údajně napadly dva americké torpédoborce.⁷ V reakci na událost vyjádřil Lyndon Johnson záměr bombardovat vojenské cíle na severovietnamském pobřeží a požádal o podporu amerického Kongresu, který tento krok schválil. Následně byla 7. srpna 1964 přijata tzv. tonkinská rezoluce, která prezidentovi udělila pravomoc přijímat veškerá nezbytná opatření, včetně vojenského zásahu. V březnu následujícího roku byla zahájena masivní bombardovací kampaň na Severní Vietnam a Spojené státy započaly s kompletním vojenským nasazením.⁸

⁴ WAITE, James. *The end of the First Indochina War*. Routledge Studies on History and Globalization, 2012, s. 7. ISBN 978-0-415-88684-0.

⁵ WESTHEIDER, James. *The Vietnam War*. London: The Greenwood Press, 2007, s. 6. ISBN 978-0-313-33755-0.

⁶ Mặt trận Dân tộc Giải phóng miền Nam Việt Nam (Národní fronta pro osvobození Jižního Vietnamu), nebo také Việt Cộng, byla ozbrojená složka založená v roce 1960. Vietkong kladl odpor proti režimu Republiky Vietnam a jejím západním spojencům s cílem dosáhnout sjednoceného Vietnamu pod komunistickou vládou.

⁷ Americký torpédoborec USS Maddox hlásil, že byl 2. srpna 1964 v Tonkinském zálivu napaden severovietnamskými torpédovými čluny. K druhému incidentu mělo dojít 4. srpna 1966, kdy napadení hlásil také torpédoborec USS Turner Joy, později se však tako zpráva ukázala jako chybná.

⁸ *U.S. Involvement in the Vietnam War: the Gulf of Tonkin and Escalation, 1964*. Online. In: Office of the Historian. Dostupné z: <https://history.state.gov/milestones/1961-1968/gulf-of-tonkin>. [cit. 2024-05-27].

1.2 Období silného amerického nasazení a konec války

Během března 1965 zahájila americká letadla pravidelné bombardovací nálety s krycím názvem Operace Rolling Thunder. Bombardování se neomezovalo pouze na Vietnam; v letech 1964-1973 Spojené státy tajně svrhly přibližně 2,1 milionu tun bomb na sousední Laos a asi 540 tisíc tun bomb a munice na Kambodžu. Cílem bylo narušit tok zásob přes Ho Či Minovu stezku do Vietnamu a zabránit vzestupu Pathet Lao neboli laoských komunistických sil.⁹ Důsledkem amerického bombardování se stal Laos nejsilněji bombardovanou zemí na světě v přepočtu na obyvatele.¹⁰

V kontextu války ve Vietnamu je rovněž důležité zmínit Projekt Ranch Hand, rozsáhlý americký program realizovaný v letech 1962 až 1971, při němž bylo ve Vietnamu rozprašeno téměř 72 milionů litrů herbicidů, z nichž více než 42,3 milionů litrů zvaného Agent Orange.¹¹ Ten obsahoval dioxiny známé svou vysokou toxicitou, s okamžitými i dlouhodobými zdravotními následky. Odhaduje se, že jím bylo zasaženo přibližně 3 miliony Vietnamců.¹² Hlavním účelem operace bylo ničení nepřátelských plodin a defoliace vegetace ve snaze odhalit lesní kryty Vietkongu a jednotek Severního Vietnamu, snaze identifikovat jejich pohyb v hustých porostech a tím zlepšit viditelnost cílů pro následné bombardování.¹³

Kromě leteckých útoků na severní Vietnam se americko-jihovietnamské válečné úsilí odehrávalo také na zemi, převážně pod velením generála Williama Westmorelanda. Ten prosazoval tzv. politiku úbytku, která měla využít americké palebné převahy k zabití co nejvíce nepřátelských jednotek s cílem způsobit jejich neschopnost v pokračování ve válce.¹⁴ Rozsáhlé oblasti Jižního Vietnamu byly označeny jako zóny volné palby,

⁹ Ho Či Minova stezka byla síť cest spojujících Severní Vietnam s Jižním Vietnamem přes území Laosu a Kambodže. Cesty sloužily jako zásobovací trasy pro Vietkong a Severní Vietnam. Umožňovaly přesun vojáků, zbraní, munice a dalších zásob mezi oběma částmi Vietnamu.

¹⁰ KHAMVONGSA, Channapha a RUSSELL, Elaine. Legacies of War. Online. *Critical Asian Studies*. 2009, roč. 41, č. 2, s. 281-282. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/14672710902809401>.

¹¹ *Veterans and Agent Orange: Health Effects of Herbicides Used in Vietnam*. Online. *National Academy Press*. 1994, s. 106. ISBN: 978-0-309-07529-9. Dostupné z: <https://doi.org/10.17226/2141>.

¹² WESTHEIDER, James, 2007, s. 168.

¹³ Použití herbicidů nebylo omezeno pouze na rozprašování z vrtulníku, využívaly se také nákladní automobily, v některých případech byl rozprašován ručně. Mnoho vojáků mu tak bylo přímo vystaveno, aniž by si to uvědomovali. Defoliant byl silně jedovatý, s okamžitými i dlouhodobými účinky. Nejhorší z nich se začaly projevovat měsíce a roky po návratu mužů z Vietnamu. Použití Agent Orange bylo americkou vládou omezeno až v roce 1971 kvůli obavám o bezpečnost a vysoké hladině dioxinů u mužů, kteří mu byli vystaveni.

¹⁴ *Ibid.*, s. 107.

z nichž měli být evakuováni všichni nevinní civilisté a zůstat pouze nepřátelé.¹⁵ Do jaké míry a jak se ale povedlo tyto dvě strany rozlišit není jasné.

Odhalení, že Spojené státy provedly masivní bombardování zdánlivě neutrálních zemí, vedly k silné vlně protiválečných protestů. I přes pokračující vojenské úsilí ve Vietnamu byla americká veřejnost opakovaně ujišťována, že je vítězství na dosah. Na povrch se však dostala zpráva o masakru ve vesnici Mý Lai, kde američtí vojáci v březnu roku 1968 zavraždili během pouhých čtyř hodin více než 500 civilistů.¹⁶ Zvyšující se tlak na ukončení války způsobila také následná ofenziva Tet, kterou zahájily jednotky Vietkongu a Severního Vietnamu v roce 1968. Jednalo se o koordinovanou sérii útoků proti desítkám měst v Jižním Vietnamu, včetně Saigonu. Ofenziva měla destabilizovat a oslabit jižní režim a jeho spojence. Přestože byla vojensky neúspěšná, ukázala schopnost komunistických sil provádět rozsáhlé útoky a vyvolala vlnu obav z možnosti prodloužení války.

Richard Nixon se svou klesající popularitou a příhodně před prezidentskými volbami vyzval k zastavení bombardování velké části území Severního Vietnamu a slíbil, že zbytek svého funkčního období věnuje spíše úsilí o mír.¹⁷ V roce 1969 byla vyhlášena Nixonova doktrína, v rámci které se mělo ve Vietnamu začít snižovat americké vojenské nasazení procesem tzv. *vietnamizace*. Ten měl přenést větší odpovědnost za bojové operace na jihovietnamské ozbrojené síly a poskytnout jim výcvik a zbraně potřebné k účinnému pokračování vedení pozemní války.¹⁸

Mírová jednání vedla dne 27. ledna 1973 k uzavření Pařížské mírové dohody, podepsané čtyřmi klíčovými účastníky konfliktu; Spojenými státy, Jižním Vietnamem, Severním Vietnamem a Prozatímní revoluční vládou republiky Jižního Vietnamu zastupující Vietkong.¹⁹ Dohoda stanovila, že armády Severního a Jižního Vietnamu budou držet své pozice a spolupracovat na nalezení mírové cesty ke znovusjednocení bez

¹⁵ WESTHEIDER, James, 2007, s. 19.

¹⁶ *Was My Lai just one of many massacres in Vietnam War?* Online. In: BBC. 2013. Dostupné také z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-23427726>.

¹⁷ GWERTZMAN, Bernard. *Nixon Orders a Halt In Bombing of North Above 20th Parallel; Peace Talks Will Resume Jan. 8*. Online. In: The New York Times Web Archive. 2010. Dostupné také z: <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/learning/general/onthisday/big/1230.html>.

¹⁸ WESTHEIDER, James, 2007, s. 26.

¹⁹ Prozatímní revoluční vláda republiky Jižního Vietnamu (Chính phủ Cách mạng Lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam), vytvořená 8. června 1969, fungovala jako oficiální politické zastoupení Vietkongu. Byla zřízena jako alternativa k vládě Jižního Vietnamu reprezentující zájmy komunistických sil.

zahraniční intervence. Spojené státy a ostatní spojenecké síly se zavázaly stáhnout své jednotky z Vietnamu do šedesáti dnů od podpisu.²⁰

Účast Spojených států ve válce tak oficiálně skončila, nadále však pokračovaly s poskytováním finanční pomoci Jižnímu Vietnamu. Přetrvávající americká podpora v poválečném období byla severním územím vnímána jako projev pokračující agrese, což ilustruje například historická interpretace tohoto období v Ho Či Minově muzeu v Hanoji: „Navzdory podpisu Pařížské dohody, ale s agresivní povahou Spojených států, imperialisté pokračují v realizaci strategie vietnamizace války. Posilují pomocné zbraně, válečné prostředky, úsilí o upevnění loutkových vojsk, loutkovou moc. Na základě americké pomoci saigonská vláda opakovaně zahájila operace v osvobozené vlasti.“²¹

Napětí na obou stranách stále přetrvávalo, i přes mírovou dohodu tak na jižním území pokračovaly rozbroje, kterým se Jižní Vietnam nedokázal ubránit. V dubnu roku 1975 došlo k evakuaci personálu americké ambasády, zahraničních diplomatů, dalších amerických občanů a vietnamských civilistů, kteří byli spojováni s USA nebo považováni za riziko pro nový komunistický režim. Válka byla oficiálně ukončena 30. dubna 1975, kdy jednotky Vietnamské demokratické republiky dobyly Saigon. Krátce poté došlo k jeho přejmenování na Ho Či Minovo město. 2. července 1976 bylo oficiálně vyhlášeno sjednocení země pod jednotným komunistickým režimem, který přijal název Vietnamská socialistická republika.

²⁰ *Agreement on ending the war and restoring peace in Viet-Nam*. Online. *United Nations Treaty Series*. 1974, s. 7. Dostupné také z: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20935/volume-935-I-13295-English.pdf>.

²¹ Citováno na základě osobní návštěvy 18. července 2023.

2 Korejská republika ve vietnamské válce

2.1 Účast armády Korejské republiky ve válce

Již počátkem roku 1954 se jihokorejská vláda pod vedením tehdejšího prezidenta I Süng-mana prostřednictvím komunikace s americkým velvyslancem v Korejské republice dobrovolně nabídla, že vyšle vojenské útvary na pomoc v boji proti komunistům ve Vietnamu.²² Eisenhowerova vláda tuto nevyžádanou nabídku odmítla, částečně z obav z provokace Číny a Korejské lidově demokratické republiky (KLDŘ) v době, kdy byla samotná Korejská republika považována za nestabilní a vojensky zranitelnou.²³

Jihokorejské zapojení do války tak započalo v roce 1964, kdy Johnsonova administrativa vytvořila strategii zvanou Program pomoci svobodnému světu, známou také jako kampaň Více vlajek. Šlo o strategii s vojensko-diplomatickými prvky, pomocí které se Spojené státy snažily zapojit do dění ve Vietnamu další státy a získat tak mezinárodní podporu. Tato strategie internacionalizace vyústila v angažmá vojenských jednotek pouze několika vlád, a to Austrálie, Nového Zélandu, Filipín, Thajska a Korejské republiky.²⁴

V květnu 1964 začalo plánování vyslání Korejské mobilní armádní chirurgické nemocnice. Po sérii jednání byla 5. září 1964 v Saigonu podepsána dohoda mezi korejskými a vietnamskými představiteli. Dohoda stanovila, že Vietnamská republika vybuduje a bude udržovat nemocnici a zajistí ubytování, zatímco korejská strana bude tuto nemocnici provozovat, a kromě toho poskytne instruktory taekwonda. Spojené státy se zavázaly podporovat korejské jednotky prostřednictvím Programu vojenské pomoci.²⁵

²² LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr. The Republic of Korea. Online. In: *Allied Participation in Vietnam*. Washington, D.C: Vietnam Studies, Department of the Army, 1985, s. 120. Dostupné z: http://webdoc.sub.gwdg.de/ebook/p/2005/CMH_2/www.army.mil/cmh-pg/books/vietnam/allied/index.htm#contents. [cit. 2024-03-26].

²³ Korejská republika byla po skončení Korejské války (1950-1953) silně závislá na finanční podpoře Spojených států, zároveň přetrvávala hrozba ze strany KLDŘ a velký počet vojenských sil byl nutný k zajištění bezpečnosti u hranic podél demilitarizované zóny. Stabilní nebyla ani vnitřní politika země, kde I Süng-man udržoval autoritářský režim.

²⁴ BALDWIN, Frank. *America's rented troops: South Koreans in Vietnam*. Online. *Bulletin of Concerned Asian Scholars*. 1975, roč. 7, č. 4, s. 33. ISSN 0007-4810. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14672715.1975.10406389>.

²⁵ Americký Program vojenské pomoci (Military Assistance Program, MAP) byl zaměřený na poskytování vojenské pomoci spojeneckým zemím. Program byl součástí širší politiky zahraniční pomoci a bezpečnostní strategie USA s cílem posílit obranyschopnost spojenců a zabránit šíření komunismu během studené války.

Začalo tak postupné rozmístění jihokorejských nebojových jednotek a v září téhož roku byli na pozicích ve Vietnamu první korejští vojáci.²⁶

Na žádost Vietnamské republiky zorganizovala korejská vláda v prosinci 1964 inženýrskou a stavební podpůrnou skupinu, která měla vietnamským ozbrojeným silám pomoci při obnově válkou zničených oblastí. V období od února do června 1965 byla do Vietnamu vyslána korejská stavební podpůrná skupina, ženijní rota, korejská vojenská plavidla typu LST a LSM²⁷ a bezpečnostní rota. Tyto jednotky, čítající více než 2 tisíce mužů, byly oficiálně známé jako Korejská vojenská asistenční skupina Vietnam, běžně označována jako Holubí jednotka.²⁸ Šlo o zcela nebojovou podporu a její jednotky nesměly jednat proti občanským demonstracím, měly zakázáno střílet, pokud nebyly přímo napadeny, a v žádném případě nesměly nepřítele pronásledovat mimo oblast vymezenou pro korejské operace. V případě útoku Vietkongu by pomoc poskytl vyšší velitel vietnamské armády v oblasti. Hlavní oddíl Holubí jednotky byl umístěn v táboře Biên Hòa a v průběhu roku postavil tři mosty, čtyři školy, dvě lékařská zařízení, dva úřady a vykonal řadu dalších menších projektů. Lékařské jednotky ošetřily přibližně 30 000 pacientů.²⁹

Kvůli rostoucímu tlaku Vietkongu v roce 1965 si ale jihovietnamská i americká vláda uvědomovaly potřebu další pomoci v boji. Následné diskuze a návštěva prezidenta Paka ve Washingtonu v květnu 1965 vedly k rozhodnutí vyslat do Vietnamu armádní divizi. Korejská vláda přitom usilovala hlavně o to, aby vyslání vojáků nenarušilo obranu země a neovlivnilo úroveň americké vojenské pomoci. Tehdejší ministr obrany Korejské republiky například žádal Spojené státy o souhlas s tím, že nebude docházet ke snižování počtu amerických sil přítomných v Koreji, a o poskytnutí finanční podpory korejským jednotkám ve Vietnamu včetně platů za bojové služby ve stejné výši jako pro americký personál. Generál Dwight E. Beach, tehdejší vrchní velitel Velitelství OSN, se ke korejským požadavkům vyjádřil následovně:

„Původní korejský seznam požadavků byl prostě fantastický. Korejská republika v podstatě chtěla, aby její vojáci dostali stejný plat jako Američané, požadovala veškeré

²⁶ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 121-122.

²⁷ Vojenská plavidla typu LST (Landing Ship Tank) a LSM (Landing Ship Medium) jsou specializované lodě určené pro vyloďování vojenských jednotek a materiálů. Plavidla typu LST jsou navržena především pro přepravu a vyloďování obrněných vozidel, menší plavidla typu LSM přepravují především vojenské jednotky a materiál.

²⁸ V korejštině Pidulgi budä (비둘기부대).

²⁹ Ibid., s. 122-123.

nové americké vybavení pro nasazení jednotek a modernizaci celé armády, námořnictva a letectva Korejské republiky. Se souhlasem velvyslance jsem jim řekl, že jsou jejich požadavky naprosto nesmyslné a nepřipadá v úvahu, že by na ně Spojené státy přistoupily.“³⁰

Řada korejských návrhů, například platy pro korejské jednotky ve stejné výši jako pro jednotky americké, tak neprošla.

Ministerstvo zahraničních věcí Spojených států však 13. července 1965 povolilo tehdejšímu americkému velvyslanci v Koreji, Winthropu D. Brownovi, nabídnout několik ústupků korejské vládě, aby bylo zajištěno promptní nasazení korejské divize ve Vietnamu. Korejská republika byla ujištěna, že bez předchozího souhlasu nebudou z Koreje staženy žádné americké jednotky.³¹ Závazek k obraně země následně zdůraznil například víceprezident Hubert H. Humphrey při své návštěvě v Koreji slovy:

„Dokud bude na hranici stát jediný americký voják, veškerá síla Spojených států amerických se zavazuje k zajištění bezpečnosti a obraně Koreje. Korea je dnes stejně silná, jako oba naše národy dohromady. [...] Jsme spojenci, jsme přátelé, není třeba mít žádné otázky ani pochybnosti.“³²

V srpnu roku 1965 povolilo Národní shromáždění Korejské republiky vyslání dalších vojáků, následující měsíc do Vietnamu dorazily první bojové jednotky. Šlo o kontingent Hlavní pěší divize zvané Tygří divize³³ a 2. oddíl námořní pěchoty zvaný Modrý drak³⁴ společně s podpůrnými jednotkami v celkovém počtu téměř 19 tisíc mužů. Oddíl Modrého draka byl původně přidělen do oblasti zátoky Cam Ranh, kvůli vyšším bezpečnostním požadavkům v jiných oblastech byl však krátce po příjezdu přesunut do oblasti Tuy Hòa. Tygří divize dorazila na stanoviště necelých 10 kilometrů západně od Quy Nhonu v listopadu 1965.³⁵

O dodatečné bojové jednotky Republika Vietnam opět formálně požádala začátkem roku 1966. Korejské národní shromáždění schválilo jejich vyslání 30. března 1966

³⁰ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 125.

³¹ Ibid., s. 127.

³² BALDWIN, Frank, 1975, s. 35.

³³ V korejštině Mǎngho budǎ (맹호부대).

³⁴ V korejštině Čǒngjong budǎ (청룡부대).

³⁵ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 128-130.

a velitelství vojsk Spojených národů v Koreji souhlasilo s nasazením 9. pěší divize zvané Bílý kůň³⁶ převyšující 20 tisíc jednotek. Do Vietnamu dorazila během září a října 1966 a byla umístěna v oblasti Ninh Hòa. Další pluk korejské námořní pěchoty dorazil spolu s podpůrnými silami v roce 1967.³⁷

Všechny jednotky byly v průběhu války rotačně střídány v různých vlnách podle strategických potřeb v regionu. Na pozicích ve Vietnamu se vystříдалo přibližně 325 tisíc vojáků spolu s desítkami tisíc civilních příslušníků logistické podpory. Nejvíce vojáků bylo ve Vietnamu přítomno v roce 1966, kdy jejich počet dosáhl přibližně 50 tisíc.³⁸

Tabulka č. 1 Přehled korejských jednotek vyslaných do Vietnamu

Datum nasazení ve Vietnamu	Typ	Přibližný počet	Popis
září 1964	nebojové jednotky	140	Mobilní armádní chirurgická nemocnice, instruktoři taekwonda
únor–červen 1965	nebojové jednotky	2 128	Holubí jednotka (stavební podpůrná skupina, ženijní rota, LST, LSM, bezpečnostní rota)
září–listopad 1965	bojové jednotky	18 904	Hlavní pěší divize (Tygří divize), 2. brigáda námořní pěchoty Modrý drak, podpůrné jednotky
září–říjen 1966	bojové jednotky	23 865	9. pěší divize Bílý kůň
srpen 1967	bojové jednotky	2 963	pluk námořní pěchoty a podpůrné jednotky

Na počátku 70. let začaly Austrálie, Nový Zéland, Filipíny a Thajsko v souladu se strategií *vietnamizace* postupně snižovat svou vojenskou přítomnost, do začátku roku 1972

³⁶ V korejštině Pängma budä (백마부대)

³⁷ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 131.

³⁸ BLACKBURN, Robert M. In: *Mercenaries and Lyndon Johnson's "More Flags": The Hiring of Korean, Filipino and Thai Soldiers in the Vietnam War*. McFarland & Company, 1994, s. 158. ISBN 0-89950-931-2.

tak ve Vietnamu zůstalo z každé z těchto zemí přítomno přibližně 100 symbolických vojáků. Naopak korejské jednotky zůstávaly ve vysokém počtu až do podepsání dohody o příměří v lednu 1973. V tu dobu bylo ve Vietnamu stále přibližně 38 tisíc jihokorejských vojáků, svým počtem převyšující počet amerických sil na celém území Vietnamu. Evakuace jihokorejských vojsk byla zahájena dne 26. ledna 1973, poslední vojáci opustili zemi 23. března.³⁹

2.1.1 Brownovo memorandum a americká finanční pomoc

Základním ujednáním pro využití korejských sil ve Vietnamu se stalo Brownovo memorandum, které Korejská republika požadovala jako formální prohlášení o amerických platbách a pomoci pro své jednotky. To v sobě ve stručnosti zahrnovalo veškeré vymezení vojenské a ekonomické pomoci, např. závazek USA financovat náklady na síly nasazené ve Vietnamu, financovat modernizaci sil Korejské republiky, zvýšit platy příslušníkům korejských jednotek a poskytovat finanční podporu rodinám vojáků zabitých nebo zraněných ve Vietnamu. Zajišťovalo také podíl Korejské republiky na válečných ziscích a vymezovalo podmínky ohledně jihokorejského exportu.⁴⁰

Z korespondence mezi americkou armádou a Ministerstvem obrany Korejské republiky z roku 1965 vyplynulo, že jihokorejská armáda potřebovala zvláštní bonusy, aby si zajistila dostatek "dobrovolníků" pro Vietnam, a americká armáda se snažila udržet bonusové platby v tajnosti, protože se obávala jednak toho, že by se mohla zvýšit cena za thajské a filipínské vojáky, a toho, že by Kongres mohl platby odhalit a ukončit.⁴¹

Hlavními formami americké obchodní pomoci byly nákupy válečných zásob v Korejské republice a zakázky na stavební služby pro jihokorejské firmy ve Vietnamu. Americká vláda se také zavázala nakupovat veškeré zboží a služby pro jihokorejské jednotky výhradně od jihokorejských podniků. V oblasti stavebnictví a služeb mělo v jednu chvíli více než 80 jihokorejských společností smlouvy s americkou vládou na jejich činnost ve Vietnamu.⁴²

³⁹ *Betchūnam čōndžäng pchabjōng [Vyslání vojáků do vietnamské války]*. Online. In: Encyclopedia of Korean Culture. Dostupné také z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0040962>.

⁴⁰ BALDWIN, Frank, 1975, s. 36-37.

⁴¹ *Ibid.*, s. 38.

⁴² *Ibid.*, s. 39.

Korejská republika získala od Spojených států v letech 1966–1972 931,9 milionů dolarů.⁴³ Tento oficiální údaj však nezahrnuje dodatečné služby a projekty, které nebyly v oficiálních statistikách zohledněny. Odhaduje se tak, že země během svého zapojení ve Vietnamu získala z různých zdrojů až 5 miliard dolarů, včetně mnohamilionových civilních zakázek a rozšířeného obchodu s Vietnamem. Už po prvních dvou letech nasazení tvořily příjmy z války 40 % jejich devizových příjmů. Korejský HDP se mezi rokem 1963, tedy rokem před nasazením ve Vietnamu, a rokem 1973, kdy došlo ke stažení jednotek, čtyřnásobně zvýšil.⁴⁴

Korelace mezi vietnamskou válkou a korejským ekonomickým růstem v polovině 60. let ukazuje, jak silným faktorem byla korejská účast ve Vietnamu pro následný rozvoj země. Od toho se také odvíjí řada diskuzí, jaký byl skutečný záměr korejské vlády při vstupu do války. S přihlédnutím k Brownovu memorandu je mezi odborníky nejrozšířenější tzv. narativ žoldáka, tedy že korejská vláda „prodala“ své vojáky, doplnila počty bojových jednotek, které USA vyžadovaly, a výměnou za to obdržela vysokou finanční částku. Existuje však mnoho různých názorů. V dalších studiích je zmiňována například snaha vlády o podporu demokracie a odražení hrozby komunismu, snaha zabránit snižování americké přítomnosti na korejském území s cílem zajistit bezpečnost země, nebo posílení vlády tehdejšího prezidenta Pak Čöng-hüiho a zajištění vnitřní stability země.⁴⁵

2.2 Obecné zhodnocení jihokorejského nasazení ve Vietnamu

Jihokorejské jednotky vyslané do Vietnamu byly nejaktivnější na hranici Vietnamu s Kambodžou a v centrální oblasti Vietnamu poblíž Đà Nằngu. Na několika stech kilometrech podél pobřeží poskytovaly ochranu jihovietnamskému obyvatelstvu, čímž bránily snahám Severovietnamců a Vietkongu získat kontrolu nad těmito oblastmi.⁴⁶

⁴³ BALDWIN, Frank, 1975, s. 40.

⁴⁴ BAEK, Glenn. A Perspective on Korea's Participation in the Vietnam War. Online. *Asan Institute for Policy Studies*. 2013, č. 53, s. 4. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/resrep08116>.

⁴⁵ Pak Čöng-hüi získal díky vyslání korejských jednotek do Vietnamu silnou vyjednávací pozici vůči Spojeným státům, zároveň posílil vliv na domácí opozici a upevnil svůj autoritářský režim. (PAK, Tchä-kjun. Hangukkunüi betchünamčön čhamčön [Účast korejské armády ve válce ve Vietnamu]. Online. *Jöksa bipjôngsa [Kritické hodnocení historie]*. 2007, roč. 80, č. 2, s. 292. Dostupné z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE00873704>. [cit. 2024-07-27].)

⁴⁶ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 145.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první případ v novodobé historii, kdy korejští vojáci sloužili v zahraničí, měli vojenští představitelé zájem prokázat své schopnosti na mezinárodní úrovni. Tento přístup vytvořil vysoce motivované a dobře vycvičené vojáky. Do Hlavní pěší divize bylo přiděleno mnoho nejlepších důstojníků, velká část z nich byla absolventy Korejské vojenské akademie.⁴⁷

Při prohledávání oblastí byli Korejci velice důkladní, nebylo neobvyklé, že stejná oblast byla prohledána několikrát různými korejskými jednotkami. Svou kompetencí se osvědčili také v taktických operacích a logistice. Prokazovali mimořádnou vynalézavost a schopnost plnit úkoly s minimálním vybavením. To zahrnovalo používání alternativních materiálů, například využívání muničních beden k výrobě oken a dveří či překrývání kartonových krabic od potravin jako střešní tašky. Pro americké kolegy byla jejich nepozoruhodnějším rysem disciplína. Každý korejský pluk po svém příjezdu zřídil základní tábory a okamžitě se vydal na výcvikové mise, které následně vedly k bojovým operacím. Zřídka kdy bylo možné najít korejského vojáka, který by nevypadal upraveně, ať už byl přidělen k administrativní nebo bojové jednotce.⁴⁸

Když byl v polovině ledna 1966 generál Westmoreland požádán, aby zhodnotil korejské síly ve Vietnamu, uvedl, že první dva nebo tři měsíce po jejich příjezdu korejští vyšší velitelé pečlivě kontrolovali operace svých sil, aby vojáky vycvičili pro boj v novém prostředí. Tento postoj vyvolal dojem, že Korejcům chybí agresivita a že se zdráhají přijímat ztráty. Vojenský úspěch armády ale postupně dokládaly četné ztráty způsobené nepříteli a velký počet zbraní a ukořistěného materiálu, čímž docházelo k narušení organizace Vietkong v taktickém prostoru odpovědnosti Korejců. Například při operaci Flying Tiger na začátku ledna 1966 bylo Korejci zabito 192 příslušníků Vietkongu oproti ztrátě 11 vlastních vojáků.⁴⁹ Vyhlášená byla také operace Hong Kil-tong mezi 9. červencem a 28. srpnem 1967, která si vyžádala 638 zabitých nepřátel a poměr zabití 24:1. Dalším příkladem může být operace zvaná Pängma, během které bylo v období mezi 11. říjnem a 4. listopadem 1968 zabito 204 nepřátel, aniž by o život přišel jediný korejský voják.⁵⁰

Oficiální zprávy armády Korejské republiky uvádějí 4 687 obětí z řad vlastní armády a 41 400 obětí z řad nepřítel. Co se týče celkového počtu vykonaných jihokorejských

⁴⁷ LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 141-142.

⁴⁸ Ibid., s. 144-145.

⁴⁹ Ibid., s. 145.

⁵⁰ Ibid., s. 148.

operací, dodnes nelze přesně určit. Státní zástupci Korejské republiky v roce 2023 uvedli, že od 1. září 1964 do 23.3. 1973 provedlo 325 000 vojáků vyslaných do Vietnamu celkem 570 000 vojenských operací, což by znamenalo 182 operací za den. Do počtu vojenských operací tak byly pravděpodobně započítány také každodenní vojenské úkony.⁵¹

Korejci byli naučeni jednat především defenzivně, očekával se od nich tedy defenzivní styl boje, naopak je však doloženo, že se při pronásledování nepřátel ukázali být jako velice agresivní.⁵² Postupně si získali pověst drsných, dokonce brutálních vojáků. Od některých zpravodajů dostaly údajně jednotky Vietkongu a severovietnamců pokyn vyhýbat se kontaktu s Korejci kdykoli to bylo možné. Dale Dye, bývalý důstojník námořní pěchoty Spojených států, který ve Vietnamu vykonával některé operace společně s oddílem Modrého draka, vypověděl, že Korejci zastrašovali již svou pověstí, a že „to pravděpodobně vysvětlovalo, proč tři nebo čtyři přestřelky, které jsme během operace zažili proti praporu Vietkongu, byly krátké, ostré a z poměrně velké vzdálenosti.“⁵³

Zhoršené vztahy měly korejské jednotky také s místními vesničany. Generálmajor Rathvon McClure Tompkins poznamenal, že se Vietnamci Korejců obávali více než kohokoli jiného, a že „když se korejská námořní pěchota ocitla pod palbou, nebo si myslela, že na ni budou z nějaké vesnice střílet, odklonila se od pochodu a vesnici zcela srovnala se zemí. Pro vesničany to měla být lekce.“⁵⁴ Generál Robert E. Cushman souhlasil s Tompkinsem a o několik let později konstatoval: „Měli jsme velký problém s krutostmi, které jim byly přičítány, a které jsem posílal dál do Saigonu.“ Podle velitele III MAF⁵⁵ Korejci zmíněné krutosti „samozřejmě popřeli, takže nevím přesně, co se dělo. Vedl jsem s nimi několik upřímných rozhovorů, ale nikam to nevedlo.“⁵⁶

Brutalita jihokorejských vojáků ve Vietnamu je někdy interpretována jako přímý důsledek násilnosti Korejské války, v níž zemřelo přibližně milion jihokorejských civilistů.

⁵¹ KO, Gjōng-tchä. [Hjōnčangeso] "Betchūnamčōn haksarūn kūnjang da godžinmal"iranūn čōngbu [(Na místě) „Masakr ve Vietnamu je jen samá lež,“ tvrdí vláda.]. Online. In: Hankjōre. 2024. Dostupné také z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/1125226.html.

⁵² LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr., 1985, s. 143.

⁵³ DYE, Dale. *Blue Dragons – Korean Marines in the Vietnam War*. Online. In: *The Armory Life*. 2024. Dostupné také z: <https://www.thearmorylife.com/blue-dragons-korean-marines-in-the-vietnam-war/>.

⁵⁴ SHULIMSON, Jack; BLAISOL, Leonard A. a DAWSON, David A. *Homicide in the Countryside*. Online. In: *U.S. Marines In Vietnam: The Defining Year, 1968*. Washington, D.C.: Marine Corps History and Museums Division, 1997, s. 614. ISBN 0-16-049125-8. Dostupné z: <https://archive.org/details/USMarinesInVietnamTheDefiningYear1968/page/n1/mode/2up>. [cit. 2024-07-27].

⁵⁵ III MAF (III Marine Amphibious Force) byla bojová jednotka Spojených států zodpovědná za operace na severním území Jižního Vietnamu. Byla vybavena k bojovým operacím na pevnině i na moři.

⁵⁶ SHULIMSON, Jack; BLAISOL, Leonard A. a DAWSON, David A., 1997, s. 614.

Mnoho z nich přišlo o život v důsledku amerického bombardování a nemálo přímých útoků spáchali také Severokorejci a Číňané. Většina příslušníků jihokorejské armády ve Vietnamu byla svědky těchto událostí. Tito muži byli zároveň od mladáho věku vychovávaní k tomu, aby považovali komunisty za méněcenné nebo je dokonce dehumanizovali. Tomu odpovídá například výpověď veterána Dale Dyeho:

„Když jsme našli pár poddůstojníků námořní pěchoty Korejské republiky, kteří mluvili obstojně anglicky, pochopil jsem jejich motivaci. Na rozdíl od amerických vojáků, kteří byli ve Vietnamu z nejrůznějších důvodů, od odvodů až po prostou touhu po dobrodružství, byla motivace Korejců, s nimiž jsme se setkali, poměrně jednoduchá a přímočará. Nenáviděli komunisty. A zdálo se, že všichni z nich zažili nějakou rodinnou tragédii spojenou se severokorejským útlakem.“⁵⁷

V nepřehledných podmínkách války ve Vietnamu, bez znalosti jazyka a silné nenávisti proti zastáncům komunismu tak někteří vojáci postupně ztráceli smysl pro rozlišování jednotlivých stran.

⁵⁷ DYE, Dale, 2024.

3 Válečné zločiny

3.1 Pojem a jeho vymezení

Koncept válečných zločinů se z hlediska práva rozvinul zejména na konci 19. a na počátku 20. století, kdy bylo kodifikováno mezinárodní humanitární právo, známé také jako právo ozbrojeného konfliktu. Haagské úmluvy přijaté v letech 1899 a 1907 stanovily pravidla pro chování válečných stran a zakázaly určité prostředky a metody vedení války. Po jejich přijetí bylo postupně uzavřeno několik dalších souvisejících dohod.

Naproti tomu Ženevská úmluva z roku 1864 a následné Ženevské úmluvy, zejména ty z roku 1949 a dodatkové protokoly z roku 1977, se konkrétně zaměřují na ochranu osob, které se neúčastní nebo již neúčastní nepřátelských akcí, tedy civilistů. Mnohá pravidla obsažená v těchto úmluvách jsou považována za součást zvykového práva a jako taková jsou závazná pro všechny státy (a další strany konfliktu) bez ohledu na to, zda tyto státy ratifikovaly samotné smlouvy. Některá porušení těchto norem jsou klasifikována jako válečné zločiny.⁵⁸

Válečné zločiny jsou taková porušení mezinárodního humanitárního práva (smluvního nebo zvykového), která vedou k individuální trestní odpovědnosti. Na rozdíl od zločinů genocidy a zločinů proti lidskosti se válečné zločiny musí vždy odehrát v rámci ozbrojeného konfliktu, ať už mezinárodního, či nemezinárodního. Mohou být spáchány na různých osobách, a to buď na komatantech, nebo civilistech.⁵⁹

Problém s rozlišováním komatantů od civilistů představoval jeden z klíčových problémů v následných diskuzích o odpovědnosti za zločiny ve Vietnamu. Podle ustanovení musí mít bojové jednotky například pevný rozlišovací znak rozpoznatelný na dálku (nejčastěji uniformu) nebo viditelně nosit zbraň.⁶⁰ Vietkong však byl guerillová organizace, členové často žili mezi civilním obyvatelstvem a neměli vojenské uniformy ani zřetelné označení, zároveň šlo o státem neuznanou ozbrojenou skupinu, tato ustanovení tak nebrali v potaz. Z toho je patrné, že při prohledávání vesnic s cílem nalézt ukrývající se jednotky Vietkongu museli být jihokorejští vojáci obzvláště obezřetní. Tato práce se zaměřuje výhradně na válečné zločiny proti běžným civilistům v kontextu

⁵⁸ *War Crimes*. Online. In: United Nations Office on Genocide Prevention and the Responsibility to Protect. Dostupné také z: <https://www.un.org/en/genocideprevention/war-crimes.shtml>.

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ DETTER, Ingrid. The Notion of Combatants. In: *The Law of War*. 3. Ashgate, 2013, s. 147-157. ISBN 978-1-4094-6498-3.

mezinárodního ozbrojeného konfliktu. Masakry Vietkongu nebo partyzánských bojovníků zde tak nejsou zahrnuty.

Dle Římského statutu Mezinárodního trestního soudu se válečnými zločiny rozumí:⁶¹

1. Závažná porušení Ženevských úmluv z 12. srpna 1949, konkrétně kterýkoli z následujících činů proti osobám nebo majetku chráněných podle ustanovení příslušné Ženevské úmluvy:
 - (i) úmyslné zabití;
 - (ii) mučení nebo nelidské zacházení, včetně biologických pokusů;
 - (iii) úmyslné způsobení velkého utrpení nebo vážného zranění těla nebo zdraví;
 - (iv) rozsáhlé ničení a přivlastňování majetku, které není odůvodněné vojenskou nutností a je prováděno nezákonně a bezdůvodně;
 - (v) úmyslné zbavení válečného zajatce nebo jiné chráněné osoby práv na spravedlivý a řádný proces;
 - (vi) protiprávní deportace či přesun nebo protiprávní zbavení osobní svobody;
 - (vii) braní rukojmích.

2. Další závažná porušení zákonů a zvyklostí platných v mezinárodních ozbrojených konfliktech v rámci zavedeného mezinárodního práva, konkrétně kterýkoli z následujících činů:
 - (i) úmyslné vedení útoků proti civilnímu obyvatelstvu jako takovému nebo proti jednotlivým civilním osobám, které se přímo neúčastní nepřátelských akcí;
 - (ii) úmyslné vedení útoků proti civilním objektům, tedy objektům, které nejsou vojenskými cíli;
 - (iv) úmyslné zahájení útoku s vědomím, že v souvislosti s ním dojde ke ztrátám na životech nebo zranění civilních osob či poškození civilních objektů nebo k rozsáhlým a závažným škodám na životním prostředí, které budou zjevně nepřiměřené v poměru k očekávané konkrétní a přímé celkové vojenské výhodě;
 - (v) útok nebo bombardování měst, vesnic, obydlí nebo budov, které nejsou bráněny a nejsou vojenskými cíli, jakýmkoli prostředky;

⁶¹ Pro účely práce jsou uvedeny jen některé body, původní číslování je však zachováno.

- (vi) zabití nebo zranění komatanta, který již složil zbraň či nemá k dispozici další prostředky obrany a vzdal se bezpodmínečně;
- (xiii) zničení nebo zmocnění se nepřátelského majetku, pokud takové zničení nebo zmocnění není bezpodmínečně vyžadováno válečnou nutností;
- (xvi) plenění města nebo místa, i v případě, kdy bylo dobyto útokem;
- (xxii) znásilnění, sexuální otroctví, nucená prostituce, nucené těhotenství [...].⁶²

Ženevská úmluva o ochraně civilistů z roku 1949 byla Korejskou republikou podepsána a ratifikována 16. srpna 1966, v platnost oficiálně vstoupila 23. září 1966.⁶³ V ní zahrnutá ustanovení mají být platná ve všech vyhlášených válkách nebo jiných ozbrojených konfliktech mezi dvěma nebo více smluvními stranami, a to i v případě, kdy jedna ze stran neuznává válečný stav. Platí také, že „i když jedna ze stran konfliktu není smluvní stranou této úmluvy, státy, které jsou jí stranami, jí zůstávají vázány.“⁶⁴

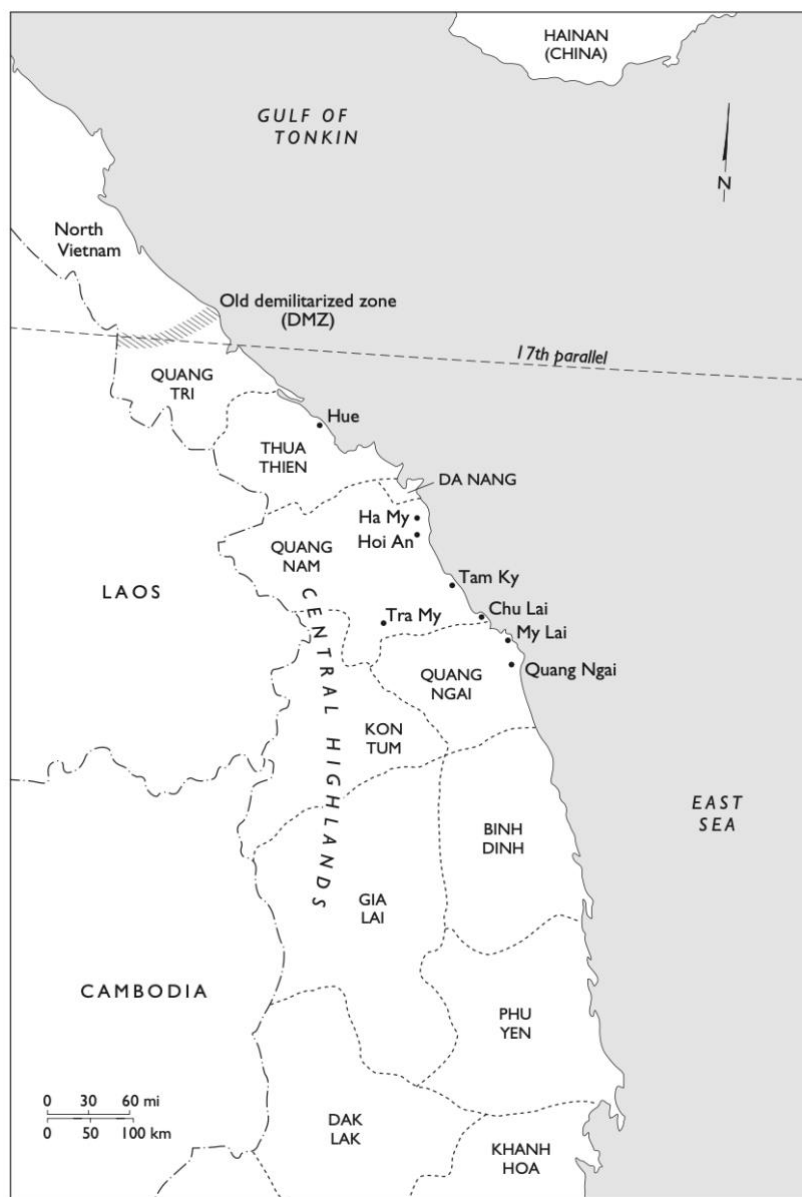
Je však třeba si uvědomit, že úmluvy v této práci slouží především pro demonstraci právních porušení, kterých se vojáci ve Vietnamu dopustili. Ženevské úmluvy nejsou pouze právními dokumenty, jedná se o písemné zastoupení obecného pojetí humánního zacházení. Jak již bylo uvedeno na začátku této kapitoly, mnohá z uvedených ustanovení spadají do zvykového práva, které nemusí být kodifikováno v zákonech nebo mezinárodních úmluvách, neboť vychází z morálního závazku světového společenství zajistit, že i ve válečném konfliktu existují určité hranice lidského chování, které nelze překročit. Ochrana osob, bez ohledu na jejich roli v konfliktu, tak není jen právní povinností, ale základním morálním principem, kterým by se měl řídit naprosto každý a za všech okolností, včetně války.

⁶² Article 8, War crimes. Online. In: *Rome Statute of the International Criminal Court*. International Criminal Court, 2021, s. 5-7. ISBN 92-9227-386-8. Dostupné také z: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2024-05/Rome-Statute-eng.pdf>.

⁶³ *Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations*. Online. *United Nations Treaty Series*. 1968, roč. 575, č. 627, s. 285. Dostupné také z: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20575/v575.pdf>.

⁶⁴ Article 1, Respect for the Convention. Online. In: *Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. United Nations, 2000, s. 169. ISBN 9789210454216. Dostupné také z: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf.

3.2 Rozsah válečných zločinů armády Korejské republiky ve Vietnamu

mapa 1 centrální Vietnam⁶⁵

Masové útoky na civilisty a znásilňování žen jihokorejskou armádou jsou zaznamenány v celkem pěti centrálních provinciích Vietnamu, jmenovitě Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên a Khánh Hòa. Jihokorejští aktivisté a odborníci v současnosti usilují o co nejpřesnější určení počtu vietnamských obětí jihokorejské armády. Na korejské akademické konferenci o lidských právech v roce 2000 bylo uvedeno,

⁶⁵ KWON, Heonik. *After the Massacre*. University of California Press, 2006, s. xiii. ISBN 978-0-520-24797-0.

že došlo k přibližně 80 případům masakrů civilistů, což mělo za následek přibližně 9 tisíc mrtvých. O dvě desetiletí později jihokorejská občanská společnost pátrala po dalších obětech a terénní zprávy ukázaly nové údaje, které uvádějí 130 masakrů a až 10 000 mrtvých.⁶⁶ Kromě toho existují svědectví o sexuálním násilí ze strany jihokorejských vojáků, kdy bylo znásilněno či donuceno k prostituci až 10 000 vietnamských žen a dívek.⁶⁷

Nejvíce civilních obětí si vyžádala intenzifikace vojenských operací ve středním Vietnamu v období mezi roky 1966 a 1968. Strategie vojenských operací používané během této doby, zejména tzv. „*search and destroy*“, měly za cíl narušit infrastrukturu Vietkongu a eliminovat jeho podporovatele mezi běžným obyvatelstvem. V praxi to často znamenalo systematické útoky na vesnice, které byly považovány za sympatizující s Vietkongem. Korejští vojáci mnohdy vietnamské civilisty viděli pouze jako producenty jídla pro Vietkong, nebo jako jejich zpravodaje. Panovalo přesvědčení, že se nedá věřit ani ženám, ani dětem, které mohly vojáky v jednu chvíli žádat o sladkosti a okamžik na to po nich hodit granát. Jinými slovy se jim zdálo, že ve vesnicích ani žádní civilisté nejsou. To vedlo ke vzniku specifických idiomů mezi vojáky, jako: „*všechno, co vidíte, je Vietkong*“, „*i děti špehují*“,⁶⁸ a „*každý obyvatel je voják, každá vesnice pevnost*“.⁶⁹ Jak rozvedl antropolog Kwōn Hōn-ik, obě skupiny, civilisté a zastánci či členové Vietkongu, byly pro ty, kteří byli podmíněně zvyklí vidět skutečné nebo potenciální nepřátele v každém a všude, nerozlišitelné:

„Placení, uniformování, profesionální vojáci neakceptovali skutečnost, že lidé mohou bojovat bez uniformy, spíše jako vesničané než jako vojáci. Necháпали, že mnozí z nich bojovali spíše jen proto, aby přežili, než aby zvítězili. [...] Mohli tak považovat ženu steloucí postel, kde spal její manžel z Vietkongu, za členku Vietkongu, její děti rozbíjející kokosové skořápky za domem za členy Vietkongu, jejich dům, slepice a buvoly za Vietkong,

⁶⁶ SIN, Da-ün. *Betchūnam haksal sāngčōncāga sosong täsin paranūn 'igōt' [To, co si přejí přeživší masakru ve Vietnamu místo žaloby]*. Online. In: Hankjōre 21. 2023, č. 1450. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/arti/society/society_general/53361.html.

⁶⁷ KWOK, Andre a KWON, Nathaneal. *Politics of denial: South Korean war crimes in Vietnam*. Online. In: New Mandala. 2022. Dostupné také z: <https://www.newmandala.org/politics-of-denial-south-korean-war-crimes-in-vietnam/>.

⁶⁸ KU, Su-čōng. *Betchūnamūi wōnhonūl kiōkhara [Pamatujte na duše z Vietnamu]*. Online. In: Hankjōre 21. 1999, č. 273. Dostupné z: <https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam273.html>. [cit. 2024-03-18].

⁶⁹ KIM, Čong-mok. *Betchūnamčōnsō haksaltōn minganin, kūdürūi čugūmi kiōktōl kwōllie tāhajō [Civilisté zmasakrování ve Vietnamu, právo na vzpomínku na jejich smrt]*. Online. In: Kjōnghjang sinmun. 2012. Dostupné také z: <https://www.khan.co.kr/article/201206291958285>.

hroby jejich předků a chrám, kde se modlili, za Vietkong, a celý svět, ve kterém žili a na který spoléhali, za celek Vietkongu. Možná to vojáci ani nemohli vidět jinak, protože pro ně maso, které jedli, dům, který je chránil, chrám, kde se modlili, a celý svět, do kterého patřili, patřil jednomu neoddělitelnému celku – armádě.”⁷⁰

Razantně silnější nasazení všech jednotek a s tím související rostoucí agresivitu vůči civilistům způsobila také ofenzíva Tet v roce 1968. Během prvních tří měsíců od jejího zahájení došlo k nejméně šesti rozsáhlým masakrům civilistů.⁷¹ Tyto válečné zločiny byly v mnoha případech přehlíženy nebo bagatelizovány jak jihokorejským, tak americkým vojenským velením. Nedostatečný dohled a absence účinného systému trestání těchto přečinů tak v mnoha případech vytvořily prostředí beztrestnosti.

3.2.1 Masakr v Hà My

25. února 1968 opustila námořní pěchota Modrý drak v 9:30 své tanky a obrněná vozidla a zamířila do vesnice Hà My v provincii Quảng Nam ze tří směrů. Do 10:00 byli vesničané shromážděni na třech místech, včetně domu rodiny Nguyenových a volného prostranství mezi vesnickými usedlostmi. Na volném prostranství velitel nařídil postavit stůl čelem k davu, za který se následně postavil a pronesl něco, co podle svědků působilo jako neobvykle dlouhý instruktážní projev; vietnamský tlumočnick jej pro vesničany shrnul. Nebylo to poprvé, co jihokorejské jednotky vesnici navštívily. Nikdy dříve se však nechovaly agresivně ani nepřátelsky. Tehdy šestiletá Nguyễn Thị Bôn předpokládala, že budou rozdávat jídlo a sladkosti,⁷² s čímž se dříve již několikrát setkala.⁷³

Krátce po desáté dopoledne důstojník dokončil svůj projev, otočil se k davu zády a začal odcházet. Několik kroků od vesničanů udělal rychlé gesto rukou. Toto gesto spustilo střelbu do neozbrojených civilistů, následně vojáci házeli granáty na ty, kteří se snažili utéct. Bá Hoa, další z přeživších, viděla, jak se k ní granát blíží, a snažila se ochránit své děti. Poté si vybavuje pouze to, že se snažila doplazit k blízkému poli. Nguyễn

⁷⁰ KWON, Heonik, 2006, s. 58-59.

⁷¹ Ibid., s. 44.

⁷² Jihokorejští vojáci skutečně často nabízeli místním obyvatelům nejrůznější sladkosti. Tato praxe byla součástí snahy získat si sympatie a podporu civilního obyvatelstva. Tento druh přístupu byl klíčový při snaze o získání informací o pohybu nepřátelských sil nebo o získání důvěry a spolupráce s civilisty v oblastech, kde operovali.

⁷³ Ibid., s. 44-45.

Thị Bồn vzpomíná, že bylo ticho a tma, a pod těly, která na ní při první palbě dopadla, se jí špatně dýchalo. Pokusila se pohnout, když ale uslyšela pláč své malé sestry, přestala ve strachu, že ji vojáci uslyší. Poté zaslechla rychle mluvící zahraniční hlas, ticho a následný výbuch ručního granátu.⁷⁴

Na druhém místě vraždy se v hlavní oltářní místnosti sídla rodiny Nguyenových nacházelo přibližně 70 vesničanů. Podobně jako v prvním případě si řada z nich myslela, že jim vojáci chtějí rozdat jídlo. Majitel domu o tom nebyl přesvědčen a se třemi svými vnoučaty se schoval za oltář předků. Poté se ozvala střelba ze samopalů.⁷⁵

Vojáci následně pokračovali dál a prohledávali jednotlivé domy. Tehdy třináctiletý Nguyễn Lập popsal v dokumentárním filmu Untold⁷⁶ tyto události, následkem kterých přišel o velkou část své rodiny, následovně:

„Moje teta viděla, jak se vojáci snaží zapálit dům. Snažila se je zastavit, ale ubodali ji k smrti. Mého pětiletého bratra střelili do úst. Při každém nádechu vykašlával krev. Nemohl jsem s tím nic dělat. [...] Někteří dospělí přežili tak, že předstírali, že jsou mrtví. Ale co děti? Jak ty to mohly vědět? Pořád plakaly a vojáci po nich házeli granáty. Když granát vybuchl, zemřely a pláč ustal. Pak se vydali dál. [...] Pokračovali ke každému domu a udělali přesně to samé. Vytáhli lidi ven, spustili palbu z pušek a samopalů, házeli granáty. Poté dům zapálili.“⁷⁷

Ve stejném dokumentu vzpomíná na masakr také Đinh Cầm a dodává, že jihokorejští vojáci v okolí Hà My znásilňovali vietnamské dívky.⁷⁸

Během dvou hodin přišlo o život nejméně 135 vesničanů, z toho tři muži v bojovém věku. Zbytek tvořili vesnické ženy, staří lidé, děti, batolata, kojenci a nenarozené děti.⁷⁹ 59 obětí bylo mladších deseti let.⁸⁰

Přeživší dopravili zraněné do nemocnice v Đà Nẵngu. Otec Bồn při útěku pro pomoc narazil na americký konvoj. Americký důstojník se okamžitě snažil vysílačkou

⁷⁴ KWON, Heonik, 2006, s. 45.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Untold je oficiální anglický název dokumentu, v korejštině se uvádí jako Kiökküi čöndžäng (기억의 전쟁).

⁷⁷ I, Kil-Bora. *Kiökküi čöndžäng [Válka vzpomínek]*. Online. In: Indi gũraundũ. 2018. Dostupné také z: <https://indieground.kr/indie/movieLibraryView.do?seq=139&type=D>.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ KWON, Heonik, 2006, s. 45.

⁸⁰ KWÖN, Tehä-ho. *Hami maülüi Kim sangsa [Seržant Kim z vesnice Hà My]*. Online. In: Hankjöre, 2023. Dostupné také z: <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/1093181.html>.

přivolat záchranný vrtulník, aby zraněným pomohl. Bylo mu však oznámeno, že v neděli žádný vrtulník pro civilní cestující nepoletí. Členové amerického konvoje tak otočili svůj obrněný transportér a zraněné sami do Đà Nẵngu odvezli.⁸¹ Matka a starší sestra Nguyễn Thị Bồn zemřely po první střelbě, mladší tříletá sestra podlehla zraněním po detonaci ručního granátu. Ona sama se probudila až v nemocnici s rozbitou hlavou.⁸² Postřelená Bá Hoa byla převezena na německou zdravotnickou loď v přístavu v Đà Nẵngu, kde jí byla amputována noha. Při masakru přišla o dítě, druhé bylo společně s ní ošetřeno v nemocnici.⁸³

Přeživší a jejich příbuzní ze sousedních vesnic přinesli slaměné rohože, aby do nich zabalili těla mrtvých, která od sebe v řadě případů ani nedokázali rozpoznat. Následně je ukládali do mělkých jam vykopaných kolem místa, kde byli zabiti. Každý hrob poté označili kamenem. Vojáci se však do vesnice odpoledne vrátili, tentokrát s sebou přivezli dva buldozery. Tyto stroje byly použity k demolici zbývajících domů, rovněž jimi zničili nově vzniklé mělké hroby a mrtvá těla odvezli.⁸⁴

Vojáci tímto činem nejen ukázali naprostou neúctu k mrtvým, připravili také přeživší o řádné uctění památky svých blízkých. Zvláště ve vietnamské kultuře je kladen velký důraz na tradiční rituály; poskytnutí důstojného pohřbu je považováno za zásadní pro zajištění klidu duše. Zničení hrobů narušilo tento kulturní obřad a umocnilo bolest a trauma přeživších, kteří byli zbaveni možnosti poskytnout svým blízkým patřičný odpočinek. Tento útok na hroby je tak připomínán jako nejvíce nehumánní aspekt incidentu.⁸⁵

Vesnice Hà My se v té době v souvislosti s politikou úbytku generála Westmorelanda nacházela v oblasti zóny volné palby, tedy oblasti, kde se v tu dobu měly vyskytovat pouze nepřátelské jednotky. Kwõn Hõn-ik se své knize *After the Massacre* uvádí, že na základě rozhovorů s vesničany je patrné, že zde nějaká spojitost s Vietkongem skutečně byla. Bývalý náčelník vesnice ho například seznámil s vesnickým partyzánským bojovníkem, který během masakru slyšel střelbu kulometů a křik vesničanů, zatímco se skrýval v podzemním úkrytu. Přitom věděl, že mezi oběťmi jsou jeho žena a děti, stejně tak jeho rodiče a prarodiče.⁸⁶ Ani rodinná příbuznost však nemění fakt, že převážná většina, ne-li všechny oběti masakru, byly neozbrojení civilisté.

⁸¹ KWON, Heonik, 2006, s. 46.

⁸² KWON, Tä-ho, 2023.

⁸³ KWON, Heonik, 2006, s. 46-47.

⁸⁴ Ibid., s. 46.

⁸⁵ Ibid., s. 46.

⁸⁶ Ibid., s. 54-55.

3.2.2 Masakr v Phong Nhị a Phong Nhát

12. února 1968 provedla 2. brigáda námořní pěchoty Korejské republiky Modrý drak masakr neozbrojených civilistů ve vesnicích Phong Nhị a Phong Nhát v okrese Điện Bàn v provincii Quảng Nam. Zabito bylo přibližně 70 civilistů, z toho 22 žen, 8 nemluvňat a 7 dětí. 10 obětí bylo popáleno natolik, že nebylo možné určit jejich pohlaví. Jako zásadní podklad k tomuto masakru slouží odtajněná vyšetřovací zpráva Inspekčního oddělení Velitelství sil USA v Koreji. Tyto dokumenty byly veřejnosti zpřístupněny 1. června 2000 po více než 30 letech z Národního archivu USA.⁸⁷

K incidentu došlo v době operace Monster Dragon I, kdy byl prováděn odvetný úder proti jednotkám Vietkongu zahájený mezi 30. lednem a 13. březnem 1968. Kolem 10:00 se členové 1. roty 1. praporu brigády Modrý drak odklonili od silnice č.1,⁸⁸ následně se přesunuli směrem na západ k vesnicím Phong Nhị a Phong Nhát. Kolem 11:00 byl obrněný transportér LVTP-5⁸⁹ na dálnici č. 1 zasažen minou na dálkové ovládání a vyřazen z provozu. Americký voják operující s 1. rotou se domníval, že byla odpálena z Phong Nhát. V podobnou dobu došlo také ke zranění dvou korejských vojáků.

Následně 1. rota zahájila pátrací operaci v celé oblasti v Phong Nhị a Phong Nhát, prohledala vesnice, vyhnala lidi ukrývající se v domech (hlavně ženy, děti, a starší vesničany) a shromáždila je na volných prostranstvích. Kolem 13:00 bylo slyšet střelbu a z Phong Nhị vycházel kouř;⁹⁰ v tu dobu korejsí vojíci zahájili na shromážděné obyvatele palbu, následně prohledávali jednotlivé části vesnic a vypalovali domy.

Tehdy osmiletá Nguyễn Thị Thanh uslyšela střelbu ve vesnici a společně se svou rodinou se ukryla v protiletectkém krytu. Vojáci 1. roty však vstoupili do domu a nařídili, aby kryt opustili, v opačném případě by do místnosti vhodili granát. Po opuštění krytu ale

⁸⁷ *Alleged atrocity committed by ROK Marines on 12 February 1968 (CofS Action 4984-69)(S)*. Online.

In: *Internet Archive*. Adjutant General's Office, 1969. Dostupné také

z: https://web.archive.org/web/20160624165742/http://vietnamvoices.org/wp-content/uploads/2015/10/US-Army-IG_ROK-Marines_Report_1969.pdf.

⁸⁸ Silnice č.1, nebo také Národní silnice 1 (vietnamsky Quốc lộ 1) je nejdelší a nejdůležitější silnicí ve Vietnamu, neboť spojuje hlavní města jako Hanoi a Ho Či Minovo město. Během vietnamské války byla strategickou trasou pro vojenské operace a logistiku. Ve městech napojených na tuto silnici byla také často umístěna korejská armáda.

⁸⁹ LVTP-5 (Landing Vehicle Tracked, Personnel-5) byl transportér používaný americkou námořní pěchotou během vietnamské války. Byl navržen k přepravě vojáků a vybavení z lodí na pevninu a dále do vnitrozemí, byl používán také na přepravu přes obtížný terén včetně řek a bažin.

⁹⁰ *Ibid.*, s. 2-3.

vojáci spustili palbu. Pět členů její rodiny zemřelo, ona sama utrpěla vážné střelné zranění břicha.⁹¹

Nguyễn Thị Thanh i všichni ostatní svědci byli jednotní ve výpovědi, že vojáci, kteří útočili, byli Korejci. To potvrdili také přítomní američtí vojáci. Kontaktovali řídicího důstojníka 2. brigády námořní pěchoty s otázkami, zda jsou v oblasti nějaké jihokorejské jednotky, zda jsou v kontaktu s nepřítelem nebo čelí jakémukoli odporu. Na všechny obdrželi negativní odpověď. Když se však poté spojili s Centrem pro koordinaci palebné podpory jihokorejské pěchoty a žádali vstup do vesnice, byla zamítnuta s odůvodněním, že v oblasti operují jihokorejské jednotky. Hlídká CAP⁹² dostala povolení ke vstupu až kolem 15:00, kde následně evakovala přeživší. Okamžitě oznámila 69 mrtvých civilistů. Jedno z prvních amerických svědectví podal poručík J. R. Sylvia:

*"Jedinými přeživšími byli dvě ženy a malý chlapec, kteří byli evakuováni a ošetřeni. Hlídká našla dvě starší osoby pohřbené pod troskami vyhořelého domu, v nedalekém příkopu bylo nalezeno velké množství těl, která byla celá zakryta trávou. Z trosek bylo vyproštěno několik dalších těl – všechna byla příliš silně ohořelá na to, aby bylo možné je identifikovat nebo určit jejich pohlaví."*⁹³

Po jihokorejském zátahu převzal oblast desátník J. Vaughn z 3. jednotky americké námořní pěchoty, pořídil fotografie místa a podal hlášení svým nadřízeným. Společně se svým svědectvím je přiložil do zmíněného odtajněného dokumentu. Některé z fotografií jsou popsány následovně:

[Fotografie D]	mrtvý vesničan pohřbený pod troskami
[Fotografie E]	v tomto domě byli nalezeni dva ohořelí vesničané
[Fotografie F a G]	mladá žena, která byla stále naživu, s uříznutým prsem
[Fotografie H]	Jedna z velkých skupin žen a dětí, většinu z nich jsme našli mrtvé. Žena a dítě byly stále naživu.

⁹¹ *Sōul čungang džibang bōbwōn pangjōl [Rozsudek Centrálního okresního soudu v Soulu], Judgment (Korean original)*. Online. In: Korea-Vietnam Peace Foundation, 2023, s. 15-16. Dostupné také z: <https://url.kr/fv1h6e>.

⁹² CAP (Combined Action Program) byl program iniciovaný Spojenými státy s cílem kombinovat jednotky americké námořní pěchoty s jednotkami jihovietnamských milicí za účelem posílení bezpečnosti venkovských oblastí, ve kterých operoval Vietkong.

⁹³ *Alleged atrocity committed by ROK Marines on 12 February 1968 (CofS Action 4984-69)(S)*, 1969, bez stránkování.

[Fotografie I]	žena a její dítě, oba zastřeleni zblízka – patrné podle otevřené rány na hlavě dítěte
[Fotografie K a L]	těla dalších žen a dětí nalezená v příkopu překrytém vytrhanými výhonky rýže
[Fotografie M]	toto dítě nemělo na celém těle žádné jizvy – zřejmě bylo utopeno v rybníku poblíž
[Fotografie N]	Obě ženy nalezené u rybníka byly zastřeleny. Těhotná žena uprostřed byla zblízka střelena do hlavy (přední část hlavy rozstřelena). ⁹⁴

Vaughn také uvedl: „*Jedna zvláštní věc, které jsem si při postupu vesnicí všiml, byla, že kolem skupiny těl, které jsme našli, nebyly žádné stopy po střelbě, což naznačuje, že všichni tito vesničané byli zastřeleni zblízka nebo probodnuti bajonety.*“⁹⁵ Tuto výpověď také potvrdil přeživší z Phong Nhị který uvedl, že viděl více než sto vojáků hovořících korejským jazykem, a vypověděl: „*Narídili [Korejci] všem lidem, aby vyšli ze svých domovů, a pak je shromáždili na jednom místě a přesunuli. Poté bez varování začali do vesničanů střílet a bodat noži do dětí.*“⁹⁶

Výpovědi svědků a přeživších vyvolala požadavky na vyšetřování válečných zločinů. Dne 16. dubna 1968 III MAF⁹⁷ informovala Velitelství vojenské pomoci ve Vietnamu (MACV) o incidentu údajného porušení Ženevských konvencí. 29. dubna 1968 zaslal generál Westmoreland dopis směřovaný Čä Mjông-sinovi, tehdejšímu generálovi a velícímu důstojníkovi jihokorejské armády, ve kterém uvádí: „*Po předběžném šetření bylo uznáno, že tato záležitost spadá spíše do kompetence vaší země jako signatáře úmluv, a naše vyšetřování bylo ukončeno. Vzhledem k vážné povaze možných důsledků ocením informace o konečném řešení záležitosti.*“⁹⁸

Generál Čä 4. června 1968 ve své odpovědi zdůraznil, že již od prvního příchodu jihokorejských jednotek opakovaně kladl důraz na to, aby byly především chráněny životy Vietnamců a jeho muži se řídili zásadou „*i když ztratíme šanci zničit 100 jednotek*

⁹⁴ Některé popisy fotografií byly vynechány, jejich značení je však zachováno dle původního dokumentu.

⁹⁵ *Alleged atrocity committed by ROK Marines on 12 February 1968 (CofS Action 4984-69)(S)*, 1969, bez stránkování.

⁹⁶ Výpověď Nguyin Chua, Ibid.

⁹⁷ III MAF (III Marine Amphibious Force) byla americká jednotka ve Vietnamu zahrnující několik divizí a leteckých skupin námořní pěchoty. Zastávala široké spektrum vojenských funkcí, včetně bojových akcí, logistické podpory a civilních programů. Její velitelství bylo umístěno v Đà Nẵngu.

⁹⁸ Ibid.

Vietkongu, raději ochráníme jednoho civilistu.“⁹⁹ Uvedl, že incident vyšetřil a dospěl k závěru, že jihokorejské síly nebyly ve vesnici Phong Nhị přítomny a operace zůstaly omezeny pouze na Phong Nhát. Tyto skutečnosti podle něj vedly k závěru, že šlo o akt zosnovaný komunisty, přesněji jednotkami Vietkongu, které masakr provedly v převlečení do maskovaných uniforem korejského typu, aby zdiskreditovaly korejské síly. V závěru dopisu uvádí, že „*síly Korejské republiky se v žádném případě nepodílely na žádném incidentu, který by se dal považovat za čin porušující Ženevské konvence.*“¹⁰⁰

Existuje také záznam, že 16. února 1968 navštívil jeden z důstojníků divize Modrý drak velitele okresu, aby vyjádřil lítost nad incidentem a nechal na okresním velitelství 30 pytlů rýže pro vesničany. Generál Čä uvedl, že souvislost dodávky rýže s proběhlými incidenty považuje za naprosto absurdní a tvrdil, že šlo o běžnou pomoc vesničanům v různých oblastech po ukončení vojenských operací.¹⁰¹

Vesnice Phong Nhị a Phong Nhát se nenacházely v zóně volné palby, protože zde žilo mnoho jihovietnamských rodin.¹⁰² Den po masakru uspořádaly pozůstalé rodiny protestní akci, při níž přinesly mrtvá těla svých dětí k vojenským stanovištím u silnice č. 1, kde zůstávají dodnes pohřbena.¹⁰³

3.2.3 Masakr v oblasti Bình An

Ve venkovské oblasti Bình An (dnešní Tây Vinh) v provincii Bình Định došlo v únoru roku 1966 během k sérii masakrů považovaných za největší útok na civilisty během války ve Vietnamu. Zločinů se dopustila Tygří divize jihokorejské armády v patnácti různých oblastech Bình An. Uvádí se, že během tří týdnů přišlo o život 1004 civilistů, z toho 380 ve vesnici Gò Đai během pouhé hodiny.

Nguyễn Tấn Lân vypověděl, že když vesničané uslyšeli přibližující se zvuk střelby, ukryli se do protiletectvých krytů. Vojáci je poté přesvědčili, aby vyšli ven, kde už bylo shromážděných asi 20 rodin. Poté do vesničanů spustili palbu z kulometů. „*Bylo tam plno kouře, ale viděl jsem, jak střelba lidem trhá ruce, nohy, jak praskají hlavy, a malé děti byly*

⁹⁹ *Alleged atrocity committed by ROK Marines on 12 February 1968 (CofS Action 4984-69)(S)*, 1969, bez stránkování.

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² KO, Gjöng-tchä. *Jasuga jasuege [Bestie bestii]*. Online. In: Hankjöre 21. 2019, č. 1253. Dostupné z: https://h21.hani.co.kr/arti/society/society_general/46746.html. [cit. 2024-05-28].

¹⁰³ KWON, Heonik, 2006, s. 47.

roztrhány na kusy. Matka mě a mou mladší sestru pevně objala.“ Ten den jeho matka i dvouletá sestra zemřely, on sám se dodnes neobejde bez lékařské pomoci.¹⁰⁴

Oběťmi byli především starší lidé, ženy děti a kojenci. Některé ženy byly před smrtí znásilněny.¹⁰⁵

3.2.4 Masakr v oblasti Bình Hòa

Východní region Bình Sơn v provincii Quảng Ngãi byl místem, kde se velmi silně rozvíjelo partyzánské válečné hnutí. Také zde se jihokorejští vojáci dopustili řady zločinů. V celé provincii bylo zabito více než 1700 civilistů, z toho 430 v oblasti Bình Hòa mezi 3. a 6. prosincem roku 1966.

Více než polovinu obětí z Bình Hòa tvořily ženy, sedm z nich bylo těhotných. Dvě přišly o život poté, co byly znásilněny. Mezi oběťmi bylo také 108 dětí. Podle přeživších masakru nosili vojáci na jedné ruce nášivky s modře zbarveným drakem – znakem 2. oddílu námořní pěchoty Modrý drak, jejíž velení bylo v Bình Hòa umístěno jen pár měsíců předtím, a to v květnu roku 1966.¹⁰⁶

Přeživší Phạm Văn Khúc uvedl, že když jihokorejská armáda vstoupila do oblasti, mnoho mužů pracovalo na polích, zatímco ve vesnicích zůstávaly hlavně jejich rodiny. Vojáci shromáždili přítomné vesničany do několika skupin a začali čistit své zbraně. Poté začali střílet a házet granáty. Když se večer muži vrátili, byli v šoku, když našli své manželky a děti mrtvé. Pouze některým dětem se podařilo přežít pod těly ostatních.¹⁰⁷

Zaznamenaný je také útok z 5. prosince 1966, kdy vojáci v oblasti Bình Hòa údajně shromáždili všechny obyvatele dvou malých vesnic, Tri Hòa a Long Bình, do velké jámy

¹⁰⁴ KIM, Kju-hjōn. *Binan haksal 50 njōn, sagwahanūn hangugine paksu bonān Betchūnam [50 let od masakru v Bình An: Vietnam tleská Korejčům, kteří se omlouvají]*. Online. In: Njusūmin. 2016. Dostupné také z: <https://www.newsmn.co.kr/news/6314/>.

¹⁰⁵ *Tuōng niēm 55 nām vū thām sát Bình An [Připomínka 55. výročí masakru v Bình An]*. Online. In: Bình Dinh Provincial Portal. 2022. Dostupné také z: <https://svhtt.binhdinh.gov.vn/van-hoa-nghe-thuat/tuong-niem-55-nam-vu-tham-sat-binh-an-113.html>.

¹⁰⁶ KWAK, Čin-san a KO, Gjōng-tchä. *Binhoa maūl ‘čūngobi’, hangukkune 430 mjōng čugim tanghan gūnarūi [‘Pamětní kámen nenávisti’ vesnice Bình Hòa, záznam dne, kdy bylo 430 lidí zabito korejskými vojáky]*. Online. In: Hankjōre. 2023. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/1109441.html. [cit. 2024-05-13].

¹⁰⁷ KIM, Nam-gil. *Binhoa haksal [Masakr v Bình Hòa]*. Online. In: Alladin sōdžä. 2020. Dostupné z: <https://blog.aladin.co.kr/759779161/11938919>. [cit. 2024-06-28].

po bombě. Poté využili veškeré moderní americké zbraně, kterými byli vybaveni, k jejich zabití. Ze 37 vesničanů nepřežil ani jediný.¹⁰⁸

3.2.5 Další svědectví o zločinech vůči civilistům

V provincii Quảng Nam byl jihokorejskými násilnými útoky zasažen také okres Thang Binh. Lê Thanh Nghi, náčelník partyzánů v oblasti, vypověděl, že 12. listopadu 1969 od noci neustále slyšel zvuk dělostřelecké palby vojáků, kteří cílili na jednotky Vietkongu. Následujícího rána střelba ustala. Krátce poté vstoupili jihokorejští vojáci do vesnice Trảng Trâm, odvedli 74 obyvatel na pole, a následně je zastřelili. Ten večer šli někteří obyvatelé sebrat těla. Mezi 73 mrtvými našli jediného přeživšího, byl jím jedenáctidenní novorozenec. Lê Thanh Nghi uvedl, že má dodnes noční můry a často se probouzí vyděšený. Po masakru bojoval jako partyzán „s touhou pomstít se za svou rodinu,“ o kterou ten den přišel.¹⁰⁹

Ten samý den zaútočili vojáci také na vesnici Tây Sơn Tây. Nguyễn Tân Quý kolem šesté hodiny ranní snídal se svou rodinou, když se ozvaly zvuky ostřelování. Jakožto člen Vietkongu se dal spolu s dalšími mladými muži z vesnice na útěk před přibližujícími se jihokorejskými vojáky. Jeho rodina a vesničané, kteří zůstali, se schovali do protiletického krytu. Vojáci je ale vyvlekli ven a shromáždili v bambusovém háji poblíž. Následně se vesničanů ptali, zda jsou členy Vietkongu, bez ohledu na odpověď však začali střílet. Na ty, kteří zůstali v krytu, házeli granáty.

Nguyễn se společně s dalšími muži do vesnice vrátil kolem páté hodiny odpoledne. Mezi hromadou těl, která byla natolik zohavena, že byla sotva rozpoznatelná, hledali své rodiny. Toho dne přišel o svou matku, manželku, a tři děti. Protože nevěděl, jestli se vojáci vrátí, těla rychle pohřbil a vesnici opustil. Zpět se vrátil až po skončení války v roce 1975. Uvedl však, že v noci se ve vesnici ozývaly zvuky pláče a křiku. On ani ostatní obyvatelé již ve vesnici nedokázali zůstat, postupně ji tak opustili a dnes již neexistuje.¹¹⁰

¹⁰⁸ TRẦN, Mai. *Tuồng niệm 50 năm vụ thảm sát 430 người dân Bình Hòa [Připomínka 50. výročí masakru 430 obyvatel Bình Hòa]*. Online. In: Tuổi Trẻ. 2016. Dostupné z: <https://tuoitre.vn/tuong-niem-50-nam-vu-tham-sat-430-nguoi-dan-binh-hoa-1229305.htm>. [cit. 2024-05-23].

¹⁰⁹ I, Sŭng-džun; ČO, Jun-jŏng a KU, Dul-lä. „*Bammada maũre pimjŏnggwa urũmi*“...*Betchũnam haksal pchihädžadũrũi kiŏk* [“Každou noc se vesnicí ozývaly výkřiky a pláč. “...Paměti obětí vietnamských masakrů]. Online. In: Hankjŏre. 2023. Dostupné také z: https://www.hani.co.kr/arti/international/international_general/1078995.html.

¹¹⁰ I, Sŭng-džun; ČO, Jun-jŏng a KU, Dul-lä, 2023.

Jihokorejskými jednotkami byla zasažena také provincie Phú Yên. Příkladem může být útok 2. a 3. čety divize Modrý drak v říjnu roku 1966 na vesnici Thổ Lôm. Ju Čä-džun byl v té době velitel 3. čety 6. roty korejské divize, když uslyšel hlasitý výbuch a přes vysílačku se dozvěděl, že jeden jihokorejský voják zahynul a tři včetně velitele 2. čety byli zraněni. To způsobili dva příslušníci Vietkongu, kteří se skrývali podél malého potoku u vesnice, hodili jejich směrem ruční granáty a utekli.

Vojáci se chtěli pomstít, vstoupili tak do vesnice a zahájili palbu. Údajně stříleli na vše, co se pohnulo, včetně psů. Ju v ten den svým mužům sice nařídil, aby nezabýjeli bez rozmyslu, jeho rozkaz však neuposlechli. Jeden z vojáků například zastřelil sedmdesátiletou ženu s tím, že se mu připlétla do cesty.

Ju také vypověděl, že na své muže musel mířit puškou, aby v Thổ Lôm zachránil životy některých civilistů. To však byla jen velmi neobvyklá situace. V jiných případech uvedl, že ani on nesledoval, kolik je mrtvých, neboť toho nebyl schopen a ani to nebylo nutné. Předpokládá ale, že zabití byli civilisté.¹¹¹

V souvislosti s válečnými zločiny je také nutné zmínit, že se v dostupných zprávách v několika svědectvích opakovaně objevují zprávy o uřezávání částí těl, jako jsou uši nebo nosy, jihokorejskými vojáky. Například večer 28. ledna 1967 se sedm Vietnamců vypravilo lovit do hor, kde potkali zhruba 30 jihokorejských vojáků, kteří jejich směrem zahájili palbu. Přeživší Vietnamec byl střelen do pravé ruky a granát mu poranil oko. Viděl vojáky, kteří nožem uřízli uši čtyřem jeho kamarádům.¹¹² Dalším příkladem může být útok na vesnici Hà Tây v provincii Quảng Ngãi dne 26. listopadu 1966. Jihokorejskými vojáky bylo toho dne zabito 20 obyvatel. Jediná přeživší, Trần Thị Tài, našla těla svých blízkých bez uší a nosů.¹¹³

Důvodem tohoto jednání může být údajně vysoký systém odměn za zabití nepřítele. Tehdejší saigonská vláda povzbuzovala vojáky, aby dosahovali hmatatelných statistických

¹¹¹ CHEOL, Hwang Sang. *The Reason he had to Point His Rifle at His Man*. Online. In: The Hankyoreh 21. 2000, č. 296. Dostupné z: <https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/eng-agoon.html>. [cit. 2024-05-23].

¹¹² Systematické řezání uší a nosů nápadně připomíná japonskou praxi odstraňování uší korejských obětí během Hidejošioho invazí v 90. letech 16. století. Neexistují žádné důkazy o tom, že by korejští vojáci záměrně napodobovali tuto japonskou praktiku, ale Hidejošioho záznamy o zvěrstvech v Koreji se staly pevnou součástí dějepisného vzdělání všech občanů Koreje. (KIMURA, Takashi. A study of massacre of innocent people during the Vietnam War in International Law. Online. *Law Review*. 2000, roč. 41, č. 1, s. 310. Dostupné také z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE01179488>.)

¹¹³ KWŎN, Hjön-u. "Mianhäjo Hattöi" *Kkwangüngaisöng Hattöi haksal 51 çugi ürrjöngdžee çohwarül bonätssümnida* [„Omlouváme se, Hà Tây“ — poslali jsme květiny na vzpomínkovou ceremonii k 51. výročí masakru v Hà Tây, provincie Quảng Ngãi]. Online. In: Hanbe pchjönghwa čädan. 2017. Dostupné také z: <https://kovietpeace.org/?m=bbs&bid=board13&p=9&uid=5114&ckattempt=2>.

výsledků, zejména prostřednictvím dokumentace počtu zabitých nepřátelských bojovníků z řad partyzánů. Vojáci si tak v některých případech vedli záznamy o počtu zabitých právě tím, že odřezávaly tyto části těla. Takový systém však vedl k situaci, kdy vyhledávali nepřátele v dostupnějším okruhu civilistů. Už tak nejisté rozlišování mezi civilisty a komatanty se pro některé operace stalo nebezpečně irelevantní. Když skutečné číslo zabitých jednotek Vietkongu nesesedělo s počtem sesbíraných uší, farmáři pracující poblíž byli zabiti a nahlášeni jako nepřátelé.¹¹⁴

3.2.6 Výpověď důstojníka Kim Ki-tchäho

Přibližně od 9. do 27. listopadu 1966 prováděly 1., 2. a 3. prapor brigády námořní pěchoty Modrý drak operaci Dragon Eyes,¹¹⁵ která byla zaměřena na potlačení odporu Vietkongu v jejich operační oblasti ve středním Vietnamu. Dne 10. listopadu procházela 7. rota 2. praporu námořní pěchoty, které v tu dobu velel Kim Ki-tchä, oblastí An Tuyet, která byla cílem na jejich bojové mapě. Když procházeli vesnicí v mapě označené jako An Tuyet III, nenarazili na žádný odpor. V An Tuyet I byl následně odpor pouze minimální; on ani jeho muži nebyli ani zraněni, ani napadeni vesničany či příslušníky Vietkongu. Přesto došlo k jejímu „vymetení“, tedy zapálení domů a zastřelení lidí, kteří před ohněm utíkali. Kim si ve své výpovědi vybavil hořící domy a děti, ženy a staré lidi, kteří byli zavražděni.¹¹⁶

Během některého z pálení domů údajně obdržel telefonát od velitele praporu ohledně požárů, nahlásil tak, že zapálili sloh slámy.¹¹⁷ Přesný počet obětí nedokázal určit, potvrdil ale, že i na silnici poblíž viděl velké množství mrtvých těl, kterým se bylo při chůzi obtížné vyhýbat.

V další části oblasti An Tuyet I shromáždila jeho rota u vchodu do vesnice 40–50 vesničanů a čekala na další rozkazy. Někteří vojáci se vyptávali na jména vesničanů

¹¹⁴ KIMURA, Takashi, 2000, s. 310-311.

¹¹⁵ V korejštině známá jako operace Jongan (용안).

¹¹⁶ Původní výpovědi Ki-tchäho v korejštině zveřejněné v deníku Hankjöre 21 nejsou v současné době na oficiálních webových stránkách dostupné, byla tak použita anglická verze. (HWANG, Sang-cheol. *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War*. Online. In: Hankjöre 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war1.html.)

¹¹⁷ KOH, Kyoung-tae. *A Interview with Kim Ki Tae*. Online. In: Hankjöre 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war4.html.

a dávali jim sladkosti či cigarety. Většina z nich byli ženy, děti a starší lidé. Před odchodem z vesnice Kim nařídil, aby je nezabíjeli, přesto však někteří spustili střelbu. Následně tak rozkaz změnil, aby zabili všechny, neboť „i jediný přeživší by mohl svědčit o našem špatném jednání.“¹¹⁸

Aby se vojáci ujistili, že nikdo nepřežil, do těl stříleli vícekrát. Kim uvedl, že „jelikož jsem nikdy neslyšel žádné svědectví ani zprávy o našem zabíjení, domnívám se, že všichni lidé ve vesnici museli být zabiti.“¹¹⁹ V tom se však zmýlil. Huỳnh Ngọc Vân, který se schovával poblíž a celou situaci viděl, potvrdil událost slovy: „Korejští vojáci tu zavraždili 40 lidí. Stříleli a házeli do shromážděných ruční granáty. Poté zkontrolovali všechna mrtvá těla a znovu do nich stříleli.“¹²⁰

Zmíněná bojová mapa v sobě měla vyznačené oblasti pojmenované jako An Tuyet I, An Tuyet II a An Tuyet III. Takové oblasti dnes ve Vietnamu neexistují. An Tuyet II je dnes pravděpodobně vesnice An Thiet a nejvíce zastižená oblast An Tuyet I oblast Phước Bình, složená ze tří malých vesnic – Binh Dong jihozápadě, Bing Trung uprostřed a Bình Tây na severovýchodě. V Bình Đông k žádnému zabíjení nedošlo, v Bình Trung vojáci stříleli a vypalovali domy, a zbytek obyvatel odvedli do Bình Tây, kde u vchodu do vesnice zabili 40-50 zajatců. To odpovídá Kimovým vzpomínkám na situaci druhého dne operace Dragon Eyes, kdy uvedl: „Prošli jsme první vesnicí, ve druhé vesnici jsme náhodně stříleli a u vchodu do třetí vesnice jsme zabili všechny shromážděné lidi.“¹²¹ Ačkoli zde vypalování domů přímo nezmiňuje, místo, kde došlo k „vymetení“ vesnice, bylo pravděpodobně taktéž v Phước Bình.

V nalezení skutečné lokace některých z těchto zločinů a potvrzení domněnky, že místa z bojové mapy označená jako „An Tuyet“ jsou v současnosti oblastí Phước Bình, hrála zásadní roli Kimova vzpomínka na ženu, kterou jeden z jeho vojáků udeřil zbraní do čela. Silně krvácela, nařídil tak zdravotníkovi, aby jí čelo sešil.¹²² Kim Ki-tchä si nepamatoval, kdy nebo kde k události došlo, shodovala se však se svědectvím přeživšího Nguyễn Thành Lê. Ten vypověděl, že si vzpomíná na ženu, která byla odvedena jihokorejským vojákem a znásilněna za porostem asi 10 metrů od skupiny shromážděných

¹¹⁸ HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ HWANG, Sang-cheol. *They remembered "the stitches on a woman's forehead."*. Online. In: Hankjore 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war2.html.

¹²¹ Ibid.

¹²² HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

vesničanů. Křičela o pomoc, vojáci hlídající skupinu však nikomu nedovolili zasáhnout. Žena po chvíli utekla, přivedli ji ale zpět a silně udeřili zbraní do čela. Když spolu vojáci mluvili, rozuměl jen slovům „*Vietkong*“.¹²³ Stejně tak si Kim vzpomíná, že nedokázala odpovědět na to, kde je její manžel, načež jeden z přítomných vojáků vykřikl: „*Kapitáne, to musí být manželka nějakého člena Vietkongu!*“¹²⁴

Po rozhovoru namířili vojáci zbraně na vesničany, po gestu mávnutí ruky jednoho z vojáků západního vzhledu však k palbě nedošlo. Ze skupiny vesničanů odvedli pouze dva muže, později byli nalezeni mrtví s uříznutýma ušima. Ostatní přežili. Znásilněná žena se jmenovala Thị Ngọc, v té době jí bylo 24 let. Bylo také potvrzeno, že se ten den vrátila domů s roztrhanými šaty, jizvami na rukou a stehy na čele.

V centru Phuróc Binh dnes stojí památník a uvádí smrt 68 civilistů ze dne 9. prosince 1966. Jedna obyvatelka vesnice však uvedla, že je datum chybný. Podle ní vstoupili vojáci do vesnice 27. září lunárního kalendáře. To odpovídá datu 10. listopadu v gregoriánském kalendáři, druhému dni operace Dragon Eyes 2. námořní pěchoty. V ten samý den také ve vesnici probíhá vzpomínkový obřad za zemřelé. Chybný je také počet obětí, podle vesničanů zemřelo nejméně 100 civilistů. Vynechaná jména na místě potvrdil například Nguyễn Lê, který během útoku přišel o devět členů rodiny, na pomníku jsou však uvedena jména pouze tři z nich.¹²⁵

Čtyři dny po útoku na oblast Phuróc Binh, 14. listopadu 1966, byl Kim požádán, aby se postaral o vietnamské zajatce, kteří byli zatčeni při ranní prohlídce jeskyní. Všech 29 mužů mělo svázané ruce s podezřením, že se jedná o příslušníky Vietkongu. Přestože proběhla důkladná prohlídka, Kimovým složkám se nepodařilo najít žádné zbraně ani u zadržených Vietnamců, ani nikde v okolí. Byl to poslední den první fáze operace Dragon Eyes, hned následující den měly síly Korejské republiky předat kontrolu nad oblastí jihovietnamské armádě. Propuštění podezřelých příslušníků Vietkongu se podle mínění mnoha korejských vojáků rovnalo napomáhání nepříteli, nepřipadalo tak v úvahu.

Kim měl původně v úmyslu zajatce převézt do koncentračního tábora, jeho rota ale dostala náhlý nouzový rozkaz vydat se na pomoc 6. rotě, která byla napadena partyzány. Na převoz zajatců tak neměli čas a dle Kima „*nebylo jiné cesty.*“¹²⁶

¹²³ HWANG, Sang-cheol, *They remembered "the stitches on a woman's forehead."*

¹²⁴ HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

¹²⁵ HWANG, Sang-cheol, *They remembered "the stitches on a woman's forehead."*

¹²⁶ HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

Na jeho rozkaz bylo všech 29 Vietnamců nahnáno do pumové jámy, kterou po sobě zanechaly americké stíhací bombardéry. Poté vojáci spustili palbu podpořenou ručními granáty. Kim uvedl, že když skončili, z jámy bylo stále slyšet sténání raněných. Vydal tak další rozkaz, který přiměl vojáky prohrabávat mrtvá těla a pro jistotu do nich střílet znovu. Chtěli se tak ujistit, že nikdo nepřežil.

Jako velitel roty si velmi dobře uvědomoval svou přímou odpovědnost za tuto akci. Později potvrdil, že desítky lidí žili či zemřeli na základě jeho přímých rozkazů. Mohl jednoduše rozhodnout, zda budou propuštěni, nebo zabiti. „*Těch 29 bylo stejných, ale když o tom teď přemýšlím, byli to jen farmáři.*“¹²⁷ Přesto ale vysvětlil, že šlo o partyzánskou válku, a především v oblasti ovládané nepřáteli nedokázali rozlišovat mezi Vietkongem a civilisty.¹²⁸

Ve výpovědi si také vzpomněl na nového vojáka, který zpočátku nedokázal stisknout spoušť a zabít podezřelého člena Vietkongu. Postupně si na to ale zvykl. „*Poté, co dal pětiletým nebo šestiletým vietnamským dětem bonbony a cigarety, střelil je do hrudi a odkopl. Překvapilo mě to a zeptal jsem se ho, proč zabijí tak nevinné děti. Odpověděl: 'No, protože by to mohly být děti Vietkongu, zabránil jsem jejich budoucí pomstě.'*“¹²⁹ Někteří vojáci se tak postupně začali řídit tím, že zabíjení lidí ve válce je přirozené.

3.2.7 Případy znásilnění vietnamských žen a *Lai Đại Hàn*

Během jihokorejského nasazení ve Vietnamu došlo k mnoha sexuálním napadením vietnamských žen, některým z nich bylo v té době pouhých 12 nebo 13 let. Podle odhadů se počet znásilněných žen počítá na desítky tisíc. Předpokládá se, že naživu je dnes přibližně 800 z nich.¹³⁰

V důsledku těchto činů se narodily děti známé jako *Lai Đại Hàn*; *Lai* je vietnamský pejorativní výraz pro „míšence“, *Đại Hàn* odkazuje na Korejskou republiku. Termín tak označuje děti narozené vietnamským matkám a korejským otcům během války

¹²⁷ HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

¹²⁸ KOH, Kyoung-tae, *A Interview with Kim Ki Tae.*

¹²⁹ HWANG, Sang-cheol, *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War.*

¹³⁰ DAVID, Wayne. *It's time South Korea recognised allegations of sexual violence in Vietnam.* Online. In: The Independent. 2021. Dostupné také z: <https://www.independent.co.uk/voices/south-korea-vietnam-war-sexual-violence-women-b1806764.html>.

ve Vietnamu. Jen velmi těžko se odhaduje jejich přesný počet, rozmezí se pohybuje mezi 5 až 30 tisíci dětmi.¹³¹ Kromě znásilnění se některé z těchto dětí údajně narodily také v důsledku nucené prostituce.

Čtyřiatvacetiletá Trần Thị Nại byla zdravotní sestrou v malé horské vesnici v centrální části Vietnamu v provincii Phú Yên, v blízkosti jihokorejské vojenské základny. Jednoho rána v létě roku 1967 se starala o obchod svých rodičů, když do obchodu přišel jihokorejský voják.¹³² Dodnes si jasně pamatuje jeho uniformu se znakem divize Bílý kůň. Popadl ji za ruku a zatáhl do zadní místnosti obchodu, kde ji znásilnil.¹³³

Po nějaké době si uvědomila, že je těhotná. Voják se později vrátil, zároveň na ni v následujících dvou letech navedl dva své kamarády. Výsledkem dalších dvou znásilnění byly další dvě děti.¹³⁴

Tehdy šestnáctiletá Võ Thị Mai Đình si roku 1972 našla práci v kuchyni jihokorejské divize, která sídlila kousek od její vesnice. Když nesla jednomu z velitelů jídlo, zavřel za ní dveře. Nezačala křičet, bála se, že by ji zabil. Poté ji znásilnil, následkem čehož otěhotněla.

Võ Thị Mai Đình znásilnění tajila ve strachu, že přijde o práci. Rodina ji následně nutila dát syna k adopci.¹³⁵ Rodina Trần Thị Nại nevěřila, že byla znásilněna. Brala léky, aby vyvolala potrat, ty ale selhaly. Několikrát se také pokusila o sebevraždu.¹³⁶ Mnoho dalších žen o znásilnění nikdy neinformovalo, protože se obávaly odsouzení ze strany vietnamské společnosti. Společenské normy v zemi byly silně ovlivněny konfucianismem a od žen se očekávalo, že zůstanou panny až do svatby. Jejich sociální postavení tím tak bylo silně poškozeno, často byly odsunuty na okraj společnosti. Jejich děti poté čelily

¹³¹ NO, Čong-jön. *10 wöl 14 il halmõniwa õmõni bõrigo ttõnan pidžõnghang hangugin... 'Lai Ttai Han' õi nunmul [Bezcitný Korejec, který 14. října opustil svou babičku a matku... Slzy 'Lai Đại Hàn']*. Online. In: Kjõnghjang sinmun. 2019. Dostupné také z: <https://m.khan.co.kr/national/national-general/article/201910140015001/amp>.

¹³² LY, Hạnh a KIM, Hjøng-ũn. *Lính Đại Hàn, thãm sát 1968 và nõi đẩu Cuộc chiến VN [Korejští vojáci, masakr v roce 1968 a bolest vietnamské války]*. Online. In: BBC News Tiếng Việt. 2020. Dostupné z: <https://www.bbc.com/vietnamese/vietnam-52164749>. [cit. 2024-05-29].

¹³³ *Betchũnam cõndžãng: 'sõngpçhokhãngbõm kumbogũl bwassõjo. Hangugũi pãngma budã jõtččjo' [Vietnamská válka: 'Viděla jsem uniformu muže, který mě znásilnil. Patřila korejské divizi Bílý kůň']*. Online. In: BBC News Kchoria. 2019. Dostupné z: <https://www.bbc.com/korean/news-46896179>. [cit. 2024-05-23].

¹³⁴ *Who are the Lai Lai Han?: Stories, Tran Dai Nhat*. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2024. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/their-stories/tran-dai-nhat/?portfolioCats=66>. [cit. 2024-05-23].

¹³⁵ *Who are the Lai Lai Han?: Stories, Vo Thi Mai Dinh*. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2024. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/their-stories/vo-thi-mai-dinh/?portfolioCats=66>. [cit. 2024-05-23].

¹³⁶ LY, Hạnh a KIM, Hjøng-ũn, 2020.

diskriminaci, neboť byly považovány za „produkt“ znásilnění nebo kritizovány za sdílení pokrevních pout s agresory.¹³⁷

3.2.8 Společné rysy útoků na civilisty

Jak je při pohledu na výše uvedené útoky na civilisty patrné, lze v nich najít mnoho podobných rysů. Na základě výpovědí lze vysledovat způsob, jakým korejská armáda postupovala:

- i. Korejští vojáci vstoupili do vesnice, shromáždili obyvatele (často ženy, starší osoby a děti), pokud byl přítomen větší počet civilistů, rozdělili je do několika skupin.
- ii. Aby zmírnili jejich strach, nabízeli někdy dětem sladkosti, dospělým cigarety. Poté zahájili palbu ze samopalů nebo použili granáty. V některých případech došlo ke znásilnění žen.
- iii. Zapálili domy a všechny, kteří se snažili utéct, zastřelili.
- iv. Někdy došlo k následnému použití buldozerů k likvidaci zbytku vesnice nebo zahlazení těl.

Kim Ki-tchä uvedl, že všechny operace byly stejné v tom, že pokud byli korejští vojáci zraněni jednotkami Vietkongu, všichni v okolí, nehledě na pohlaví či věk, byli zastřeleni.¹³⁸ Násilné akce lze proto ve spoustě případech chápat jako odvetné. K některým útokům došlo po neúspěchu pátracích akcí s cílem najít jednotky Vietkongu a jejich sympatizanty, a to i v případech, že nebyl kladen žádný odpor ani zraněn žádný voják.

Nejistá situace byla navíc mnohdy posílena jazykovou bariérou. Korejští vojáci při vykonávání svých vojenských operací nestáli o přítomnost vietnamských tlumočnicků, někteří z nich totiž údajně sdělovali Vietkongu plán jejich operací. Podle slov Kim Ki-tchäho mohli tlumočníci také „hlásit jihovietnamské vládě a jejich pravidelným armádám

¹³⁷ Betchūnam čōndžāng: 'sōngpchohkhāngbōm kunbogūl bwassōjo. Hangugūi pāngma budā jōtččjo' [Vietnamská válka: 'Viděla jsem uniformu muže, který mě znásilnil. Patřila korejské divizi Bílý kůň'], 2019.

¹³⁸ KOH, Kyoung-tae, *A Interview with Kim Ki Tae*.

*námi zabití civilisty. Protože jsem nechtěl mít takové problémy, nerad jsem s vietnamskými tlumočnickými operacemi prováděl.*¹³⁹

Společná je ve výpovědích přeživších nevybíravá střelba a užití granátů, masové zabíjení, znásilňování, i vypalování domů. To vysvětluje, proč je v současnosti v některých případech jen velmi těžké dohledat tato místa; vesnice někdy zcela zanikly, nebo na jejich místě vznikly nové.

Zásadní společnou charakteristikou zločinů je také fakt, že oběťmi byli převážně ženy, děti a starší lidé. Během období zvýšeného napětí v oblasti docházelo k nucenému přesídlování obyvatel vesnic do uprchlických táborů, známých jako „strategické vesnice“, nebo do městských slumů. Členové Vietkongu se přes den většinou skrývali v horách, ve vesnicích tak zůstávali hlavně starší lidé, kteří se nebyli schopni evakuovat.¹⁴⁰ Mezitím se také někteří pohybovali mezi vesnicí a uprchlickým táborem, často proto, aby pomáhali na rodinných farmách. Na tyto relativně malé skupiny vesničanů poté během pátracích misí útočily jihokorejské jednotky.

V uprchlických táborech nebyly zajištěny ideální podmínky. Byl nedostatek jídla i místa, rodiny se tísnily ve velmi malých chatrčích s cementovou podlahou. V těchto životních podmínkách se rozšířila úplavice a další epidemie, které zabíjely děti a slabé. Navzdory možnému nebezpečí ve vesnicích a s domněnkou, že na neozbrojené ženy a děti vojáci bezdůvodně nezaútočí, tak lidé žádali o povolení na delší pobyt nebo dočasný návrat zpět do vesnic. Pokud byly žádosti zamítnuty, mohli správu tábora a další vietnamské úředníky podplatit, aby jim umožnili tábor opustit. Když poté představitelé komunity dospěli k závěru, že je jejich vesnice bezpečná, vyvolalo to hromadný návrat. K tomu došlo v Hà My v prosinci 1967. Zda tak učinili na základě povolení však není jasné.

Jejich návrat přitom často usnadňovala přítomnost jihovietnamských nebo jiných spojeneckých jednotek v okolí, které jim poskytovaly pomoc s potravinami a stavebním materiálem. Obyvatelům vesnice Hà My takto pomáhala námořní pěchota Korejské republiky. Když během jedné pátrací akce ve vesnici začala hořet střecha z došek, někteří vojáci přišli pomoci požár uhasit. Obraz dvou zahraničních vojáků, jednoho se zapalovačem a druhého s kbelíkem vody, jak se hádají ve svém jazyce, zůstává jednou z nejvzácnějších vzpomínek v Hà My. Když muž s kbelíkem omylem hodil vodu na svého kolegu a kbelík na hořící dům, lidé si pamatují, že se všichni smáli, dokonce i zoufalý

¹³⁹ KOH, Kyoung-tae, *A Interview with Kim Ki Tae*.

¹⁴⁰ KWON, Heonik, 2006, s. 30.

majitel domu.¹⁴¹ Tento poměrně přátelský vztah s vojáky vysvětluje, proč se někteří obyvatelé vesnice Hà My domnívali, že zátah v den masakru byl určen k distribuci potravin.

3.3 Aplikace pojmu válečných zločinů na Armádu Korejské republiky ve Vietnamu

Jednotky armády Korejské republiky se opakovaně dopustily závažného porušení mezinárodního humanitárního práva. Aplikace pojmu válečných zločinů na tyto činy jasně ukazuje, že jednání jihokorejských vojáků během vietnamské války kritéria válečných zločinů jasně splňují.

2. bod výše uvedené definice válečných zločinů dle Římského statutu Mezinárodního trestního soudu ukazuje, že došlo k porušení všech v práci uvedených bodů. Vojáci vedli své útoky proti civilistům úmyslně a s vědomím, že dojde ke ztrátám na životech. Útočili na nebráněné vesnice, zabíjeli i neozbrojené členy Vietkongu, jejich rodiny, i jakkoli nezúčastněné osoby. Došlo také k ničení a úmyslnému vedení útoků na civilní objekty, k plenění vesnic i ke znásilnění či jiné formě sexuálního násilí.

Tyto akce byly také v přímém rozporu s principy a ustanoveními Ženevských úmluv. Pokud je na vietnamskou válku nahlíženo jako na konflikt mezinárodního charakteru, lze říci, že masakry civilistů korejskou armádou porušují články 27, 31, 32, 33 a 49 Ženevských úmluv o ochraně civilních osob během války z 12. srpna 1949.¹⁴²

Článek 27: Chráněné osoby mají za všech okolností právo na to, aby byla respektována jejich osoba, jejich čest, jejich rodinná práva, jejich náboženské přesvědčení a úkony, jejich způsoby a zvyky. Bude s nimi vždy zacházeno humánně a budou chráněny zejména před každým aktem násilí nebo zastrašování. Ženy mají být zvláště chráněny před jakýmkoli útokem na jejich čest, zejména před znásilněním, nucenou prostitucí nebo jakoukoli formou nemravného jednání. Nemá být uplatňováno žádné nepříznivé rozlišení založené zejména na rasovém, náboženském nebo politickém přesvědčení.

Článek 31: Proti chráněným osobám se nesmí vyvíjet fyzické ani morální nátlaky, zejména k získání informací od nich nebo od třetích osob.

¹⁴¹ KWON, Heonik, 2006, s. 51.

¹⁴² KIMURA, Takashi, 2000, s. 318-319.

- Článek 32:** Smluvní strany se zavazují, že nepřijmou žádná opatření, která by měla za následek fyzické utrpení nebo smrt osob chráněných v jejich moci. Tento zákaz se vztahuje nejen na vraždu, mučení, tělesné tresty nebo mrzačení chráněných osob, ale také na jakékoli jiné formy brutality, ať už aplikované civilními nebo vojenskými příslušníky.
- Článek 33:** Žádná chráněná osoba nesmí být potrestána za trestný čin, jehož se nedopustila. Hromadné tresty a stejně tak veškerá zastrašující nebo terorizující opatření jsou zakázána. Plenění je zakázáno. Odvetná opatření proti chráněným osobám a jejich majetku jsou zakázána.
- Článek 49:** Individuální nebo hromadné nucené přesuny a deportace chráněných osob z okupovaného území na území okupační mocnosti nebo na území jakéhokoli jiného stát, jsou zakázány, bez ohledu na jejich motiv. Nicméně okupační mocnost může provést úplnou nebo částečnou evakuaci určité oblasti, pokud to vyžaduje bezpečnost obyvatelstva nebo závažné vojenské důvody. Takové evakuace nesmí zahrnovat přesun chráněných osob mimo hranice okupovaného území, pokud to není z materiálních důvodů nevyhnutelné. Osoby takto evakuované budou navráceny zpět do svých domovů, jakmile skončí bojové akce v daném úseku. Okupační mocnost provádějící takové přesuny nebo evakuace musí zajistit, v nejvyšší možné míře, aby bylo poskytnuto vhodné ubytování pro přijetí chráněných osob, aby přesuny probíhaly za uspokojivých hygienických, zdravotních, bezpečnostních a výživových podmínek a aby členové stejné rodiny nebyli odděleni. [...] ¹⁴³

Masakry civilních obyvatel a znásilňování žen jihokorejskými vojáky jsou opakem humánního zacházení a zdržení se vyvinutí fyzického nátlaku či jakékoli jiné formy brutality, jasně tak porušují články 27, 31 a 32 této úmluvy. Ze svědectví přeživších a bývalých příslušníků jihokorejské armády je také patrné, že docházelo k zastrašujícím a odvetným opatřením vůči civilistům a jejich majetku, tím byl porušen článek 33. Co se

¹⁴³ Nejde o doslovný překlad celých těchto ustanovení. (*Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949: Status and Treatment of Protected Persons*. Online. In: *United Nations*. The Diplomatic Conference for the Establishment of International Conventions for the Protection of Victims of War, held in Geneva from 21 April to 12 August 1949, s. 179-185. Dostupné z: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf. [cit. 2024-06-17].)

týče článku 49, americké a jihokorejské síly se rozhodly násilně přemístit obyvatele do "strategických vesnic" a odlišit je tak od Vietkongu. Stejný článek uvádí, že "*okupační mocnost může provést úplnou nebo částečnou evakuaci určité oblasti, pokud to vyžaduje bezpečnost obyvatelstva,*"¹⁴⁴ což by tedy v tomto případě neznamenovalo jeho porušení.

Následná část ale dále stanoví, že osoby, které byly tímto způsobem evakuovány, mají být „*navráceny zpět do svých domovů, jakmile skončí bojové akce v daném úseku.*“¹⁴⁵ Původní domy obyvatel však byly jihokorejskými jednotkami vypáleny. Zdá se také, že těmto osobám nebylo poskytnuto vhodné ubytování zajišťující uspokojivé hygienické či zdravotní podmínky. To vede k porušení článku 49.¹⁴⁶

Pod ochranou mezinárodního trestního práva je veškeré civilní obyvatelstvo, státní příslušnost je v takovém případě irelevantní. Válečné zločiny jsou poté přičítány jednotlivcům, kteří se jich dopustili. Jelikož je však armáda obecně organizací s podřízenými, kteří jsou striktně povinni plnit rozkazy nadřízeného, někdy nemusí být schopni okamžitě posoudit protiprávnost činu. Nadřízený nebo velitel proto musí přijmout veškerá možná opatření, aby zabránil příslušníkům armády pod jeho velením v porušení válečného práva.¹⁴⁷

V lednu roku 1965, tedy ještě před vysláním prvních bojových jednotek do Vietnamu, schválilo korejské národní shromáždění návrh na dodatečné vyslání vojáků na podporu jihovietnamské vlády. Na jeho základě byli následně vojáci vysláni „*na oficiální misi*“, tedy na příkaz korejské vlády. Byli tak oficiálními zástupci své země a jejich účast v konfliktu byla schválena státem, který je vyslal. V takovém případě je vláda odpovědná za činy svých ozbrojených sil. Za činy korejské armády, včetně jakýchkoli válečných zločinů spáchaných jejími jednotkami, tedy nese odpovědnost korejská vláda.¹⁴⁸

Článek 146 Ženevských úmluv z roku 1949 navíc stanoví, že se smluvní strany „*zavazují přijmout veškeré legislativní opatření nezbytné k zajištění účinných trestních sankcí pro osoby, které spáchají nebo nařídí spáchání jakéhokoliv z vážných porušení této Úmluvy, [...]. Každá vysoká smluvní strana je povinna pátrat po osobách, které se údajně dopustily nebo nařídily spáchání těchto vážných porušení, a postavit tyto osoby, bez ohledu*

¹⁴⁴ Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949: Status and Treatment of Protected Persons, s. 185.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ KIMURA, Takashi, 2000, s. 319.

¹⁴⁷ Ibid., s. 323.

¹⁴⁸ Ibid., s. 325.

*na jejich národnost, před své vlastní soudy.*¹⁴⁹ Článek 148 Úmluvy navíc státu zakazuje zprostit se odpovědnosti za taková porušení. Korejská vláda je tedy povinna potrestat ty, kteří zločiny způsobili.¹⁵⁰

¹⁴⁹ Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949: Status and Treatment of Protected Persons, s. 220.

¹⁵⁰ Ibid., s. 221.

4 Dopady válečných zločinů

4.1 *Reflexe vietnamské války v poválečném rozvoji korejsko-vietnamských vztahů*

Po sjednocení Vietnamu v roce 1975 byly počáteční kontakty mezi Vietnamem a Korejskou republikou značně omezené. Během studené války patřily státy do znepřátelených bloků, což znemožňovalo jakoukoli mezinárodní výměnu, po jejím skončení se však začala dvoustranná jednání poměrně rychle rozvíjet.

Korejská republika v tu dobu usilovala o normalizaci vztahů se socialistickými zeměmi, aby rozšířila svou hospodářskou spolupráci a podpořila rozvoj obchodu a investic. Vietnam měl zpočátku značné potíže se získáváním podpory od jiných socialistických zemí, což bylo způsobeno zejména politickými a ekonomickými změnami, kterými tyto země procházely. Zároveň přetrvávala embarga a sankce uvalené kapitalistickým blokem, které omezovaly možnosti Vietnamu zapojit se do mezinárodního obchodu a získat zdroje potřebné do další rozvoj země.¹⁵¹

S postupným rozpadem sovětského bloku byl Vietnam v roce 1986 nucen přijmout ekonomické reformy *Đổi Mới*, které představovaly přechod od centrálně plánované ekonomiky k tržnímu hospodářství. Naléhavá potřeba o rozšíření zahraničních vztahů také vedla k úsilí o normalizaci vztahů s bývalými znepřátelenými zeměmi. Korejská republika se díky svým rychlým ekonomickým úspěchům a zájmu o expanzi na trhy jihovýchodní Asie stala ve vietnamských diplomatických snahách prioritou.¹⁵²

Formální jednání o navázání diplomatických vztahů začala v roce 1990. Jedním z konfliktních problémů, které bylo třeba v rámci vyjednávacího procesu vyřešit, bylo odškodnění Vietnamu za korejské válečné škody. Snaha docílit spolupráce však vedla vietnamské představitele k větší flexibilitě v požadavcích.

Například v roce 1991 požadoval Vietnam během prvního oficiálního setkání delegací obou zemí válečné reparace za účast Korejské republiky ve válce. Při druhém bilaterálním setkání v roce 1992 se postoj Vietnamu oproti prvnímu jednání zmínil

¹⁵¹ LEE, Han Woo. Road to Normalization between South Korea and Vietnam: Factors and Policy-making Process. Online. *VNU Journal of Social Sciences and Humanities*. 2020, roč. 6, č. 2, s. 170-171. Dostupné z: <https://doi.org/10.33100/jossh6.2.LeeHanWoo>. [cit. 2024-05-23].

¹⁵² PHAN, Xuan Dung. Forgiving Without Forgetting: Vietnam's Peace Diplomacy over South Korean Atrocities in the Vietnam War. Online. *ISEAS-Yusof Ishak Institute*. 2023, roč. 2023, č. 33, s. 4. ISSN 2335-6677. Dostupné z: https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/2023/03/ISEAS_Perspective_2023_33.pdf. [cit. 2024-05-23].

a otázka reparace ustoupila do pozadí. Místo toho vietnamská strana navrhla, aby Korea zvýšila svůj podíl na hospodářské spolupráci, poskytla oficiální rozvojovou pomoc a zmírnila tak rozhořčení vietnamského lidu, který byl zasažen korejskými válečnými akcemi.¹⁵³

Během těchto jednání vyjadřovali někteří vietnamští představitelé kritické názory vůči Korejské republice. Například při návštěvě Soulu v roce 1991 zmínil tehdejší náměstek ministra zahraničních věcí Vŭ Khoan, že mu na mysli stále zůstává vina jihokorejské armády, a protože „vojenská angažovanost Korejské republiky v minulosti způsobila ztráty vietnamskému lidu, Vietnam doufá, že hospodářské spolupráci s ním bude Korea věnovat zvláštní pozornost.“

V jednom z neformálních dialogů vyjádřil vietnamský náměstek ministra Lê Đúc Cang naději na rychlé zlepšení vztahů s Korejskou republikou, přičemž prohlásil: *Moudří lidé se věnují budování budoucnosti, nikoliv lpění na minulosti.* Také tehdejší vietnamský premiér Võ Văn Kiệt při setkání s jihokorejským ministrem zahraničních věcí I Sang-ok řekl, že se ve Vietnamu projevuje „odpor vůči dřívější jihokorejské vojenské účasti ve válce, přičemž obě země v minulosti prožily stejné strasti pod koloniální nadvládou. Bylo to jen velmi krátké období a pro vůli obyvatel obou zemí irelevantní, proto bychom se neměli dívat na minulost, ale na budoucnost.“¹⁵⁴

Ministr I Sang-ok k tomu poznamenal, že „v období studené války byl vztah mezi oběma zeměmi nešťastný, a to už by se v budoucnosti nemělo opakovat. Obě strany budou rozvíjet vztahy více orientované na budoucnost.“¹⁵⁵ Společné prohlášení o navázání diplomatických vztahů bylo nakonec podepsáno 22. prosince 1992.

V roce 2000 vietnamské ministerstvo zahraničních věcí na dotaz ohledně „údajných“ jihokorejských válečných zločinů uvedlo, že se touto záležitostí nechce zabývat, a že se jihokorejské jednotky „dopustily zločinů proti vietnamskému lidu. Vzhledem k humanitárním a mírovým sousedským tradicím je však politikou Vietnamu uzavřít minulost.“¹⁵⁶

Jak je tedy patrné, že se obě strany vydaly cestou politiky „pohledu do budoucnosti“, ve vietnamském kontextu by se dalo říci, že navázaly na dlouhou tradici

¹⁵³ LEE, Han Woo, 2020, s. 171-172.

¹⁵⁴ Ibid., s. 172.

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ YATES, Dean. *Vietnam memorial recalls massacre by Korean troops*. Online. In: The Globe and Mail. 2000. Dostupné z: <https://www.theglobeandmail.com/news/world/vietnam-memorial-recalls-massacre-by-korean-troops/article1036372/>. [cit. 2024-05-13].

ngoại giao hòa mục, hòa hiếu [mír a přátelství v diplomatických vztazích]. Výsledkem bylo, že Korea mohla ve Vietnamu investovat, aniž by čelila důsledkům svých válečných akcí, zatímco Vietnam získal potřebnou finanční pomoc pro hospodářský rozvoj.¹⁵⁷

Korejská republika se dále k problému řešení obtížné historie postavila nepřímo tím, že po navázání diplomatických vztahů začala Vietnamu aktivně poskytovat oficiální rozvojovou pomoc. Agentura Korea International Cooperation Agency (KOICA), zahraniční pomocná organizace pod Ministerstvem zahraničních věcí Korejské republiky, do roku 2002 postavila asi 40 nových škol a několik nemocnic ve dvaceti okresech v pěti provinciích středního Vietnamu, o nichž bylo známo, že v nich došlo k masovým vraždám civilistů rukou jihokorejských jednotek. Oficiálně však byla pomoc určena pro všechny oblasti Vietnamu, které tato zařízení potřebovaly. Na tento projekt také vyčlenila 2 miliony dolarů, což byla neobvykle vysoká částka s přihlédnutím k průměrnému rozpočtu pro jiné pomocné projekty (v té době kolem 50 000 dolarů).¹⁵⁸

Vzájemné vztahy v dalším desetiletí pouze sílily. V roce 2001 byla bilaterální spolupráce povýšena na „komplexní partnerství 21. století“ a v roce 2009 na „strategické kooperační partnerství“, což ukazuje na hlubokou integraci a spolupráci ve všech oblastech od ekonomiky po kulturu.¹⁵⁹ Korejská republika je nyní jedním z hlavních vietnamských zahraničních investorů a poskytovatelů oficiální rozvojové pomoci. V letech 2018 až 2021 poskytla KOICA prostřednictvím programu KVMAP (Korea-Vietnam Mine Action Project) přibližně 20 milionů dolarů na odstranění nevybuchlé munice a nášlapných min ve středním Vietnamu. Projekt se vztahoval na oblast o přibližné rozloze 8000 hektarů, tedy 80 kilometrů čtverečních. Do roku 2020 byla zároveň poskytnuta finanční podpora pro přibližně 1000 obětí zraněných nášlapnými minami a dalšími výbušninami.¹⁶⁰

V roce 2022 KOICA navázala na úspěchy projektu a ve spolupráci s vietnamskou kanceláří Rozvojového programu OSN realizovala projekt KVPVP (Korea-Vietnam Peace Villages Project) ve třech centrálních provinciích – Bình Định, Quảng Ngãi a Thừa Thiên-Huế. Projekt KVPVP zahrnuje další podporu obětem nevybuchlé munice a její

¹⁵⁷ PHAN, Xuan Dung, 2023, s. 3-5.

¹⁵⁸ Ibid., s. 5.

¹⁵⁹ LEE, Han Woo, 2020, s. 161.

¹⁶⁰ *Hanguk, Betchünam čirö · bulbaltchan čegö čiwön saöp bongjök sidžak [Korejská republika zahajuje plnohodnotný projekt na pomoc s odstraňováním min a nevybuchlé munice ve Vietnamu]*. Online. In: Jönhap njusü. 2018. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180309074800084>. [cit. 2024-05-13].

odstraňování.¹⁶¹ Společnost však nikdy veřejně neobjasnila, zda pomoc souvisela s vraždami civilistů nebo kompenzací za ně.

Během roku 2024 se očekává, že oficiální rozvojová pomoc Korejské republiky pro Vietnam přesáhne 52 milionů dolarů, což je zhruba o 50 % více ve srovnání s rokem předešlým.¹⁶²

Je však patrné, že téma vietnamské války zůstává i na mezinárodní úrovni velmi citlivé. Vietnam příležitostně vytýká korejské líčení války, například v roce 2017 se Hanoj ohradila proti výrokům tehdejšího jihokorejského prezidenta Mun Čä-ina který uvedl, že „*ekonomika země byla oživena díky oběti veteránů ve Vietnamu.*“¹⁶³ Vietnamská vláda v reakci na prohlášení konstatovala, že by se měla Korejská republika vyvarovat akcí, které by mohly „*negativně ovlivnit*“ bilaterální spolupráci.¹⁶⁴

V říjnu roku 2022 požadovaly vietnamské úřady od společnosti Netflix Vietnam stažení korejského dramatického seriálu *Tři malé ženy*¹⁶⁵ kvůli zkreslování historických faktů poté, co vietnamští internetoví uživatelé vytkli některá zobrazení v seriálu jako „*zjevné překrucování vietnamské války*“ a glorifikaci korejské účasti v ní.¹⁶⁶ Vietnamské lidové noviny také upozornily na to, že si generace mladých lidí začala pořizovat korejské vojenské uniformy podle jihokorejského seriálu *Děti slunce*¹⁶⁷ který si ve vietnamské společnosti získal obrovskou popularitu. Noviny poukazovaly na to, že popularita tohoto dramatu může souviset s nedostatečnou kvalitou vzdělávání a s lhostejností k národní historii.¹⁶⁸ Ani v jednom případě však nebyly výslovně zmíněny korejské válečné zločiny ani jejich oběti.

¹⁶¹ PHAN, Xuan Dung, 2023, s. 5-6.

¹⁶² KIM, Söng-ho. *Hanguk, Betchüname ODA 2 päčüngäk...jak 5200 man dallo [Korea zdvojnásobuje ODA pro Vietnam... přibližně 52 milionů dolarů]*. Online. In: Asean Daily News. 2024. Dostupné z: <https://www.aseandaily.co.kr/news/articleView.html?idxno=1005789>. [cit. 2024-06-16].

¹⁶³ [Kidža högjön] čöngüroun Tähanminguk, *Betchünam čöndžänge tähan söngčhallo butcho [(Tisková konference) Spravedlivá Korejská republika, od reflexe nad vietnamskou válkou]*. Online. In: Ččhamjö jönda. 2017. Dostupné z: <https://www.peoplepower21.org/Peace/1514744>. [cit. 2024-06-12].

¹⁶⁴ HOANG, Do. *The Forgotten History of South Korean Massacres in Vietnam*. Online. In: The Diplomat. 2020. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2020/05/the-forgotten-history-of-south-korean-massacres-in-vietnam/>. [cit. 2024-05-22].

¹⁶⁵ Korejský název seriálu je *Čäkün assidül (작은 아씨들)*.

¹⁶⁶ PHAN, Xuan Dung. *Vietnamese War Victims' Struggle for Justice: A Tale of Two Lawsuits*. Online. In: The Diplomat. 2022. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2022/10/vietnamese-war-victims-struggle-for-justice-a-tale-of-two-lawsuits/>. [cit. 2024-05-30].

¹⁶⁷ Korejský název seriálu je *Tchäjängüi huje (태양의 후예)*.

¹⁶⁸ NGÔ, Đ. Hông Nga a HAN, Čöng-hun. *Hangukkunüi Betchünamčöön ččhamčöone tähan Betchünamüi insik: Betchünam öllonbodo näjongül čungsimüro, 1976~2018 [Vietnamská percepce účasti korejské armády ve vietnamské válce se zaměřením na zprávy vietnamských médií, 1976-2018]*. Online. *Gukče čöngčchi*

Masové vraždy civilistů a znásilňování vietnamských žen doposud nepředstavují předmět bilaterálního rozhovoru mezi Korejskou republikou a Vietnamem. Korejská vláda jakákoli obvinění stále popírá, postoj vietnamské vlády zůstává dle vyjádření Velvyslanectví Socialistické republiky v Korejské republice následující:

*„Historie je vždy obtížným tématem. Vietnam byl kdysi kolonizován Francií. Bojovali jsme s USA [během vietnamské války] a krátce jsme byli kolonizováni Japonskem. Nyní s nimi však máme dobré vztahy. Díky čemu jsme toho byli schopni dosáhnout? Základním principem Vietnamu [pokud jde o historické otázky] je odložit minulost a hledět na budoucnost. Navzdory tomu, co se v minulosti stalo, Vietnam opakovaně potvrdil naše přání rozvíjet přátelské a kooperativní vztahy se všemi zeměmi, včetně Koreje. Nejvyšší představitelé Vietnamu a Koreje dosáhli obecného porozumění ohledně odložení minulosti a pohledu do budoucnosti a my věříme, že korejská vláda tomu rozumí a bude společně s Vietnamem pokračovat v naplňování tohoto obecného porozumění. Co je však ještě důležitější, účinnou spolupráci považujeme za klíč k budování vzájemného porozumění a důvěry, které budou sloužit jako základ pro řešení zbývajících otázek.“*¹⁶⁹

Tento postoj však podle Vietnamu neznamena popírání historické pravdy. V rámci komplexní strategické spolupráce Vietnam v roce 2023 požádal korejskou stranu, aby řádně uznala a respektovala opatření k překonání následků války a přispěla tak k posílení spolupráce mezi zeměmi, jakož i jejich obyvatel.¹⁷⁰ Místo toho, aby proti sobě stály vlády Soulu a Honoje, proti sobě však otázka zločinů během války nadále staví především různé segmenty společnosti.

jōngu. 2021, roč. 24, č. 2, s. 289. Dostupné z: <https://doi.org/10.15235/jir.2021.06.24.2.261>. [cit. 2024-05-30].

¹⁶⁹ CHUNG, Esther. *[Friends for decades] Vietnam, Korea 'shelve the past' for a closer future*. Online. In: Korea JoongAng Daily. 2022. Dostupné z: <https://koreajoongangdaily.joins.com/2022/10/24/national/diplomacy/korea-vietnam-trade/20221024170720933.html>. [cit. 2024-05-12].

¹⁷⁰ HOÀNG, Tùng. *Việt Nam chủ trương gác lại quá khứ, nhưng không có nghĩa là phủ nhận sự thật lịch sử [Vietnam prosazuje odložení minulosti, to ale neznamená popírání historické pravdy]*. Online. In: Online Newspaper of the Government of the Socialist Republic of Vietnam. 2023. Dostupné z: <https://baohinhphu.vn/viet-nam-chu-truong-gac-lai-qua-khu-nhung-khong-co-nghia-la-phu-nhan-su-that-lich-su-102230309170747326.htm>. [cit. 2024-05-22].

4.2 První zprávy o zločinech ve Vietnamu v korejské společnosti

V 60. letech 20. století pod autoritářským vedením tehdejšího prezidenta Pak Čöng-hüiho zavedla Korejská republika přísná nařízení o svobodě slova, což armádě pomohlo válečné zločiny ve Vietnamu zakrýt. Kritičtější připomínání vietnamské války začalo až po přechodu k demokratické vládě, kterým si Korejská republika prošla koncem 80. let 20. století. I po změně režimu však trvalo více než deset let, než se v pokrokovém tisku objevila odhalení o problematice masakrů civilistů páchaných vojáky Korejské republiky.

Diskuze o korejské účasti ve Vietnamu se objevovaly v médiích a filmech od počátku 90. let,¹⁷¹ svědectví očitých svědků o zločinech ve Vietnamu přinesl však jako první denní tisk *Hankjöre*.¹⁷² Byl tak nejen prvním rozsáhlým novinářským zpracováním citlivého tématu válečných zločinů v Koreji, ale spolu se sesterským týdeníkem *Hankjöre 21* také prvním korejským pokusem potvrdit zvěsti o násilnostech vojsk Korejské republiky prostřednictvím vyšetřování v samotném Vietnamu.

V květnu 1999 publikoval *Hankjöre 21* sérii reportáží založených na terénním šetření Ku Su-čöng, korejské doktorandky historie, která se stala korespondentkou novin. Ta konzultovala dokumentaci z vietnamských vládních zdrojů a vedla osobní rozhovory s přeživšími v oblastech, kde jihokorejská armáda působila. Nejpodrobnější zpráva byla založena na zmíněných výpovědích plukovníka Kim Ki-tchäho. Po jejich zveřejnění o zločinech vypovědělo také několik dalších veteránů, kteří byli svědky podobných zločinů nebo jejich přímými účastníky.

Ku dále uvedla, že došlo k masakru více než 5 tisíc civilistů, později zvýšila počet na 9 tisíc.¹⁷³ Rozsah zabíjení ohromil korejskou veřejnost, která neměla žádné předchozí znalosti o tragickém aspektu toho, co jí bylo předkládáno jako legitimní válka proti komunistické agresi. Šlo o číslo natolik zarážející, že si vysloužilo také dostatečnou pozornost zahraničních médií.

¹⁷¹ Asi nejznámějším dílem v anglicky psané literatuře je román *White Badge* (1989), který byl v roce 1992 zfilmován pod stejným názvem. Román z původní korejštiny přeložil do angličtiny samotný autor, An Čöng-hjo, když ho však předložil americkému nakladateli, původní název byl změněn. Originální název románu i filmu je v korejštině *Bílá válka* (하얀전쟁, *Hajan čöndžäng*) s evidentními rasovými konotacemi.

¹⁷² Deník *Hankjöre* vznikl v 80. letech uprostřed demokratických bojů proti jihokorejskému vojenskému režimu jako kritická a velmi pronásledovaná podzemní alternativa k vládou ovládaným masmédiím.

¹⁷³ KU, Su-čöng, 1999.

V současné době se odhadovaný počet civilních obětí jihokorejských zločinů odhaduje na nejméně 10 tisíc.¹⁷⁴

4.3 Stanovisko korejské vlády k obviněním z válečných zločinů

Hlavní jihokorejská média se zpočátku o články deníku *Hankjore* a *Hankjore 21* příliš nezajímala a oficiální kruhy naznačovaly, že by se o této historii nemělo mluvit. Ministerstvo národní obrany Korejské republiky popřelo, že by o jakýchkoliv masakrech vědělo.¹⁷⁵ Ministerstvo zahraničních věcí a obchodu Korejské republiky mezitím uvedlo, že taková odhalení by mohla poškodit ekonomické a politické vztahy mezi Korejskou republikou a Vietnamem. Ministerstvo obrany a Národní zpravodajská služba navíc opakovaně zablokovaly přístup k záznamům týkajícím se operací jihokorejských jednotek ve válce.¹⁷⁶

O rozsáhlejší zveřejnění záležitosti nestály ani Spojené státy. Americké úřady si údajně tyto zločiny nejen uvědomovaly, ale také je tolerovaly. Americké jednotky se jich také samy dopouštěly. Podle výpovědi bývalého ministra zahraničí a veterána z Vietnamu Johna Kerryho před Senátem v roce 1971 nešlo „o ojedinělé incidenty, ale o zločiny páchané na denní bázi s plným vědomím důstojníků na všech úrovních velení.“¹⁷⁷ Někteří si během války dokonce přáli, aby se síly Jižního Vietnamu vyrovnaly agresivitě Jihokorejců.

Vláda Korejské republiky se doposud za žádný z masakrů oficiálně neomluvila, ani oficiálně nepotvrdila, že by k nějakému došlo. Prezidenti pouze příležitostně vyjadřovali svou lítost nad historií války. Bývalý prezident Kim Tchä-džung (ve funkci 1998–2003) navštívil Vietnam roku 1998 a poprvé se o válce zmínil jako o nešťastném období světové historie. Při návštěvě vietnamského premiéra Trần Đức Lươnga v Soulu poté uvedl, že je znepokojen utrpením, které „jsme neúmyslně způsobili vietnamskému lidu naší účastí v této

¹⁷⁴ KO, Gjöng-tchä, 2024.

¹⁷⁵ KIM, Tong-hyung. *South Korean defense minister denies Vietnam War massacres*. Online. In: Associated Press. 2023. Dostupné z: <https://apnews.com/article/politics-south-korea-government-vietnam-d59a6464135c216e64fe2e0c3ff36547>. [cit. 2024-05-28].

¹⁷⁶ Ibid.

¹⁷⁷ *Transcript: Kerry Testifies Before Senate Panel, 1971*. Online. In: National Public Radio. 2006. Dostupné z: <https://www.npr.org/2006/04/25/3875422/transcript-kerry-testifies-before-senate-panel-1971>. [cit. 2024-05-16].

nešťastné válce.“¹⁷⁸ Na stejné úrovni vyjádřil lítost v roce 2004 také bývalý prezident No Mu-hjõn (ve funkci 2003-2008): "*Náš národ má na srdci dluh a těšíme se na úspěch Vietnamu.*"¹⁷⁹

Prezident Mun Čä-in (ve funkci 2017-2022) na summitu s premiérem Trần Đại Quangem v březnu 2018 vyjádřil lítost nad „*nešťastnou historií mezi oběma zeměmi, která zůstává v našich srdcích.*"¹⁸⁰ Quang v reakci ocenil „*upřímnost jihokorejské vlády ohledně minulosti.*"¹⁸¹ Současný prezident Jun Sõk-jõl během návštěvy Vietnamu v červnu roku 2023 pouze zdůraznil budoucí spolupráci obou zemí.¹⁸²

Navzdory oficiálnímu stanovisku Ministerstva obrany Korejské republiky je však třeba zmínit fakt, že již 26. července 1968 stanul před vojenským soudem Kim Čõng-su, poručík z Vietnamu, a byl odsouzen k trestu smrti za zabití pěti neozbrojených vietnamských civilistů. Po přezkoumání ministerstvem obrany byl jeho trest 12. února 1969 změněn na doživotní vězení, a toto rozhodnutí bylo 29. dubna téhož roku potvrzeno Nejvyšším soudem.¹⁸³

Podle rozsudku vedl Kim 16. července 1968 svou četou a narazili na 7 Vietnamců. Ačkoli věděli, že jde o civilisty, zabavili jim hodinky a peníze. Když potom dva z nich utekli, zbylých pět bylo zastřeleno.¹⁸⁴ V rozsudku ministerstva národní obrany z roku 1969, který zrušil původní trest smrti a odsoudil Kima na doživotí, je jako žalobce, který ho v tomto případě obvinil ze zabití vietnamských civilistů, uveden Kim Čõng-gil.¹⁸⁵ Ten poté zastával post ministra spravedlnosti v letech 1999-2001 a necelé tři měsíce v roce

¹⁷⁸ *Betchũnam čõndžäng: Hanguk sabõppchu, 55 njõn mane Betchũnam minganin haksal 'čõngbu čhägim' indžõng, gũ üiminũn?* [Vietnamská válka: Korejská justice po 55 letech uznala 'vládní odpovědnost' za masakr vietnamských civilistů, jaký to má význam?]. Online. In: BBC News Kchoria. 2023. Dostupné z: <https://www.bbc.com/korean/news-64578815>. [cit. 2024-05-22].

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Použil však termín 兇犯, který je považován za diplomaticky nepřímou omluvu. (Ibid.)

¹⁸¹ Ibid.

¹⁸² KIM, Tong-ha. "*Mirä üihä Hangukkwa hjõmnjõk*" *Betchũnamũn kwagõrũl mutčči anatta* ["Spolupráce s Koreou pro budoucnost" Vietnam se neptal na minulost]. Online. In: Čosõn ilbo. 2023. Dostupné z: <https://www.chosun.com/politics/diplomacy-defense/2023/06/24/5WAQZJGPWRBLXLIBXMC52UZUV4/>. [cit. 2024-05-24].

¹⁸³ Roku 1988 však byla Kim Čõng-suovi udělena amnestie.

¹⁸⁴ I, Su-hjõng a SIN, Sõk-ho. *Betchũnamčõn 'minganin sasal' indžõng...täbõp, 31 njõn mane čchõt hwagin* [Uznání 'zabíjení civilistů' ve vietnamské válce... Nejvyšší soud poprvé potvrzuje po 31 letech]. Online. In: Tonga ilbo. 2009. Dostupné z: <https://www.donga.com/news/Politics/article/all/20000714/7558402/1>. [cit. 2024-05-22].

¹⁸⁵ I, Bjõng-han. *Kim Čõng-gil bömmu čanggwannim, 31 njõn džõn kodũng kumbõp hõürũl kiõk hasimnikka* [Ministře spravedlnosti Kim Čõng-gile, vzpomínáte si na vojenské soudní jednání před 31 lety?]. Online. In: O mai njusũ. 2000. Dostupné z: https://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0000017527. [cit. 2024-05-22].

2002.¹⁸⁶ Tento fakt je velmi důležitý, neboť může sloužit jako podklad pro zpochybnění oficiálního stanoviska ministerstva, které údajně o žádných vraždách civilistů nevědělo.

Pokud jde o vyjádření Kim Čöng-gila k tomuto případu, řekl prostřednictvím tiskového oddělení ministerstva spravedlnosti: „*Je těžké si vzpomenout na události před více než 30 lety.*“¹⁸⁷

4.3.1 Postoj vietnamské vlády

Vietnamská vláda po zveřejnění četných svědectví odrazovala od další komunikace o historii válečných zločinů a vydala řadu pokynů o spolupráci pro domácí média, které měly zajistit, aby se o této problematice nepsalo. Veřejné diskuze byly přísně omezeny státními regulacemi a kontrolou. Omezená existence občanské společnosti v zemi kvůli absenci demokracie vedla k tomu, že se vláda nesetkala s takovým veřejným tlakem, jakému později čelila Korejská republika.

Samotná válka a vojenské vítězství severu, které umožnilo sjednocení v roce 1975, byly v centru veřejného diskurzu, který je zaměřen spíše na heroický než tragický způsob připomínání konfliktu. Připomínka padlých vojáků je tak upřednostňována před padlými civilisty, kteří byli zabiti za jiných okolností. Také proto se vietnamští studenti už od mládí učí, že hlavním nepřítelem byl americký imperialismus a Vietnam vyšel jako jasný vítěz. Vietnamskou vládou vydané učebnice tak pouze posilují myšlenku, že není třeba vraždy jihokorejskými vojáky dále vyšetřovat.

Vietnam se navzdory dlouhé historii válek s cizími mocnostmi obvykle vyhýbal politickým konfrontacím, namísto toho dával přednost udržování mírových vztahů. Tento postoj tak zůstal ve své podstatě stejný vůči Koreji i po prvních konkrétních svědectvích vlastních občanů z vietnamské války.¹⁸⁸

¹⁸⁶ Kim Čöng-gil (1937). Online. In: Namu üikchi. 2024. Dostupné z: [https://namu.wiki/w/김정길\(1937\)](https://namu.wiki/w/김정길(1937)).

[cit. 2024-05-22].

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ PHAN, Xuan Dung, 2023, s. 3.

4.4 Společenské dopady

Od 80. let 20. století bylo ve Vietnamu na základě vesnických záznamů o zločinech postaveno více než 60 památníků se jmény obětí.¹⁸⁹ Jedním z nich byl také památník v Hà My. Když v roce 2000 navštívili vesnici diplomaté z velvyslanectví Korejské republiky v Hanoji, aby si prohlédli jednu z nově postavených školních budov v rámci rozvojové pomoci od KOICA, doprovodili je správci vesnice také na místo výstavby památníku, který byl v té době téměř dokončen.¹⁹⁰ Část epitafu na zadní desce pamětního kamene zněla následovně:

„Na začátku jara 1968 vojáci shromáždili a povraždili vesničany. Kusy těl 135 lidí z 30 rodin byly roztroušeny všude kolem a vesnice byla krví zbarvena do ruda. Písek se promísil s kostmi, zapletené mrtvolky čněly z trosek zapálených domů, a po jejich spáleném mase lezli mravenci. Těla starých matek a nemocných otců ležela pospolu ve vstupních dveřích. Když jsme těla spěšně naskládali na hromadu, všechna byla poseta kulkami. Těla byla pokryta kalužemi zaschlé krve a nemluvnata se plazila na břicha svých zesnulých matek, aby se nakojila z jejich studených prsou. Některé děti, které měly prostřelená ústa a brady, se navzdory žízni nemohly napít. [. . .].“¹⁹¹

Korejští vyslanci byli těmito slovy pobouřeni a požadovali, aby jej představitelé obce změnili na poselství smíření a míru. Po návratu do Hanoje zopakovali svůj protest také kontaktům na vietnamském ministerstvu zahraničních věcí. Záležitost vyvrcholila valnou hromadou rodin 135 obětí v září 2000 na vesnickém lidovém výboru. Na tomto setkání měli obyvatelé vesnice Hà My příležitost promluvit si tváří v tvář s vysoce postavenými vládními úředníky a otevřeně s nimi argumentovat. Oficiální delegace navrhovala změnu kamene; vesničané trvali na tom, aby zůstal takový, jaký byl. Hön-ik Kwõn, který v tu dobu v oblasti sbíral podklady pro svou knihu, uvedl, že ačkoli se schůze nemohl zúčastnit, bezprostředně po ní mu bylo řečeno, že se provinční kádři pod vlivem diplomatických činitelů „*strídali ve složitých projevech o překonání tragické minulosti,*

¹⁸⁹ Pouze tři z nich obsahují zmínku s popisem masakru. Nejpodrobnější je nenávistná stéla v Binh Hòa, která popisuje masakr v oblasti.

¹⁹⁰ KWON, Heonik, 2006, s. 145.

¹⁹¹ KWŎN, Tchä-ho, 2023.

aniž by se na ni zapomnělo.“¹⁹² Jeden ze zástupců rodin označil myšlenku výměny kamene za „*druhý masakr*“ – zabití památky na zabíjení.¹⁹³

Když byl památník v prosinci 2000 oficiálně otevřen, nekrolog na zadní straně kamene byl bez ohledu na přání rodin pozůstalých zakryt freskou s lotosovými květy. Tento případ se dá považovat za vzorovou ukázkou korejsko-vietnamské mírové diplomacie v praxi.

4.4.1 Postoj veteránů

Bývalí jihokorejští vojáci ve Vietnamu byli ve veřejné sféře aktivní již v desetiletí před zveřejněním svědectví v roce 1999. Organizace veteránů, které byly zakázány po vojenském převratu Čön Tu-hwana (v prezidentské funkci 1980–1988), jenž sám bojoval ve Vietnamu, se znovu objevily po zahájení přechodu Korejské republiky k demokracii na konci 80. let. Změna režimu se časově shodovala s obnovením činnosti veteránských skupin, včetně Asociace vietnamských veteránů¹⁹⁴ původně založené v roce 1967. V roce 1980 byla rozpuštěna, v roce 1991 byla reformována jako Korejská asociace zámořských veteránů¹⁹⁵ a dnes působí jako Korejská asociace veteránů vietnamské války.¹⁹⁶ Tato společnost později podala žalobu na Ku Su-jöng za „*pomluvu*“ a „*zveřejnění nepravdivých informací*.“¹⁹⁷

Veteráni však byli po skončení války veřejností i vládou obecně ignorováni, snažili se proto získat pozornost četnými občanskými protesty proti vládnímu opomíjení jejich situace, zejména těch, kteří trpěli následky vystavení účinkům Agent Orange. Ve Vietnamu zahynulo přibližně 5 tisíc vojáků Korejské republiky, 16 tisíc bylo zraněno a odhaduje se, že nejméně 50 tisíc z nich bylo zasaženo herbicidy kontaminovanými dioxiny, jako je

¹⁹² KWON, Heonik, 2006, s. 145.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Korejský název je *Wölnam čchamčön čahö* (월남참전자회).

¹⁹⁵ Korejský název je *Tähan häwö čchamčön čahö* (대한해외참전자회).

¹⁹⁶ Korejský název je *Tähanminguk wölnamdžön čchamčön čahö* (대한민국월남참전자회).

¹⁹⁷ AN, Jöng-čchun. ‘*Betchünam haksal*’ *Tähanminguk, pchigo söge andžülkka* [Měla by Korejská republika sedět na místě obžalovaného za ‘masakry ve Vietnamu?’] Online. In: Hankjöre. 2016. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/767150.html. [cit. 2024-05-12].

Agent Orange, jehož účinky na zdraví se projevují dodnes.¹⁹⁸ Několik tisíc korejských obětí Agent Orange zároveň nebylo zahrnuto do hromadné žaloby z roku 1984, která poskytla odškodění obětem ze Spojených států, Austrálie, Kanady a Nového Zélandu. Důvodem byla vojenská vláda Ččon Tu-hwana, která jim účast neumožnila a zcela odmítla existenci potenciálních obětí defoliantů mezi vojáky, kteří ve Vietnamu sloužili.¹⁹⁹

V letech 1992–1993 se veteráni, kteří byli vystaveni herbicidům, mobilizovali za přijetí zákona, který by uznal a odškodnil jejich zdravotní poškození, včetně různých onemocnění a typů rakoviny. To také bylo ústředním prvkem protestů, které veteráni pořádali, přičemž opakovaně zdůrazňovali lhostejnost státu poté, co nasadili své životy ve prospěch národních zájmů. Příkladem tohoto odporu je protest z 26. září 1992, kdy několik stovek veteránů obsadilo rychlostní silnici Kjžongbu spojující Soul s Pusanem, aby se domáhali přijetí zvláštní legislativy řešící jejich stav. Stavba rychlostní silnice byla z velké části financována právě prostředky získanými během vietnamské války, pro veterány tak symbolizovala „krev“ prolitou jihokorejskými vojáky ve Vietnamu.²⁰⁰

Kromě fyzického utrpení se u mnohých veteránů projevila posttraumatická stresová porucha. Bývalý člen jednotky Modrý drak uvedl, že den po masakru v Phong Nhị a Phong Nhát procházela jeho četa kolem státní silnice č. 1, kde viděli po obou stranách cesty rozprostřená těla zabalená do rohoží. Z pohledů přeživších a řad mrtvých těl pocítil obrovský strach, větší než z kteréhokoli boje. Po návratu domů trpěl nočními můrami, přes den se lekl i nepatrného zvuku „cvaknutí“, který mu připomínal zvuk vytažení pojistky z granátu.²⁰¹ Další z veteránů, který trpěl psychickými následky z války, uslyšel v květnu

¹⁹⁸ *Kojžp čedžžongbo: Wžlnamčžon [Informace o defoliantu: Válka ve Vietnamu]*. Online. In: Tähanminguk kojžp čedžžon uhž. Bez data. Dostupné z: <http://www.kaova.or.kr/document/AO/AO07.php>. [cit. 2024-05-29].

¹⁹⁹ *Kojžp čedžžongbo: Kojžp čeran mužšinka [Informace o defoliantu: Co je defoliant?]*. Online. In: Tähanminguk kojžp čedžžon uhž. Bez data. Dostupné z: <http://www.kaova.or.kr/document/AO/AO01.php>. [cit. 2024-05-29].

²⁰⁰ PAK, Bu-gžon. *Gukka jugongčča pokčihž Kim Mun-ku hždžangžl mannada [Setkání s předsedou Kim Mun-kuem z Národní asociace pro sociální zabezpečení válečných veteránů]*. Online. In: Wžlgan hangugin. 2018. Dostupné z: <http://www.korea-in.kr/news/articleView.html?idxno=1891>. [cit. 2024-05-29].

²⁰¹ SIM, A-džžong. PTSD among Soldiers Who Committed Civilian Massacres and Aggressors' Ability "To Speak": Hospital Patient Logs of Japanese Soldiers and Testimonies of Korean Soldier. Online. *Culture and Politics*. 2020, roč. 7, č. 2, s. 142-143. Dostupné z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE09372529>. [cit. 2024-03-24].

1992 zvuk letadla a se slovy „*schovejte se*“ se běžel ukrýt do nedaleké kanalizace. Přitom se však silně udeřil do hlavy a na následky mozkového krvácení zemřel.²⁰²

Po zveřejnění článků v roce 1999 se organizace veteránů rozhodly čelit historickým tvrzením, která vnímaly jako ohrožení své cti a zájmů. Místo veřejného uznání jako nedocenených obětí války je však společnost začala vnímat jako zločince. V reakci na společenský tlak a reportáže deníku *Hankjŏre 21* tak organizace veteránů změnily své protestní diskurzy. 27. června 2000 zahájilo přibližně 2 tisíce veteránů z vietnamské války, oblečených do vojenských uniforem, protest před sídlem deníku *Hankjŏre*. Skandování přerostlo ve fyzické násilí, když skupina vnikla do budovy, demolovala kanceláře, ničila počítače a tiskové vybavení a zapalovala dokumenty.²⁰³ Zúčastnění veteráni, ať už měli na válečných zločinech nějaký podíl či ne, se snažili chránit své postavení „národních hrdinů“, díky kterým mohla země dosáhnout hospodářských úspěchů, a touto cestou chtěli demonstrovat svůj odpor vůči veřejnému odsouzení.

Aby čelili negativním názorům, několik veteránů také napsalo paměti o svých zkušenostech z války. Například roku 2006 vydal Čchä Mjŏng-sin knihu s názvem *Vietnamská válka a já*, ve které existenci masakrů stále kategoricky popírá. Mrtví podle něj nebyli civilisté, ale příslušníci Vietkongu, takže dle jeho slov bylo jejich zabití legální a jednalo se o pouhý akt sebeobrany. Zároveň trvá na tom, že neúmyslné zabití civilistů na bojišti je nevyhnutelné a nemělo by být považováno za masakr.²⁰⁴

4.4.2 Občanské organizace a spory uvnitř společnosti

V Korejské republice postupně vzniklo mnoho občanských organizací, které se od roku 1999 snažily odhalit a čelit důsledkům zločinů korejské armády ve Vietnamu. Významná byla například kampaň *Promiň, Vietname*,²⁰⁵ v jejíž čele stál deník *Hankjŏre 21*. V roce 2000 vytvořila desítky advokátních a lidskoprávních skupin Výbor pro vyšetřování pravdy o masakrech civilistů ve Vietnamu. Do této kampaně přispěla například

²⁰² KIM, Tchä-kwŏn. *Hanguk saramün pchihädžamjŏnsŏ kahäca jŏtta* [Korejci byli zároveň oběťmi i pachatelí]. Online. In: *Hankjŏre*. 2020. Dostupné z: <https://www.hani.co.kr/arti/international/asiapacific/970239.html>. [cit. 2024-05-21].

²⁰³ KIM, Tchä-kwŏn, 2020.

²⁰⁴ Název knihy v korejštině je *Betchŏnam čöndžänggwa na* (베트남전쟁과 나). (ČCHÄ, Mjŏng-sin. *Betchŏnam čöndžänggwa na* [Vietnamská válka a já]. Pchalbokwŏn, 2006. ISBN 8985840061.)

²⁰⁵ Korejský název organizace je *Mianhäjo, Betchŏnam* (미안해요, 베트남).

bývalá korejská „žena útěchy“²⁰⁶ tím, že darovala celou částku, kterou dostala za odškodnění od japonské vlády.²⁰⁷ Později se organizace přetvořila a dnes působí jako Korejsko-vietnamská mírová nadace usilující o zvyšování povědomí o válečných zločinech a jejich důsledcích. Nejméně dvakrát ročně organizuje v rámci „mírového turné“ týdenní zájezd, na který se sjíždí několik desítek jihokorejských účastníků.²⁰⁸ V roce 2016 se zasadila o vznik Vietnamské piety, která představuje památku obětí války, a která byla instalována na ostrově Čedžu. Její menší replika byla také darována do muzea v *Dà Nẵngu*, největšího města centrálního Vietnamu.²⁰⁹ Mimoto poskytuje nadace podporu obětem masakrů a jejich rodinám, zároveň se snaží se zveřejňovat seznamy se jmény obětí a přeživších válečných zločinů. Vzhledem k náročnosti získávání těchto informací však nejsou kompletní a dá se tak očekávat, že budou postupně doplňovány a rozšiřovány o nové údaje.

Mezi těmito organizacemi či jedinci, kteří usilují o zjištění pravdy o jihokorejských zločinech, a veterány, kteří zločiny popírají, se vytvořilo silné napětí. Mírové organizace pořádaly některé akce společně s vietnamskými přeživšími. Například Muzeum míru plánovalo v roce 2015 uspořádat recepci pro fotografickou výstavu zvanou „*Jedna válka, dvě paměti*,“ které se měli účastnit dva přeživší Vietnamci; *Nguyễn Tân Lân* z obce *Binh An* a *Nguyễn Thị Thanh* z vesnice *Phong Nhị*. Veteránské skupiny však zahájily silné demonstrace, v jejichž důsledku musela být akce z bezpečnostních důvodů zrušena. *Lân* byl veterány označen za člena *Vietkongu* a celá akce jako „*čin proti národu ze strany rozvracečů, kteří překrucují dějiny*.“²¹⁰

Za zkreslení dějin veteráni v roce 2020 ostře zkritizovali například také nové učebnice, na kterých se společně podílelo několik akademiků a Metropolitní úřad školství v Soulu je následně distribuoval do středních škol v Soulu. Učebnice totiž obsahovala

²⁰⁶ „Ženy útěchy“ byly ženy a dívky, které byly během japonské okupace Koreje (1910-1945) nuceny do sexuálního otroctví japonskými vojenskými silami.

²⁰⁷ PAK, Su-džin. *Čöngtähjöp, Betchünam täsagwan apsö* „*Hangukkun čöndžäng pömcö sadžähamnida*“ [Organizace Čöngtähjöp před vietnamským velvyslanectvím: „Omlouváme se za válečné zločiny korejské armády“]. Online. In: Hankjöre. 2017. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/811073.html. [cit. 2024-05-23].

²⁰⁸ *Pjöngghwa gjojuk*. Online. In: Hanbe pchjöngghwa čädan. Bez data. Dostupné z: <https://www.kovietpeace.org/c/6/8>. [cit. 2024-07-30].

²⁰⁹ GUICHARD, Justine. The Vietnam Pieta: Shaping the Memory of South Korea's Participation in the Vietnam War. Online. *The Ethics Forum*. 2019, roč. 14, č. 2, s. 27. ISSN 1718-9977. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.7202/1071131ar>. [cit. 2024-05-23].

²¹⁰ KIM, Sung-hwan a KIM, Kyu-nam. *Vietnam veterans force cancellation of victims event in Seoul*. Online. In: Hanykoreh. 2015. Dostupné z: https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_international/685813.html. [cit. 2024-05-23].

kontroverzní část týkající se vietnamské války, ve které byly masakry vietnamských civilistů jihokorejskými vojáky uvedeny jako historický fakt.²¹¹

4.4.3 Lidový tribunál a soudní proces obětí

Právníci za demokratickou společnost²¹² společně s Korejsko-vietnamskou mírovou nadací zorganizovali několik terénních šetření ve vesnicích Phong Nhị, Phong Nhát a Hà My, aby shromáždili dostatek svědectví přeživších a zajistili jejich právní účinnost. Díky tomu se jim ve dnech 21. a 22. dubna 2018 podařilo uspořádat Lidový tribunál pro válečné zločiny jihokorejských vojáků během války ve Vietnamu. Ačkoli nejsou lidové tribunály právně závazné, jsou formátem, který skupiny sociálních aktivistů v Korejské republice často využívají ke zveřejňování důležitých sociálních a politických otázek.

Tribunál se konal jako civilní soud, v němž žalobci a jejich právní zástupci podali žalobu na odškodnění od státu proti jihokorejské vládě. Žalobci byli dva přeživší, kteří se shodou okolností oba jmenovali Nguyễn Thị Thành. Nguyễn Thị Thành z Phong Nhị bylo v době masakru osm let, Nguyễn Thị Thành z Hà My deset. Jejich svědectví byla podpořena dalšími svědky. Svědectví těch, kteří se do Soulu nemohli dostavit, byla prezentována formou videoklipů. Výpověď poskytli také někteří bývalí vojáci, žádný z nich masakr civilistů nepopřel.²¹³ 22. dubna byl vynesena konečný rozsudek ve prospěch žalobců, v němž soudci požadovali, aby jihokorejská vláda žalobce odškodnila, zahájila vyšetřování zločinů a opravila všechny formy veřejných památníků týkajících se jejich účasti ve válce.²¹⁴

Následující rok se připojilo mnoho dalších přeživších a 4. dubna 2019 zaslali korejské vládě petici, v níž žádali o prošetření incidentů a požadovali náhradu škody. 9. září 2019 vláda odpověděla, že „z domácích záznamů není možné ověřit pravdivost

²¹¹ IM, U-sŏn. "Betchŭnamčŏnsŏ hangukkuni minganin haksal"..Sŏul sigjojukčŏng jŏksa kjodžŭ pchjŏnhjang nollan ["Masakr civilistů korejskou armádou ve Vietnamu"... Kontroverze ohledně zaujatosti učebnic historie Metropolitního úřadu školství v Soulu]. Online. In: Tonga ilbo. 2020. Dostupné z: <https://www.donga.com/news/Society/article/all/20200701/101760826/1>. [cit. 2024-05-23].

²¹² V korejštině Minbjŏn (민변).

²¹³ Tito veteráni využili možnosti výpovědi skrze videoklip, jejich jména tak často zůstala anonymní a tvář byla ve videu rozmazána.

²¹⁴ HAN, Gil-jang. People's Tribunal On War Crimes By South Korean Troops During The Vietnam War. Online. *The Asia-Pacific Journal*. 2019, roč. 17, č. 12, s. 4-5. Dostupné z: <https://apjif.org/wp-content/uploads/2023/11/article-1580.pdf>. [cit. 2024-05-24].

*masakru civilního obyvatelstva jihokorejskou armádou a k ověření pravdy je nutné provést vyšetřování společně s vietnamskou vládou, což však současné podmínky neumožňují.*²¹⁵

V dubnu roku 2020 podala Nguyễn Thị Thanh, přeživší z Phong Nhị, první oficiální žalobu proti jihokorejské vládě. Během tříletého soudního procesu byla u soudu kromě dokumentací a záznamů předložena svědectví osob, které byly osobně svědky masakrů, včetně obyvatel vesnic a jihokorejských a amerických vojáků, a včetně fotografií desátníka J. Vaughna. V soudní síni vypovídali i samotní jihokorejští veteráni, kteří se operace účastnili.²¹⁶

Dne 7. února 2023 shledal Ústřední soud v Soulu vládu odpovědnou za masové zabíjení vietnamských civilistů. Soud odmítl argument vlády, že neexistují žádné přesvědčivé důkazy o tom, zda za masakr ve vesnici Phong Nhị nesou odpovědnost jihokorejské jednotky. Vládní zástupci například tvrdili, že útočníky mohly být severovietnamské síly, Vietkong nebo severokorejské jednotky, které v tu dobu proti korejským jednotkám záměrně vedly psychologické operace.²¹⁷ Soud rovněž odmítl argument, že zabíjení civilistů bylo nevyhnutelné, protože jihokorejské jednotky měly co do činění s partyzány Vietkongu, kteří se mísili s vesničany. Vládní právníci neuspěli ani s námitkou uplynutí promlčecí doby.²¹⁸

Soud potvrdil, že korejská armáda měla v úmyslu zakrýt pravdu, a to například na základě oficiální výpovědi generála Čchä Mjŏng-sina, který zaujal stanovisko, že šlo o „*čin způsobený jednotkami Vietkongu převlečenými za korejské vojáky.*“²¹⁹

Tento rozsudek je prvním případem v historii jihokorejského soudu, kdy byla vláda skutečně shledána za odpovědnou za masové zabíjení vietnamských civilistů během války, a to až téměř po 50 letech od jejího skončení.

Soud nařídil vládě vyplatit Thanh 30 milionů wonů, v přepočtu více než půl milionu korun, a odškodné za prodlení. Jihokorejský ministr obrany I Čöng-sök v reakci parlamentnímu výboru prohlásil, že jeho ministerstvo si je jisté, že během vietnamské války vojáci nespáchali „*naprosto žádné masakry*“, a že soudní rozhodnutí „*poškodilo čest jihokorejských vojáků.*“²²⁰ Korejská vláda se následně proti rozsudku odvolala.

²¹⁵ *Söul čungang džibang böbwön pangjöl [Rozsudek Centrálního okresního soudu v Soulu], 2023, s. 31.*

²¹⁶ *Ibid.*, s. 20.

²¹⁷ *Ibid.*, s. 14.

²¹⁸ V právu platí zásada, že námitka uplynutí promlčecí lhůty žalovaného nebude akceptována v situaci, kdy žalovaný řádně nezveřejnil doklady o důležitých skutečnostech a zatajil pravdu.

²¹⁹ *Ibid.*, s. 23.

²²⁰ KIM, Tong-hyung, 2023.

Vietnam v reakci na odvolání vyjádřil „*hlubokou lítost*“ a zástupkyně mluvčího ministerstva zahraničních věcí Phạm Thu Hằng zdůraznila, že ačkoli je vietnamskou politikou „*zanechat minulost a hledět do budoucnosti*“, neznamená to pravdu nebo historii popírat.²²¹

Výroky, které v současnosti předkládají advokáti zastupující stát, se zdají být poněkud neadekvátní vzhledem k jejich profesnímu postavení. Poznámeneali například, že „*tento případ nepodala údajná žalobkyně [Thanh], ale reportéři pracující pro Hankjore 21, kteří předávají příběh jiné osoby, kterou kontaktovali ve Vietnamu. Nguyễn Thị Thanh je pouze fasádou, kterou používají k podání žaloby proti Korejské republice u soudu Korejské republiky.*“²²²

V lednu tohoto roku proběhlo první soudní jednání ve věci odvolání. Vládní právní tým argumentoval například tím, že informacím poskytnutým Vietnamem nelze důvěřovat, protože byly „*poskytnuty komunistickou stranou.*“²²³ Ačkoli se tento právní tým od původního případu zdvojnásobil, nedokázal předložit důkazy nebo svědectví, které by prokázaly nevinu státu.²²⁴

Pravdy od jihokorejské vlády se domáhá také mnoho obětí sexuálního napadení a jejich potomků. V lednu 2019 vystoupila organizace s názvem „Spravedlnost pro Lai Dai Han“ v britském parlamentu, v červnu téhož roku podala stížnost na Komisi pro lidská práva OSN. V dopise směřovaném bývalé premiérce Spojeného království Therese Mayové žádali britskou vládu o oficiální podporu jejich výzvy k úplnému nezávislému vyšetřování případu, zároveň o přednesení situace skrze britské ministry prezidentu Mun Čä-inovi.²²⁵ Návrh byl však zamítnut; aby mohlo dojít ke srovnání DNA, je dle korejských zákonů třeba dobrovolného souhlasu vietnamských veteránů.

Také přeživší z Hà My se se aktivně snaží o uznání zločinů, ke kterým došlo v jejich vesnici. V dubnu 2022 předložili korejské Komisi pro pravdu a usmíření petici požadující vyšetření pravdy o masakru, po roce však komise rozhodla žádost zamítnout. Uznala sice, že ve vesnici k „*možné škodě*“ došlo, ale protože má v s touto souvislostí

²²¹ *Việt Nam regrets South Korean Government's appeal against massacre compensation ruling*. Online. In: Việt Nam News. 2023. Dostupné z: <https://vietnamnews.vn/politics-laws/1494570/viet-nam-regrets-south-korean-%20government-s-appeal-against-massacre-compensation-ruling.html>. [cit. 2024-05-28].

²²² KO, Gjöng-tchä, 2024.

²²³ Ibid.

²²⁴ Ibid.

²²⁵ TRẦN, Văn Tý; TRẦN, Thị Ngãi a VÕ, Thị Mai Định. *Letters*. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2019. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/letters/>. [cit. 2024-05-24].

určitou odpovědnost stát, „*záležitost by se měla řešit diplomatickými cestami.*“²²⁶ Zároveň uvedla, že případ není v její působnosti, neboť oběťmi jsou cizinci a k incidentu došlo během války na cizím území.

V reakci na to podaly oběti 19. července 2023 proti této organizaci správní žalobu, ve které požadují zrušení zamítnutí žádosti a zahájení šetření případu.²²⁷ Je tedy možné, že pokud se jim povede shromáždit dostatek svědectví a relevantních důkazů, zahájí brzy i další oběti oficiální soudní proces.

²²⁶ KWŎN, Tchä-ho, 2023.

²²⁷ <Činsil hwahä üiwönhö> Betchünamčön Hami haksal kakcha čchöbun čchüiso hängdžöng sosong 1 sim sŏngo [<Komise pro pravdu a usmíření> Rozsudek v první fázi administrativní žaloby proti rozhodnutí o vyřazení případu masakru v Hà My během vietnamské války]. Online. In: Mindžu sahörül üihan bjönhosa moim. 2024. Dostupné z: https://minbyun.s3.ap-northeast-2.amazonaws.com/wp-content/uploads/2024/06/25100406/20240624_진화위_행정소송_1심_선고_취재요청서.pdf. [cit. 2024-07-10].

Závěr

Korejská republika vyslala do Vietnamu v letech 1964 až 1973 celkem 325 tisíc vojáků, tedy druhý největší počet hned po Spojených státech. První hodnocení těchto jednotek americkými spojenci se zdálo být více méně pozitivní. Kombinace disciplíny, vysoké motivace a dobrého výcviku vedla k bojové efektivitě Korejců proti jednotkám Vietkongu. Postupně však vyšlo najevo, že se jejich útoky neomezovaly pouze na nepřátelské vojenské síly. Korejci při svých operacích cílili také na neozbrojené civilisty, kteří neprojevili žádný, nebo pouze minimální odpor. K útokům zároveň nedocházelo pouze v zónách volné palby, ale také v oblastech, o nichž bylo známo, že jsou obývány jihovietnamskými rodinami. Takovým případem byl například nejlépe doložený masakr ve vesnicích Phong Nhị a Phong Nhát.

Podle nejnovějších odhadů způsobily korejské jednotky v pěti provinciích středního Vietnamu 130 masakrů, následkem čehož přišlo o život nejméně 10 tisíc civilistů. Mezi nimi byli nejčastěji starší lidé, ženy a děti, členové Vietkongu se přitom přes den skrývali v horách mimo vesnice. Došlo také k nejméně 10 tisícům případům znásilnění vietnamských žen a dívek.

Jak již bylo v průběhu práce zmíněno, v útocích na civilisty lze vysledovat řada společných rysů. Jihokorejští vojáci vstoupili do vesnice a shromáždili civilisty na jednom či více místech. Ukrývající se civilisty často za výhrůžky použití granátů vylákali z krytů. Následně spustili střelbu, některé ženy byly před smrtí znásilněny. Zastřelené děti měly mnohdy v ústech bonbóny, u starších lidí se objevovaly cigarety. Byl to způsob, jak vesničany před zahájením střelby uklidnit. Následně zapalovali domy, jednak proto, aby je vietnamští partyzáni nemohli dále využívat, zároveň se tak zbavili možných důkazů. V některých případech se snažili místa masakrů zakrýt použitím buldozerů, kterými ničili zbývající domy a odváželi těla zabitých civilistů.

Co vedlo vojáky k tak silné agresivitě není jasné. V řadě případů šlo o odvetné akce poté, co byl zraněn některý z korejských vojáků, v mnoha dalších případech se jejich jednání ani jednoznačně vysvětlit nedá. Jak bylo uvedeno ve výpovědi Kim Ki-tchäho, i voják, který zpočátku nedokázal stisknout spoušť, si v prostředí války na zabíjení zvykl, a zcela bezdůvodně napadal i malé děti. Agresivitu mohla navíc podpořit nenávisť některých korejských vojáků vůči komunistickým silám podpořená finančními bonusy.

Toto chování šokovalo společnost, když v roce 1999 přinesl deník *Hankjöre 21* podrobnou reportáž o masakrech civilistů. Korejští veteráni z Vietnamu zpočátku činy buď popřeli, nebo argumentovali tím, že se členové Vietkongu mísili s civilním obyvatelstvem, neměli uniformy, a nebylo tak možné tyto dvě strany rozeznat.

Je pravda, že v některých ohledech bylo těžké nahlížet na vesničany pouze pozitivně. Také civilisté, včetně žen, dětí a starších lidí, mohli pro vojáky představovat hrozbu. Byly zaznamenány případy, kdy na první pohled přátelští civilisté vojáky napadli, ať už přímo za použití různých nástrojů, či nepřímo nastražením pastí ve venkovských oblastech. Vietnam dnes tyto zbraně a pasti vystavuje ve svých muzeích jako připomínku civilního úsilí o „zeslabení nepřátelských jednotek a jejich loutek,“ pod každou zbraní jsou také uvedeny popisky typu: „Použito 75letým mužem proti korejskému žoldněři, který v říjnu 1967 zavraždil nevinné lidi,“ nebo „použito k podříznutí nepřítele 16letým chlapcem.“²²⁸

Je také pravda, že ve stavu války, navíc s obrovským psychickým nátlakem, může být v některých případech skutečně náročné mezi vesničany a členy Vietkongu rozlišit. Právě tady je však zapotřebí zvýšené opatrnosti. Argument, že se hranice mezi civilisty a nepřítelem rozostřovaly, a proto docházelo k tolika masakrům, však považuji v tomto případě za zcela neplatný. Opravdu nedokázali rozlišit nepřítele ani od batolete?

Svědectví jasně ukazují, že korejští vojáci nevybíravě útočili na všechny obyvatele vesnice. Zároveň nešlo pouze o individuální excesy, ale o součást širšího vzorce chování. Ve většině případů si museli i samotní vojáci uvědomovat, že lidé, které zabijí, nejsou nepřátelské jednotky.

Po válce kladla vietnamská vláda nejvyšší důraz rozvoj země a mírovou diplomacii pod heslem „*nehledět na minulost, ale na budoucnost.*“ V oblasti mezinárodních vztahů tak znamenalo navázání diplomatické spolupráce v roce 1992 uzavření tragické historie týkající se jihokorejského zapojení ve válce. Zdá se, že se Vietnam kvůli potřebě hospodářské spolupráce do značné míry zdržel konfrontace ohledně zločinů ve Vietnamu, které doposud nepředstavují předmět bilaterálního rozhovoru mezi oběma zeměmi.

Obecně lze proto říci, že válečné zločiny doposud neměly zcela zásadní dopad na mezinárodní vztahy. Způsobují pouze občasné napětí mezi oběma stranami a je patrné, že zůstávají velmi citlivým tématem, ke kterému se obě země zdráhají veřejně vyjadřovat. Úsilí vlád je poté vynakládáno spíše na rozvoj spolupráce v různých oblastech.

²²⁸ Citováno na základě osobní návštěvy Ho Či Minova muzea v Hanoji 18. července 2023.

Co se týče samotného postoje Korejské republiky k obviněním z válečných zločinů, v průběhu let učinilo několik prezidentů omluvná prohlášení, nikdy se ale o zločinech přímo nezmínili. Tyto výroky byly dokonce v rozporu s jinými prezidentskými prohlášeními, která chválila zapojení korejských jednotek ve Vietnamu.

Ministerstvo obrany Korejské republiky nadále zastává stanovisko, že si není vědomo toho, že by k nějakým zločinům vůči civilnímu obyvatelstvu došlo. Jak se však ukázalo například na méně známém soudním procesu Kim Čong-sua, již v roce 1968 samotné ministerstvo potvrdilo opak.

Během války bylo také zahájeno vyšetřování incidentů ve vesnicích Phong Nhì a Phong Nhát, zastavilo se ale poté, co byla odpovědnost předána generálu Čä Mjông-sinovi. Údajně byl incident dále prošetřen korejskou stranou, kvůli blokaci těchto dokumentů Národní zpravodajskou službou Korejské republiky však není jasné, zda a jak toto šetření skutečně probíhalo, a k jakým závěrům došlo.

Z tohoto důvodu byla v práci také blíže zmíněna právní stránka celé věci, neboť se ukázalo, že jediným způsobem, jak dovést korejskou vládu k tomu, aby čelila svým odpovědnostem, vede právní cestou. Práce ukázala, že je to právě korejská vláda, která nese odpovědnost za vyhledání jednotlivců, kteří se zločinů dopustili, a jejich potrestání. Zároveň je odpovědná za odškodnění těch, kteří byli zločiny zasaženi.

Aplikace pojmu válečných zločinů dle Římského statutu Mezinárodního soudu na chování korejských jednotek jasně ukázala, že označení jejich jednání za „válečné zločiny“ je správné. Práce tuto skutečnost navíc na základě výpovědí podložila specifickými porušeními článků Ženevských úmluv z roku 1949.

V konečném důsledku převzala iniciativu vypořádávání se s následky zločinů společnost. Od konce války uplynulo téměř 50 let a díky aktivitám občanských organizací se povedlo získat celou řadu svědectví, od vietnamských přeživších, po korejské veterány, kteří byli svědky zločinu nebo jejich přímými účastníky, a stejně tak od členů Vietkongu. Právě díky snaze těchto organizací byl zajištěn dostatek podkladů pro podání oficiální trestní žaloby proti vládě korejské republiky.

Rozsudek soudu ve prospěch Nguyễn Thị Thanh byl nesmírně důležitý pro další vývoj celé problematiky. Upoutal pozornost nejen korejských, ale také zahraničních médií, poslední dobou je tak tématu věnována výrazně vyšší pozornost oproti předchozím letem. Ačkoli se nedá ani postoj vietnamské vlády k celé situaci považovat za ideální, zločiny

nepopírá, naopak to, že v reakci na následné soudní odvolání korejské vlády vyjádřila nespokojenost, představuje krok v před.

Kromě zvýšené pozornosti přineslo soudní vítězství naději pro další oběti v boji o uznání válečných zločinů korejskou armádou. Dá se proto očekávat, že se objeví nemalý počet dalších svědectví, společně s tím se může změnit i odhadovaný počet obětí. Také mírová diplomacie Vietnamu vůči Korejské republice je nyní vzhledem k rostoucím požadavkům vietnamských obětí na uznání odpovědnosti korejskou vládou pod značným tlakem. Vietnam by tak mohl poukázat na probíhající spolupráci při odstraňování nevybuchlé munice jako příklad toho, jak může být řešení válečného dědictví pro vzájemné vztahy přínosné. Mírovou diplomacií by poté mohl využít k povzbuzení Korejské republiky, aby se s minulostí místo zapírání řádně vypořádala.

Téma válečných zločinů od popisu jednotlivých masakrů a případů znásilnění, až po soudní spor obětí a snahy dalších přeživších o podobný proces, se dá považovat za zcela nové téma, které dosud není jednotně zpracováno. Samotná svědectví jsou poměrně lehce dohledatelná. To s sebou však nese riziko o pravdivosti těchto zpráv, neboť jsem při jejich hledání narazila na některé osoby, které v různých rozhovorech vypovídaly různá fakta. Takové výpovědi nejsou v práci zahrnuty.

Mnoho různých svědectví a absence odborných prací zabývajících se tímto tématem mě tak vedla ke skládání jednotlivých výpovědí a událostí dohromady na základě poměrně velkého počtu mediálních článků.

Pokud jde o případy znásilnění vietnamských žen a dívek, toto téma samo o sobě je ještě méně známé než vraždy civilistů, a dostupných podkladů a svědectví je značný nedostatek. Neexistující vládní iniciativa tyto případy vyhledávat a řešit je navíc podpořena nepřívětivými společenskými normami ve Vietnamu. Je tedy pravděpodobné, že mnoho napadených žen o znásilnění ani nikdy vypovídat nebude. Pokračuje tak psychické utrpení nejen těchto žen, ale i jejich dětí, které se v důsledku znásilnění narodily.

Vzhledem k rozsahu práce jsem se nemohla zaměřit na všechny podstatné aspekty následků korejského zapojení ve Vietnamu. Například dopady na společnost, jak jihokorejskou, tak korejskou, by vyžadovaly další samostatnou práci. Na toto téma tak mohu v závěru pouze doporučit knihu Kwōn Hōn-ika, *After the Massacre*, ve které na základě osobního šetření velmi detailně popisuje život vietnamských civilistů po masakru ve vesnici Hà My.

Seznam použitých zdrojů

Knížní zdroje

Article 1, Respect for the Convention. Online. In: *Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. United Nations, 2000, s. 169. ISBN 9789210454216. Dostupné také z: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocities-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf.

Article 8, War crimes. Online. In: *Rome Statute of the International Criminal Court*. International Criminal Court, 2021, s. 5-7. ISBN 92-9227-386-8. Dostupné také z: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2024-05/Rome-Statute-eng.pdf>.

BLACKBURN, Robert M. In: *Mercenaries and Lyndon Johnson's "More Flags": The Hiring of Korean, Filipino and Thai Soldiers in the Vietnam War*. McFarland & Company, 1994, s. 158. ISBN 0-89950-931-2.

ČCHÄ, Mjõng-sin. *Betchũnam čõndzãnggwa na [Vietnamská válka a já]*. Pchalbokwõn, 2006. ISBN 8985840061.

DETTTER, Ingrid. The Notion of Combatants. In: *The Law of War*. 3. Ashgate, 2013, s. 147-157. ISBN 978-1-4094-6498-3.

KWON, Heonik. *After the Massacre*. University of California Press, 2006, s. xiii-145. ISBN 978-0-520-24797-0.

LARSEN, Stanley a COLLINS, James Lawton, Jr. The Republic of Korea. Online. In: *Allied Participation in Vietnam*. Washington, D.C: Vietnam Studies, Department of the Army, 1985, s. 120-148. Dostupné z: http://webdoc.sub.gwdg.de/ebook/p/2005/CMH_2/www.army.mil/cmh-pg/books/vietnam/allied/index.htm#contents. [cit. 2024-03-26].

SHULIMSON, Jack; BLAISOL, Leonard A. a DAWSON, David A. Homicide in the Countryside. Online. In: *U.S. Marines In Vietnam: The Defining Year, 1968*. Washington, D.C.: Marine Corps History and Museums Division, 1997, s. 614. ISBN 0-16-049125-8. Dostupné z: <https://archive.org/details/USMarinesInVietnamTheDefiningYear1968/page/n1/mode/2up>. [cit. 2024-07-27].

Veterans and Agent Orange: Health Effects of Herbicides Used in Vietnam. Online. *National Academy Press*. 1994, s. 106. ISBN: 978-0-309-07529-9. Dostupné z: <https://doi.org/10.17226/2141>.

WAITE, James. *The end of the First Indochina War*. Routledge Studies on History and Globalization, 2012, s. 7. ISBN 978-0-415-88684-0.

WESTHEIDER, James. *The Vietnam War*. The Greenwood Press, 2007, s. 6-168. ISBN 978-0-313-33755-0.

Odborné články a studie

BAEK, Glenn. A Perspective on Korea's Participation in the Vietnam War. Online. *Asian Institute for Policy Studies*. 2013, č. 53, s. 4. Dostupné také z: <https://www.jstor.org/stable/resrep08116>.

BALDWIN, Frank. America's rented troops: South Koreans in Vietnam. Online. *Bulletin of Concerned Asian Scholars*. 1975, roč. 7, č. 4, s. 33-39. ISSN 0007-4810. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14672715.1975.10406389>.

GUICHARD, Justine. The Vietnam Pieta: Shaping the Memory of South Korea's Participation in the Vietnam War. Online. *The Ethics Forum*. 2019, roč. 14, č. 2, s. 27. ISSN 1718-9977. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.7202/1071131ar>. [cit. 2024-05-23].

HAN, Gil-jang. People's Tribunal On War Crimes By South Korean Troops During The Vietnam War. Online. *The Asia-Pacific Journal*. 2019, roč. 17, č. 12, s. 4-5. Dostupné z: <https://apjif.org/wp-content/uploads/2023/11/article-1580.pdf>. [cit. 2024-05-24].

KHAMVONGSA, Channapha a RUSSELL, Elaine. Legacies of War. Online. *Critical Asian Studies*. 2009, roč. 41, č. 2, s. 281-282. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/14672710902809401>.

KIMURA, Takashi. A study of massacre of innocent people during the Vietnam War in International Law. Online. *Law Review*. 2000, roč. 41, č. 1, s. 310-319. Dostupné také z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE01179488>.

LEE, Han Woo. Road to Normalization between South Korea and Vietnam: Factors and Policy-making Process. Online. *VNU Journal of Social Sciences and Humanities*. 2020, roč. 6, č. 2, s. 170-171. Dostupné z: <https://doi.org/10.33100/jossh6.2.LeeHanWoo>. [cit. 2024-05-23].

NGÔ, Đ. Hồng Nga a HAN, Čöng-hun. Hangukkunüi Betchünamčön čhamčöne tähan Betchünamüi insik: Betchünam öllonbodo näjongül čungsimüro, 1976~2018 [Vietnamská percepcie účasti korejské armády ve vietnamské válce se zaměřením na zprávy vietnamských médií, 1976-2018]. Online. *Gukče čöngčchi jöngu*. 2021, roč. 24, č. 2, s. 289. Dostupné z: <https://doi.org/10.15235/jir.2021.06.24.2.261>. [cit. 2024-05-30].

PAK, Tchä-kjun. Hangukkunüi betchünamčön čhamčön [Účast korejské armády ve válce ve Vietnamu]. Online. *Jöksa bipjöngsa [Kritické hodnocení historie]*. 2007, roč. 80, č. 2, s. 292. Dostupné z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE00873704>. [cit. 2024-07-27].

PHAN, Xuan Dung. Forgiving Without Forgetting: Vietnam's Peace Diplomacy over South Korean Atrocities in the Vietnam War. Online. *ISEAS-Yusof Ishak Institute*. 2023, roč. 2023, č. 33, s. 3-6. ISSN 2335-6677. Dostupné z: https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/2023/03/ISEAS_Perspective_2023_33.pdf. [cit. 2024-05-23].

SIM, A-džöng. PTSD among Soldiers Who Committed Civilian Massacres and Aggressors' Ability "To Speak": Hospital Patient Logs of Japanese Soldiers and Testimonies of Korean Soldier. Online. *Culture and Politics*. 2020, roč. 7, č. 2, s. 142-143. Dostupné z: <https://www.dbpia.co.kr/journal/articleDetail?nodeId=NODE09372529>. [cit. 2024-03-24].

SLATER, Jerome. *The Domino Theory and International Politics: The Case of Vietnam*. Online. *Security Studies*. 2008, roč. 3, č. 2, s. 190-191. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09636419309347547>. [cit. 2024-03-11].

Oficiální dokumenty

Agreement on ending the war and restoring peace in Viet-Nam. Online. *United Nations Treaty Series*. 1974, s. 7. Dostupné také z: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20935/volume-935-I-13295-English.pdf>.

Alleged atrocity committed by ROK Marines on 12 February 1968 (CofS Action 4984-69)(S). Online. In: *Internet Archive*. Adjutant General's Office, 1969. Dostupné také z: https://web.archive.org/web/20160624165742/http://vietnamvoices.org/wp-content/uploads/2015/10/US-Army-IG_ROK-Marines_Report_1969.pdf.

Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949: Status and Treatment of Protected Persons. Online. In: *United Nations*. The Diplomatic Conference for the Establishment of International Conventions for the Protection of Victims of War, held in Geneva from 21 April to 12 August 1949, s. 179-

221. Dostupné z: https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf. [cit. 2024-06-17].

Sŏul čungang džibang böbwŏn pangjŏl [Rozsudek Centrálního okresního soudu v Soulu], Judgment (Korean original). Online. In: Korea-Vietnam Peace Foundation, 2023, s. 15-31. Dostupné také z: <https://url.kr/fv1h6e>

Treaties and international agreements registered or filed and recorded with the Secretariat of the United Nations. Online. *United Nations Treaty Series*. 1968, roč. 575, č. 627, s. 285. Dostupné také z: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20575/v575.pdf>.

Internetové zdroje

AN, Jŏng-čchun. 'Betchŭnam haksal' Tähanminguk, pchigo sŏge andžŭlkka [Měla by Korejská republika sedět na místě obžalovaného za 'masakry ve Vietnamu?'] Online. In: Hankjŏre. 2016. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/767150.html. [cit. 2024-05-12].

Betchŭnam čöndžäng: Hanguk saböppchu, 55 njŏn mane Betchŭnam minganin haksal 'čöngbu čchägim' indžöng, gŭ ũiminŭn? [Vietnamská válka: Korejská justice po 55 letech uznala 'vládní odpovědnost' za masakr vietnamských civilistů, jaký to má význam?]. Online. In: BBC News Kchoria. 2023. Dostupné z: <https://www.bbc.com/korean/news-64578815>. [cit. 2024-05-22].

Betchŭnam čöndžäng pchabjŏng [Vyslání vojáků do vietnamské války]. Online. In: Encyclopedia of Korean Culture. Dostupné také z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0040962>.

Betchŭnam čöndžäng: 'söngpchokhängböm kunbogŭl bwassŏjo. Hangugŭi pängma budä jŏtččjo' [Vietnamská válka: 'Viděla jsem uniformu muže, který mě znásilnil. Patřila korejské divizi Bílý kůň']. Online. In: BBC News Kchoria. 2019. Dostupné z: <https://www.bbc.com/korean/news-46896179>. [cit. 2024-05-23].

<Činsil hwahä ũiwŏnhö> Betchŭnamčŏn Hami haksal kakcha čchöbun čchŭiso hängdžöng sosong 1 sim sŏngo [<Komise pro pravdu a usmíření> Rozsudek v první fázi administrativní žaloby proti rozhodnutí o vyřazení případu masakru v Hà My během vietnamské války]. Online. In: Mindžu sahörŭl ũihan bjŏnhosa moim. 2024. Dostupné z: https://minbyun.s3.ap-northeast-2.amazonaws.com/wp-content/uploads/2024/06/25100406/20240624_진화위_행정소송_1_심_선고_취재요청서.pdf. [cit. 2024-07-10].

DAVID, Wayne. *It's time South Korea recognised allegations of sexual violence in Vietnam*. Online. In: The Independent. 2021. Dostupné také z: <https://www.independent.co.uk/voices/south-korea-vietnam-war-sexual-violence-women-b1806764.html>.

DYE, Dale. *Blue Dragons – Korean Marines in the Vietnam War*. Online. In: The Armory Life. 2024. Dostupné také z: <https://www.thearmorylife.com/blue-dragons-korean-marines-in-the-vietnam-war/>.

GWERTZMAN, Bernard. *Nixon Orders a Halt In Bombing of North Above 20th Parallel; Peace Talks Will Resume Jan. 8*. Online. In: The New York Times Web Archive. 2010. Dostupné také z: <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/learning/general/onthisday/big/1230.html>.

Hanguk, Betchŭnam čirö · bulbaltchan čegö čiwŏn saŏp bongjŏk sidžak [Korejská republika zahajuje plnohodnotný projekt na pomoc s odstraňováním min a nevybuchlé munice ve Vietnamu]. Online. In: Jŏnhap njusŭ. 2018. Dostupné z: <https://www.yna.co.kr/view/AKR20180309074800084>. [cit. 2024-05-13].

HOANG, Do. *The Forgotten History of South Korean Massacres in Vietnam*. Online. In: The Diplomat. 2020. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2020/05/the-forgotten-history-of-south-korean-massacres-in-vietnam/>. [cit. 2024-05-22].

HOÀNG, Tùng. *Việt Nam chủ trương gác lại quá khứ, nhưng không có nghĩa là phủ nhận sự thật lịch sử [Vietnam prosazuje odložení minulosti, to ale neznamená popírání historické pravdy]*. Online. In: Online Newspaper of the Government of the Socialist Republic of Vietnam. 2023. Dostupné z: <https://baochinhphu.vn/viet-nam-chu-truong-gac-lai-qua-khu-nhung-khong-co-nghia-la-phu-nhan-su-that-lich-su-102230309170747326.htm>. [cit. 2024-05-22].

HWANG, Sang-cheol. *A retired colonel, Kim Ki Tae, tells of systematic killings of Vietnamese civilians by Korea soldiers during the Vietnam War*. Online. In: Hankjŏre 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war1.html.

HWANG, Sang-cheol. *They remembered "the stitches on a woman's forehead."*. Online. In: Hankjŏre 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war2.html.

CHEOL, Hwang Sang. *The Reason he had to Point His Rifle at His Man*. Online. In: The Hankyoreh 21. 2000, č. 296. Dostupné z: <https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/eng-agoon.html>. [cit. 2024-05-23].

CHUNG, Esther. *[Friends for decades] Vietnam, Korea 'shelve the past' for a closer future*. Online. In: Korea JoongAng Daily. 2022. Dostupné z: <https://koreajoongangdaily.joins.com/2022/10/24/national/diplomacy/korea-vietnam-trade/20221024170720933.html>. [cit. 2024-05-12].

I, Bjöng-han. *Kim Čöng-gil bömmu čanggwanim, 31 njön džön kodüŋg kunböp höüirül kiök hasimnikka [Ministře spravedlnosti Kim Čöng-gile, vzpomínáte si na vojenské soudní jednání před 31 lety?]*. Online. In: O mai njusü. 2000. Dostupné z: https://www.ohmynews.com/NWS_Web/View/at_pg.aspx?CNTN_CD=A0000017527. [cit. 2024-05-22].

I, Kil-Bora. *Kiöküi čöndžäng [Válka vzpomínek]*. Online. In: Indi gúraundü. 2018. Dostupné také z: <https://indieground.kr/indie/movieLibraryView.do?seq=139&type=D>.

IM, U-sön. *"Betchünamčönsö hangukkuni minganin haksal"..Söul sigjojukčöng jöksa kjodžä pchjöhjang nollan ["Masakr civilistü korejskou armádou ve Vietnamu"... Kontroverze ohledně zaujatosti učebnic historie Metropolitního úřadu školství v Soulu]*. Online. In: Tonga ilbo. 2020. Dostupné z: <https://www.donga.com/news/Society/article/all/20200701/101760826/1>. [cit. 2024-05-23].

I, Su-hjöng a SIN, Sök-ho. *Betchünamčön 'minganin sasal' indžöng...täböp, 31 njön mane čhöť hwagin [Uznání 'zabíjení civilistü' ve vietnamské válce... Nejvyšší soud poprvé potvrzuje po 31 letech]*. Online. In: Tonga ilbo. 2009. Dostupné z: <https://www.donga.com/news/Politics/article/all/20000714/7558402/1>. [cit. 2024-05-22].

I, Süng-džun; ČO, Jun-jöng a KU, Dul-lä. *"Bammada maüre pimjönggwa urümi"...Betchünam haksal pchihädžadürüi kiök ["Každou noc se vesnicí ozývaly výkřiky a pláč."...Paměti obětí vietnamských masakrů]*. Online. In: Hankjöre. 2023. Dostupné také z: https://www.hani.co.kr/arti/international/international_general/1078995.html.

[Kidža högjön] čöngüiroun Tähanminguk, Betchünam čöndžänge tähan söngčhallo butcho [(Tisková konference) Spravedlivá Korejská republika, od reflexe nad vietnamskou válkou]. Online. In: Čchamjö jöndä. 2017. Dostupné z: <https://www.peoplepower21.org/Peace/1514744>. [cit. 2024-06-12].

Kim Čöng-gil (1937). Online. In: Namu üikchi. 2024. Dostupné z: [https://namu.wiki/w/김정길\(1937\)](https://namu.wiki/w/김정길(1937)). [cit. 2024-05-22].

KIM, Čöng-mok. *Betchünamčönsö haksaltön minganin, küdürüi čugümi kiöktöl kwöllie tähajö [Civilisté zmasakrování ve Vietnamu, právo na vzpomínku na jejich smrt]*. Online.

In: Kjõnghjang sinmun. 2012. Dostupné také z: <https://www.khan.co.kr/article/201206291958285>.

KIM, Kju-hjõn. *Binan haksal 50 njõn, sagwahanũn hangugine paksu bonãn Betchũnam [50 let od masakru v Binh An: Vietnam tleská Korejcũm, kteří se omlouvají]*. Online. In: Njusũmin. 2016. Dostupné také z: <https://www.newsmmin.co.kr/news/6314/>.

KIM, Nam-gil. *Binhoa haksal [Masakr v Binh Hũa]*. Online. In: Alladin sõdzã. 2020. Dostupné z: <https://blog.aladin.co.kr/759779161/11938919>. [cit. 2024-06-28].

KIM, Sõng-ho. *Hanguk, Betchũname ODA 2 pãcũngãk...jak 5200 man dallo [Korea zdvojnãsobuje ODA pro Vietnam... pãibližně 52 milionũ dolarũ]*. Online. In: Asean Daily News. 2024. Dostupné z: <https://www.aseandaily.co.kr/news/articleView.html?idxno=1005789>. [cit. 2024-06-16].

KIM, Sung-hwan a KIM, Kyu-nam. *Vietnam veterans force cancellation of victims event in Seoul*. Online. In: Hanykoreh. 2015. Dostupné z: https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_international/685813.html. [cit. 2024-05-23].

KIM, Tchã-kwõn. *Hanguk saramũn pchihãdzamjõnsõ kahãca jõtta [Korejci byli zãroveň obẽtmi i pachateli]*. Online. In: Hankjõre. 2020. Dostupné z: <https://www.hani.co.kr/arti/international/asiapacific/970239.html>. [cit. 2024-05-21].

KIM, Tong-ha. *"Mirã ùihã Hangukkwa hjõmnjõk" Betchũnamũn kwagõrũl mutcçi anatta ["Spoluprãce s Koreou pro budoucnost" Vietnam se neptal na minulost]*. Online. In: Čosõn ilbo. 2023. Dostupné z: <https://www.chosun.com/politics/diplomacy-defense/2023/06/24/5WAQZJGPWRBLXLIBXMC52UZUV4/>. [cit. 2024-05-24].

KIM, Tong-hyung. *South Korean defense minister denies Vietnam War massacres*. Online. In: Associated Press. 2023. Dostupné z: <https://apnews.com/article/politics-south-korea-government-vietnam-d59a6464135c216e64fe2e0c3ff36547>. [cit. 2024-05-28].

KO, Gjõng-tchã. *[Hjõnčangeso] "Betchũnamčõn haksarũn kũnjang da godžinmal"iranũn čõngbu [(Na místẽ) „Masakr ve Vietnamu je jen samã lež,“ tvrdí vlãda.]*. Online. In: Hankjõre. 2024. Dostupné také z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/1125226.html.

KO, Gjõng-tchã. *Jasuga jasuege [Bestie bestii]*. Online. In: Hankjõre 21. 2019, č. 1253. Dostupné z: https://h21.hani.co.kr/arti/society/society_general/46746.html. [cit. 2024-05-28].

KOH, Kyoung-tae. *A Interview with Kim Ki Tae*. Online. In: Hankjöre 21. Bez data. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam_war4.html.

Kojöp čedžöngbo: Wölnamčön [Informace o defoliantu: Válka ve Vietnamu]. Online. In: Tähanminguk kojöp čedžön uhö. Bez data. Dostupné z: <http://www.kaova.or.kr/document/AO/AO07.php>. [cit. 2024-05-29].

Kojöp čedžöngbo: Kojöp čeran muösinka [Informace o defoliantu: Co je defoliant?]. Online. In: Tähanminguk kojöp čedžön uhö. Bez data. Dostupné z: <http://www.kaova.or.kr/document/AO/AO01.php>. [cit. 2024-05-29].

KU, Su-čöng. *Betchünamüi wönhonül kiökhara [Pamatujte na duše z Vietnamu]*. Online. In: Hankjöre 21. 1999, č. 273. Dostupné z: <https://h21.hani.co.kr/h21/vietnam/vietnam273.html>. [cit. 2024-03-18].

KWAK, Čin-san a KO, Gjöng-tchä. *Binhóa maül 'čüngobi', hangukkchune 430 mjöng čugim tanghan gūnarüi ['Pamětní kámen nenávisti' vesnice Bình Hòa, záznam dne, kdy bylo 430 lidí zabito korejskými vojáky]*. Online. In: Hankjöre. 2023. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/1109441.html. [cit. 2024-05-13].

KWOK, Andre a KWON, Nathaneal. *Politics of denial: South Korean war crimes in Vietnam*. Online. In: New Mandala. 2022. Dostupné také z: <https://www.newmandala.org/politics-of-denial-south-korean-war-crimes-in-vietnam/>.

KWÖN, Hjön-u. *"Mianhäjo Hattöi" Kkwangüngaisöng Hattöi haksal 51 čugi ürrjöngdžee čohwarül bonätssümnida [„Omlouváme se, Hà Tây“ — poslali jsme květiny na vzpomínkovou ceremonii k 51. výročí masakru v Hà Tây, provincie Quảng Ngãi]*. Online. In: Hanbe pchjöngghwa čädan. 2017. Dostupné také z: <https://kovietspeace.org/?m=bbs&bid=board13&p=9&uid=5114&ckattempt=2>.

KWÖN, Tchä-ho. *Hami maülüi Kim sangsa [Seržant Kim z vesnice Hà My]*. Online. In: Hankjöre, 2023. Dostupné také z: <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/1093181.html>.

LY, Hạng a KIM, Hjöng-ün. *Lính Đại Hàn, thám sát 1968 và nỗi đau Cuộc chiến VN [Korejští vojáci, masakr v roce 1968 a bolest vietnamské války]*. Online. In: BBC News Tiếng Việt. 2020. Dostupné z: <https://www.bbc.com/vietnamese/vietnam-52164749>. [cit. 2024-05-29].

NO, Čöng-jön. *10 wöl 14 il halmöniwa ömöni böričo ttönan pidžöngghan hangugin... 'Lai Ttai Han'üi nunmul [Bezcitný Korejec, který 14. října opustil svou babičku a matku... Slzy 'Lai Đại Hàn']*. Online. In: Kjöngghjang sinmun. 2019. Dostupné také z: <https://m.khan.co.kr/national/national-general/article/201910140015001/amp>.

PAK, Bu-gön. *Gukka jugongča pokčihö Kim Mun-ku hödžangül mannada [Setkání s předsedou Kim Mun-kuem z Národní asociace pro sociální zabezpečení válečných veteránů]*. Online. In: Wölğan hangugin. 2018. Dostupné z: <http://www.korea-in.kr/news/articleView.html?idxno=1891>. [cit. 2024-05-29].

PAK, Su-džin. *Čöngtäjhjöp, Betchünam täsagwan apsö "Hangukkun čöndžäng pömcö sadžähamnida" [Organizace Čöngtäjhjöp před vietnamským velvyslanectvím: "Omlouváme se za válečné zločiny korejské armády"]*. Online. In: Hankjöre. 2017. Dostupné z: https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/811073.html. [cit. 2024-05-23].

Pjöngghwa gjojuk. Online. In: Hanbe pchjöngghwa čädan. Bez data. Dostupné z: <https://www.kovietpeace.org/c/6/8>. [cit. 2024-07-30].

PHAN, Xuan Dung. *Vietnamese War Victims' Struggle for Justice: A Tale of Two Lawsuits*. Online. In: The Diplomat. 2022. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2022/10/vietnamese-war-victims-struggle-for-justice-a-tale-of-two-lawsuits/>. [cit. 2024-05-30].

SIN, Da-ün. *Betchünam haksal sängčöncaga sosong täsin paranün 'igöt' [To, co si přeji přeživší masakru ve Vietnamu místo žaloby]*. Online. In: Hankjöre 21. 2023, č. 1450. Dostupné také z: https://h21.hani.co.kr/arti/society/society_general/53361.html.

TRẦN, Mai. *Tuởng niệm 50 năm vụ thảm sát 430 người dân Bình Hòa [Připomínka 50. výročí masakru 430 obyvatel Bình Hòa]*. Online. In: Tuổi Trẻ. 2016. Dostupné z: <https://tuoitre.vn/tuong-niem-50-nam-vu-tham-sat-430-nguoi-dan-binh-hoa-1229305.htm>. [cit. 2024-05-23].

Transcript: Kerry Testifies Before Senate Panel, 1971. Online. In: National Public Radio. 2006. Dostupné z: <https://www.npr.org/2006/04/25/3875422/transcript-kerry-testifies-before-senate-panel-1971>. [cit. 2024-05-16].

TRẦN, Văn Tý; TRẦN, Thị Ngãi a VÕ, Thị Mai Định. *Letters*. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2019. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/letters/>. [cit. 2024-05-24].

Tuởng niệm 55 năm vụ thảm sát Bình An [Připomínka 55. výročí masakru v Bình An]. Online. In: Binh Dinh Provincial Portal. 2022. Dostupné také z: <https://svhtt.binhdinh.gov.vn/van-hoa-nghe-thuat/tuong-niem-55-nam-vu-tham-sat-binh-an-113.html>.

U.S. Involvement in the Vietnam War: the Gulf of Tonkin and Escalation, 1964. Online. In: Office of the Historian. Dostupné z: <https://history.state.gov/milestones/1961-1968/gulf-of-tonkin>. [cit. 2024-05-27].

Việt Nam regrets South Korean Government's appeal against massacre compensation ruling. Online. In: Việt Nam News. 2023. Dostupné z: <https://vietnamnews.vn/politics-laws/1494570/viet-nam-regrets-south-korean-%20government-s-appeal-against-massacre-compensation-ruling.html>. [cit. 2024-05-28].

Was My Lai just one of many massacres in Vietnam War? Online. In: BBC. 2013. Dostupné také z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-23427726>.

Who are the Lai Lai Han?: Stories, Tran Dai Nhat. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2024. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/their-stories/tran-dai-nhat/?portfolioCats=66>. [cit. 2024-05-23].

Who are the Lai Lai Han?: Stories, Vo Thi Mai Dinh. Online. In: Justice for Lai Dai Han. 2024. Dostupné z: <https://laidaihanjustice.org/their-stories/vo-thi-mai-dinh/?portfolioCats=66>. [cit. 2024-05-23].

YATES, Dean. *Vietnam memorial recalls massacre by Korean troops.* Online. In: The Globe and Mail. 2000. Dostupné z: <https://www.theglobeandmail.com/news/world/vietnam-memorial-recalls-massacre-by-korean-troops/article1036372/>. [cit. 2024-05-13].